

No. E.524 Anul 1947
HORTENSIA PAPADAT-BENGESCU

10907e

BĂTRÂNUL

ALCALAY & Co.

Lui

E. Lovinescu

ii închin „Bătrânul meu” pentru că
i-a plăcut

H. P.-B.

Nr. E.524 Anul 1947

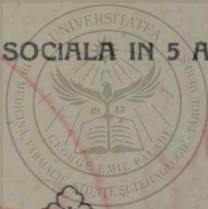
HORTENSIA PAPADAT-BENGESEU

10907

8 - OCT. 2019

BĂTRÂNUL

COMEDIE SOCIALA IN 5 ACTE

IMPRIMĂRII ANTIPRINTE
PENTRU COMISIA...

BUCUREȘTI

EDITURA LIBRARIEI ALCALAY & Co.

37, Calea Victoriei, 37

1920

PERSOANELE

Luca Delescu, bătrânul.

Dinu Delescu, deputat

Jean Delescu

Codea Delescu

}
}
}
}
} **filii lui**

Mircea Lungeanu, clubmenu.

Mireanu, secretarul lui Delescu.

Heraru, profesor, prietenul bătrânului;

Raliu, deputat.

Ministrul Franței.

Frangulea comerciant.

Rizescu, avocat.

Fred, amicul lui Jean.

Frantz, servitorul lui Delescu.

Marin, servitorul lui Lungeanu.

Gina Delescu, soția lui Dinu Delescu.

D-na Delescu, mama.

D-ra Cleo Delescu.

Maria, născută Delescu.

D-na Ralin.

D-na Lyli Rizescu.

D-na Popea.

Mitzi, servitoare

Anica, servitoare.

Deputați — Senatori — Invitați

ACTUL I

SCENA I

Scena reprezintă un birou-salonaș, mobilat elegant și modern. Are patru uși. Una dă spre scara apartamentului de sus, una spre intrarea celui de jos, una într'un laborator de experiențe fizico-chimice, una răspunde în alte camere. La intrare Frantz, — ținută corectă și clasică de slugă de casă bună, — așează prin salonaș. Se aud apoi zgomote de voci ascuțite — pași iuți pe scară.

Intră Cleo, tânără (25 ani) frumoasă — cochetă dar fără distincțiune, de și nu comună — apucături de mahala subțire, ceace nu e de mahala .

CLEO, FRANTZ, APOI MITZI, D-NA DELESCU MAMA, MARIA DELESCU, GINA DELESCU, DINU DELESCU, JEAN DELESCU, LUNGEANU, FRED, D-NA RALIN, FRANGULEA.

CLEO, intră furioasă, dă de Frantz care o salută corect, ironic și posac — se potolește puțin, dar tot furioasă.

Unde e doamna? S'o întreb dacă d-neaei poruncește slugilor să fie necuviincioase cu familia domnului.

FRANTZ

Nu vă pot spune unde e doamna, nu am văzut-o dimineața asta. Cred că lucrează ca de obicei în laborator cu domnul profesor.

CLEO, intrerupe nervos.

Domnul profesor! Domnul profesor!

FRANTZ

Dar avem ordin special dela d-na să fim la
ordinul musafirilor d-nei

CREO

Musafiri? Ce musafiri? Noi suntem stăpâni aici.

FRANTZ

Mă iertați am greșit

CLEO, cu ură

Mereu greșești d-ta. Dacă aveți ordin, am să-i
spun eu cum îl executați. Să văd ce face d-na
Ne lasă să fim obrazniciți de neamțul ăsta im-
pertinent care nici cel puțin

Frantz se încruntă. Apare Mitzi.

CLEO, răutăcios

D-ta ai refuzat cu obraznicie să dai fierul de
călcat la minut?

MITZI, cu un șorț în mână

Călcăm, Doamnă.

CLEO, furioasă.

Domnișoară.

MITZI

Am rugat să aștepte un moment.

CLEO

Nu călcai. Ai fost obraznică. Femeia mea nu
minte.

Se aude vocea Ginei. — Mitzi! pe urmă aha a bătră-
nului. Mitzi!

Cleo se strâmbă. Frantz face o mutră semnificativă

FRANTZ, mormăe.

Mahalaaua !»

CLEO

Ce zici Dumneata ?

FRANTZ, cu polițetă obraznică.

Domnișoara dorește ?

CLEO

Ași dori să nu vă mai văd în ochi.

FRANTZ

Oricând o vrea Domnul Deputat să ne concedieze.

CLEO, bate în retragere.

Nu e vorba de asta.

FRANTZ

Atunci poate, Doamnele pleacă ?

CLEO, nu pricepe.

Nu.

FRANTZ, aer de a zice :

Atunci !

Vocea Ginei, autoritate blândă.

Dă-l îndată, Mitzi.

MITZI

Dar Doamna mi-a cerut șorțurile de laborator pe dimineața asta ?

GINA, voce calmă și fermă.

Voi aștepta

CLEO, Mitzi supărată. Cleo triumfă stupid. — Arată scara.
Du-l sus.

FRANTZ, ieșind.

Mitzi! Poruncă dela Domnul Dinu să nu lipsești un minut dela telefon. Eu cobor la cămară.

CLEO strigă.

Anico!

JEAN, intră.

Scenă cotidiană de interior. Slugile de sus cu cele de jos.

CLEO

Te poftesc cu moșturile! nu sunt slugile, sunt eu, Miorlăe.

Doamne Doamne, cât o să ție viața asta de umilință și sclavie! declamator.

JEAN

Ei! Cleo!.. Ma chere...

CLEO, natural.

Ași vrea să vorbesc cu bătrânul.

JEAN, îi face semn că e liberă, dar că nu se amestecă.

Despre Frangulea? — Vezi-ți de treabă singură, nu mă amestec.

— Eu când pot scoate ceva pentru mine?

— Merge ceva? L'ați ales «sur la mine» cum ar zice mama, și n'ați prea nimerit-o. Sub aerele lui de prost e un ceapcân. Jcci partidă grea. Mai ales când e vorba de «nuntă legitimă» — De! — Tu ai cam dat cu foarfeca prin rochia de mireasă

CLEO, agasată.

Te rog! Mai bine m'ai ajuta. Scăpați de mine.

JEAN

Ce pot eu, dragă? decât să te compromit. Un negustor ca Frangulea când vede un pierde-vară ca mine! - noroc că e boeru Dinu la mijloc - altfel! Face gestul de a se șterge pe bot.

Ar fi foarte bine. E nevoie absolută să-ți faci o situație. - Tu ai semănat grozav cu mine la temperament - mă măgulește dar e cam incomod pentru tine ca femeie. E numai timpul! - Și ce e cu bătrânul?

CLEO, aspru și rece.

Zestre.

JEAN, pilcticos

Imi faci concurență. - Cred că o să te deranjezi degeaba. Bătrânul sub aerele lui modeste e de fier, asupra unor lucruri, printre care banii. -- De unde ați scos voi asta cu banii? - Poate n'are omu. Nu e convins.

CLEO, nu se trădează.

Am simțit eu.

JEAN, se spionează unul pe altul.

Fată simțitoare.

Se aude tușind alături.

JEAN

Eu o șterg sus.

SCENA II-a

Intră bătrânul — un om destul de înalt dar cam încovoiat ceea ce-l face să pară mai mărunț, legat, dar nu gras. Din cauza mișcărilor greoaie pare mai gras decât e, — om de 58 ani, după ținută pare mult mai bătrân decât e. Capul frumos cu păr mult dezordonat, alb. Ochii vioi și tineri — fața neregulată, nu urâtă dar obiceiul de a avea în permanență strâmbături care urătesc, — frunte superbă.

CLEO, cu ton foarte amabil.

Bună ziua, tată.

BĂTRÂNUL tresare, se strâmbă cu șerul cuiva surprins. neplăcut, se încruntă, apoi face cu gura o grimasă. Brusc și ursuz.

Ce e?

CLEO cu aere de timiditate.

Vreau să-ți spun că e vorba pentru mine de un proiect de căsătorie. D-ta ești așa de ocupat — N'ași fi îndrăznit — Ne dai așa puțin curaj, dar aveam o superstiție, nu vreau să fac pasul ăsta . . .

BĂTRÂNUL, tot timpul schimbă jocuri de expresii nervoase care exprimă agasarea, desgustul de linguire, disprețul, nerăbdarea, ura chiar. Stă tot gata de pornit spre laborator.

Te măriți?

CLEO, mai puțin prefăcută față de ostilitatea celui alt.

Am venit să-ți cer un sfat.

BĂTRÂNUL ridică mâinile.

Ăsta nu, nu pot! dă din umeri Nu știu! Eu nu socotesc căsătoria ca forma cea mai perfectă a

imperecherei. Durează, fiindcă nu s'a găsit alt ceva mai bun.

CLEO impacientă

Cu toate astea, tată. De câteori zice tată, celalt are un tic de strâmbătură.

BĂTRÂNUL

Dar pe mine nu mă înțelegi când îți spun că bărbatul cu femeia trebuie să trăiască împreună. — Metoda — se căsătoresc. Nu e bună, dar nu s'a găsit altă superioară. Asta nu înțelegi?

CLEO, jumătate ironic, dar încă lingușitor

D-ta ești așa de înțelept.

BĂTRÂNUL, o privește șiret și batjocoritor.

Când ești ceva mai cuminte ca toată lumea poți avea norocul să se hotărască oamenii să zică de tine: „E un original“ . . . Presupun că am o idee, o credință și altul are alta. O cedez pe a mea pentru a lui. Măine întâlnesc altul cu altă idee, și iar o schimb și așa mai departe. Asta înseamnă să te înțelegi cu oamenii. Dacă o păstrez pe a mea, risc să spun o singură prostie, altfel spun o sută. Vorbește cam fără șir ca oamenii preocupați de multe idei odată. Vorba e că te măriți! Preferi nesiguranța de mâine plictiselei de azi. Probabil ți-ai făcut toate socotelile. Dar dela mine ce vrei??

CLEO

Ești capul familiei și vreau să-mi spui dacă crezi că fac bine.

BĂTRÂNUL

Crezi în Vrăci ?

CLEO

... ? ...

BĂTRÂNUL

Mă crezi pe mine vrăjitor ? Cum vrei să-ți spun ce o să ți se întâmple peste un timp oarecare cu un om oarecare. Eu cred că mi se poate întâmpla orice dela orice om. . . Te măriți din amor ? O lună - două - zece - un an, până la 7 «zice unul», ai să aibi plăcerea să trăești cu cine-ți place.

CLEO

E o căsătorie de rezon.

BĂTRÂNUL

Să-i examinăm rezoanele. Primul : ai să fi măritată.

CLEO

O !!

BĂTRÂNUL

Și cel mai bun, cel mai igienic, cel mai serios și cel mai natural. Dacă mai ai și altele e un lux. În căsătorie de rezon ai toate șansele. Intâi : nu-ți poți reproșa și nu ți se poate reproșa că n'ai fost rezonabil. Pe urmă nu te aștepti la cine știe ce. În loc de drumul cumplit dela iluzie dândăratele spre realitate, ai norocul de a porni dela indiferență — și 1 la miliard șanse să faci drumul ăsta miraculos dela indiferență la amor. Colosal voiaj.

Vorbește ca pentru el, apoi dă cu ochii de Cleo cu figura alterată, între necaz și conținere,

Tu nu ești din ale care știi să călătorească. Totuși când vă veți sparge farfuriile în cap, nu vă veți arunca în cap cu fosta voastră iubire. Când vă veți ocări ca țigării, gest al fetei—obiceiul foarte boeresc—nu veți înlocui cu vorbele urâte fostele desmierdări. Când îți va zice sau îi vei zice «mizerabile», nu va fi în loc de «ingerașule». Și poate tocmai de asta nu veți zice nimic.

Mărită-te, fetiço. Felicitările mele.

CLEO furioasă.

Nu e un lucru tranșat. Mai sunt chestiuni...
Tată!...

BĂTRÂNUL

Mi-ai cerut sfaturi, fata mea. Ți-am dat. Te-am felicitat mi-am făcut datoria de părinte. Acum du-te. Șiret. Am o idee! Urmăresc o intenție E vorba de bani mulți. Șiret. Lasă-mă să îngrijesc de moștenirea voastră. Du-te!

CLEO, iese și nu se poate abține de a trânti ușa. Bătrânul râde, un răs jumătate necăjit, jumătate amuzat. —

Intră Gina.

SCENA III

BĂTRÂNUL, GINA.

BĂTRÂNUL

Ști, tu pe cine ia Cleopatra?

GINA

Mi se pare pe Frangulea.

BĂTRÂNUL

Și-a găsit tingirea capacul.

GINA, cu muștrare

Tată!

BĂTRÂNUL

Ei! Tată!. Știi tu, dragă, de ce nu pot eu să sufăr pe fiii și fetele mele?

GINA

Nu știu

BĂTRÂNUL, grav.

Nici eu. Vezi! O desmiardă. Tu nu răspunzi nici-odată prostii

GINA

Dacă ași face vreodată prostii, numai de D-ta mi-ar fi rușine, tată.

BĂTRÂNUL

Să dea Dumnezeu să mor curând.

GINA

De ce?

BĂTRÂNUL

Ca nu cumva când ți-o veni pofta să faci vre-o prostie să te abții din cauza mea. Când omul recunoaște că face prostii, e un om ales - rar. Și când simte nevoia de ele, o face silit de un destin, care nu trebuie să fie contrariat... sau, silit de oameni. Și cei care silesc pe un om «ales» să facă prostii!.. Con energetic de ură. Mereu amestec simultan de atitudini foarte naive cu altele profetice.

GINA

Ai consimțit?

BĂTRÂNUL

Venea să-mi ceară bani — Mi-a cerut sfaturi —
Sfaturi i-am dat.

GINA

Dar...

BĂTRÂNUL

Dacă-mi cerea bani. Pauză. Nu-i dam cu ăerul
lui cel nătâng. Eu n'am bani . . . N'am nimic . . .

GINA

Cu toate astea . . .

BĂTRÂNUL

Tu să-ți vezi de treabă — să nu iei apărarea
ăloră. Să nu-ți bați joc de mine. Con prefăcut aspru,
apoi caraghios. A trântit ușa. Întâi era numai „za-
hăr”. Dincolo a zis desigur cu glas șuerător:
„Bătrânul mi-a spus prostii și nu mi-a dat nimic
. . . Nebunul”. Cu ton dureros. Nebunul! Apoi cu
dispreț și milă. Sărmanii copii! tot mai bine un ne-
bun decât un cămin de nebuni. Aide! Ce stai
așa . . . ploată. Parcă nu te-ai spălat pe ochi . . .
Ei ce? — Nebunul.— Parcă acum auzi întâi. Și tu
parcă cine ești - sărăcuțo. — Ține-ți mila pentru tine
— orfano! Cu dragoste apoi iar comic. Domnișoara
Cleo a lui „mamă”. Ii seamănă leit. Răde, apoi râ-
sul i se srtânge într'o amintire tristă. Leit dumneaei. A
nimerit-o! A nimerit cine să mă înduioșeze. Ace-
leași grimase, aceleași minciuni — aceleași ticăloșii.

Se duc în laborator.

SCENA IV

Laboratorul incepe în scenă alături de odae și se continuă în culise departe. Gina și Bătrânul pleacă într'acolo și dispar în fund. În pauză scena goală. Intră Maria cu un sac mare de mână plin. Așează pe masă un lucru și o pereche de cărți. Intră d-na Delescu mama. Păr alb ondulat cu gije. Cochetă și cu pretenții de maniere elegante.

D-na DELESCU

N'a venit nimeni, Mișo ?

MARIA, cască.

Nu.

CLEO coboară și ea gătită—apoi Jean tot în veston cu o țigară și un aer de supremă plictiseală. Cleo merge drept la geam, trage storul și se uită. Maria deranjează toată mesuța și înșiră pasiența. Jean trage din loc o berjeră și se leagănă. D-na Delescu stă cam încorsetată.

D-na DELESCU

C'est de bien bonne heure — puteam să mai dorm. De vreme de tot.

CLEO

Un cupeu la Comănești. Către mamă-sa fără respect. Nu știi că vine Frangulea ? . . . N'am putut zări cine se coboară. O fi tânăra Vlasidina Ce frumoasă e, parcă ar fi de porțelar, înfumurată ! Și un lux nebun. Când era fată făcea orgii. Ton de invidie respectoasă. Acum o ține bărbătu-său închisă în casă — o bate cu cravașa și îi dă cadouri de sute de mii. Vin Budeștii ! Ba nu ! Au intrat întâi la mătușa sa Lucreția. Are blană nouă

MARIA, aer prostuț și comun fără răutate. Suspină
Ce crezi! numai noi ne înăbușim aici

CLEO ironic

Ce! Nu-ți ajunge? Ești sora lui Delescu, mare om politic, candidat de ministru.

JEAN răutăcios.

Da. candidat perpetuu. Nu-l face fiindcă e prea capabil.

CLEO

Te trezești că-l face.

JEAN

Atunci, se vede, e destul de imbecil ca să-l facă.

D-na DELESCU

Jean!

JEAN

Da! — Da unde-i «Prințesa»? N'am zărit o azi.

D-na DELESCU

Nu se vede.

MARIA

O fi scriind.

CLEO

Unde să fie! In birou cu secretarul. Are treabă.
Ironic Ce? să se plictisească ca noi?

JEAN

Ți-e dragă — Se vede — Prea ești canalie —
Nu e adevărat!

CLEO

Zău!!!.. E adevărat că m'a scos din răbdare cu ipocrizia. Dacă n'ar face pe sfânta, n'ași avea nimic de zis; ar trebui să fie stupidă, tratată cum e de Dinu, să stea să se închine.

JEAN

Și cu toate astea e stupidă. Dar tu nu poți pricepe așa ceva..

CLEO

N'ai alt subiect? După toate plictiselile din casa asta, să mai aud cântând laudele Doamnei!

JEAN

Dar cine le cântă? Le auzi tu în capul tău. Cine se ocupă de ea aici?..

CLEO

Ei ași! Până și bărbatu-său când vine să ne umilească, adică de câte ori ne dă vre-o sdreanță de cadou sau banii de buzunar...

JEAN

Ai haz tu! Par'că Dinu s'ar fi născut pe lume să ne fie pe noi. E cam «raide» frate-meu al mare și nu ne iubim peste măsură. dar are spiritul familiei.

MARIA, la pasiență.

S-au ales Popii. Iese. Ba nu, s'a închis iar. Răspunzând lui Jean. Așa e, e frate bun.

CLEO

Tăci tu! Lui Jean. Sigur. cine toacă mai subțire

ca tine „Hamana“? Faci pe moralistul și in ziua in care nu ți-ar da ai face pe apașul.

JEAN, brutal.

Asta-i altă socoteală. Crece bătrânul cu eprubete și instrumente spre odaia cealaltă.

MARIA, oftând fără să-l vadă.

Ce nenorocită sunt!

BĂTRÂNUL

Cine e nenorocit?

MARIA, tresare

Eu

BĂTRÂNUL

Tu ești grasă .

D-na DELESCU il oprește.

Aș vrea să știu până când o să-ți bați joc de copiii d-tale? Avem de vorbit serios!

BĂTRÂNUL scrâșnind, cu voce rea, tăioasă, joasă,
cu ținută amenințătoare.

Dumneata! Dumneata!

FRANTZ, cu solemnitate.

Domnule Profesor — a venit domnul Academi-
cian . . .

BĂTRÂNUL

Bine! Să treacă în laborator.

Crece un domn Salută. Apoi bătrânul se reîntoarce și el și intră. Rămân iar ai familiei.

CLEO

Lasă-l, mamă! Se vede că e ceva de capul lui. Nu vin degeaba la el oameni așa însemnați. Ai văzut ce elegant era. Nu se deranjează pentru coatele lui verzi. Te pomenești că inventează ceva. Dacă-l plictisim ne scapă cine știe ce avere. S'au văzut atâtea cazuri. Oameni de nimic s'au îmbogățit găsind cine știe ce șurub. Cu un brevet de asta dela vreun stropsit din familie trăesc bine toți moștenitorii. Să nu dăm . . .

D-na DELESCU, afectat

Cleo! C'est ton père.

CLEO

Merci. Știu eu să vorbesc! Trecusem, vorbeam în general.

D-na DELESCU

Eu știu să-mi fac datoria. V'am îngrijit educația cât am putut.

JEAN

Și cum ziceam! Nostimă familie! Eu totdeauna am studiat-o. Mamă! Damă cu mania nobleței. Incântătoare! O sărută. Ea e încântată. Dacă nu-i dai să mănânce, moare în drum de fâdame. În etajul de sus domnește incontestabil. Are „aer“ cu părul ei alb. Are manieră. Maria sau „Marie“ o vâcuță! Scoate-o din pasiențe să vadă dacă se întoarce bărbatu-său. Ce știe! Să facă flori de hârtie. Uf! Când stam dincolo în Poionă, unde te așezai, foșnea hârtia colorată. Mă iau frigurile . . . «Cleo!»

Perla feminină a familiei. A învățat croitoria, dar e singura ei clientă. Când nu se uită pe fereastră sau în oglindă, nu visează decât cont la Bon Gout Dincolo, pe Polonă, știa de dimineața până seara ce mișcă la Ghiță potcovarul. Acum cunoaște pe degete genealogia și viața intimă și secretă a boerilor Comănești.

CLEO

O anosteală ! Parcă e un cimitir. Nu se întâmplă nimic.

JEAN

Aș ! Misterios. Cum n'ai văzut. Vine totdeauna o damă voalată, se zice că e cineva foarte «de la haute», vine odată cu Lyly. Vițuri mari.

CLEO, curioasă se prinde.

la spune.

JEAN

Proasto. Râde.

CLEO

Nu pot suferi glumele.

JEAN

Stai. N'am isprăvit tabloul familiei.

Tot timpul Codea stă ca un stupid. Se joacă cu ceva. Apoi joacă cărți cu Maria. Codea e idiot și paralytic. Se amestecă gângav în vorbă. «Eu !»

JEAN

La rând.

CLEO

Tu ! Lui Jean.

JEAN, se scoală și se arată. Arata un specimen burlesc de gomos de baluri de noapte.

CLEO

Tocmai. Râde. D-na Delescu face un haz enorm. Maria râde gras Codea râde idiot. Cel puțin te cunoști.

JEAN

Uitai pe cei mai nostimi dintre toți — Perechea ! D-na Gina Delescu și bătrânul.

CLEO

Ce idee o pereche ?

JEAN

Da, o pereche - nu e rău ! E chiar bine. Aștia fac pereche zău ! Eu așa îi văd. Nu-mi pot aduce aminte decât în ansamblu. Ce mare umorișt e existența. Cum i-a aruncat peăștia aici la noi ! Sunt comici !

Intră Gina cu hârtii. Cleo o zărește și începe a râde cu exagerare. Gina se roșește dar tace, trece la un birou, închide, deschide Cleo râde afectat.

GINA

Ce era așa de vesel ?

CLEO, răsând.

Jean zice de tata și de tine că sunteți comici

GINA, calm.

Jean are dreptate.

Jean, plictisit de vorbele lui Cleo, s'a sculat mai corect ca de obicei și salută. Gina îi dă cu simplitate mâna - apoi pleacă.

JEAN

Te întreci, Madam Cleo. Mie să nu-mi faci de-astea.

CLEO

Ce furie! Ești amorezat de cumnată-ta?

JEAN

Am altă treabă. Dar farse de astea grosolane să nu-mi faci.

CLEO

Ei ce te superi așa! n'am vrut să te ating pe tine.

JEAN

Nici nu mă indoesc că pe ea. Dar de mine să nu te mai slujești, că te fac să-ți treacă pofta.

D-na DELESCU

Mes enfants!

Ceilalți sunt gata de ceartă, dar intră un tânăr Aspect de stricat, fața obosită, viveur, altfel frumos.

FRED

Bonjour, compania!... Ce e?

CLEO a pălit, a roșit, e emoționată, se uită la el cu pasiune.

Fred!

FRED, o salută.

Domnișoară! Cleo îl privește cu înțeles.

FRED, lui Jean.

Ce faci? Mergi la intim? E o serbare.

JEAN

Tochmai mă plictiseam. Iau ceva pe mine. Iese.

CLEO, aparte. Maria și d-na Delescu își fac de treabă aiurea.

Dece n'ai mai venit?

FRED plictisit.

N'am mai putut. Cred că nu te-ai resimțit prea mult. Am auzit că ai prins unul. Te măriți — Te felicit.

CLEO

Merci. E ziua felicitărilor. Cu pasiune. Nu schimbă vorba — n'are nici o importanță. De ce n'ai mai venit de o săptămână?

FRED, brutal.

Nu mă plictisi.

CLEO

Dar azi unde te duci. Dece nu vrei?

FRED

Ce idee. Aveți zi de primire.

CLEO

Ai venit exprès azi, crezând că nu pot pleca de acasă. Vrei să mă lași. Numai dai pe acolo. Du-te azi. Viu și eu mai târziu.

FRED, induplecat.

N'ai nici un Dumnezeu!

Intra Jean

CLEO, repede lui Fred, incet

Aide spune-i

FRED

Te ai îmbrăcat?

JEAN

Da!

FRED

Mi am adus aminte că am ceva pe la 5 E «ambetant». Era gata să uit.

JEAN, bănuitor.

Ți-ai adus aminte privind pe Cleo. Lasă acum că nu o fi așa important.

Cleo urmărește cu grije, frate-său o prinde.

JEAN

Cleo, n'ai ceva mărunte?

CLEO, furioasă, neavând încotro.

Caută în pochetă.

Jean merge spre mescuță

CLEO, lui Fred

Nu-i cedă.

JEAN. După ce a răsturnat conținutul unei pungulițe, aruncând ochii pe fereastră.

Atunci rămâi și eu. Fac pe băiatul casei la «jour fixe». Așteptați multă lume?

CLEO

Probabil După svonorile care au ieșit de remaniere cu Dinu la Industrie și Comerț, au să vie toți

JEAN, cu indiferență prefăcută.

Vin și Ralii?

CLEO, cu intenție

Da!

JEAN, sceptic.

Cu atât mai bine. Cel puțin dacă stau acasă ..
e singura femeie nostimă pe care o frecuențați.

FRED, cu curiozitate mare, mirat și amuzat
Ei!!! Și frate-tu ce zice? Ministrul!

JEAN, gest de indiferență.

CLEO

Bagă de seamă.

JEAN

Vezi de tine.

O tăcere. D-na Delescu cu Mița la mesuță în fund. Cleo
preocupată și nerăbdătoare. Jean și Fred plictisiți.

FRED

Parcă discutați ceva când am venit?

JEAN

Așa e! Eu, făceam portretul familiei. Mi-ai
tăiat vorba Cine rămăsese? D-l Delescu, candidat
de ministru.

D-ra DELESCU.

Jean, je ne te permets pas.

JEAN

Fie, mamă. Ți-l cedez. Deși e o fizionomie des-
tul de interesantă. Gloria familiei. — Mândria legi-
timă a d-nei Delescu . . . și Codea — d-l Codea
Delescu! Benjaminul. Ultima încercare nereușită
a dinastiei Delescu. N'are nevoie de cuvinte. Pre-
zența sa vorbește dela sine.

Îl arată în toată decrepitudinea lui. Bietul lout se unflă, se arată cu mâna lui moale, cu gura spumoasă, ochii cruciși și idioti, craniul lombrozian. Jean îi desenează în aer silueta cu inconștientă cruzime.

FRED

Săracu.

CODEA, gângăvește.

Dece săracu — mă rog.

D-na DELESCU

St! — Taci!

CLEO, brusc.

Marș!

JEAN

Și slugile sunt interesante aici. Neamțu care nu recunoaște decât pe d-ra și pe d-l Profesor. Subreta — care nu condescinde să servească decât pe «mămă» fiindcă are porunca cucoanei!

MARIA, comun.

Mie imi face.

CLEO

Fiindcă o rogi

JEAN

«Bucătarul! personaj stimabil și ocult Și bona familiei cu papuci fără toc — «à tout faire».

FRED

Par'că luase odată un premiu. d-l Delescu — Bătrânul! — destul de mare!

CLEO

L'a dăruit, — așa zice el.

D-na DELESCU, afectată.

Trebue crezut. Ar fi imposibil să-și inchipuiască cineva un om privind mizeria familiei fără să dea. Ar fi un criminal. Ton declamator.

JEAN

Asta mă face și pe mine să cred, că nu e în firea lui. Un om acum, să dăruiască bani, când sunt atâtea alte mijloace să-i arunci!

D-na DELESCU

Nu! n'ar fi cu puțință! Când mă gândesc: chiria de dincolo! atâtea polițe. Fetele! Cleo când n'avea «manteau» Din ce în ce mai dramatic. Dacă ar fi așa, ar fi bun de omorât, de torturat..

JEAN, lui Fred.

Ai „gafat”. D'abea amorțise chestia asta. Incepe mama cu suvenirile și sfârșește cu crize de nervi.

JEAN

Unde am rămas: mobilierul? . . .

CLEO, iritată.

Aici la d-na și d-l Delescu? Dar sus la noi, mobile vechi; urcate sus când s'a reînnoit apartamentul. Nu chiar mizeria din Polonă.

JEAN

N'ai timp să le vezi. Nu stați acolo decât când dormiți. Aici jos nu poate cineva strănuta de voi

CLEO

Putea d-l Delescu să îngrijească mai mult de mama și surorile lui Vechiturile sunt destul de bune pentru noi, și luxul pentru el și d-na.

JEAN

Tu ai vrea s'o ținute pe ea la mansardă.

CLEO

Pentru cât o iubește!

FRED

Dinu își stimează femeea.

JEAN, Ironic.

Te crezi obligat ca prieten

CLEO, răutăcios.

O înșală și nu se ascunde - o disprețuiește și i-o arată, o ocărăște când îi vine bine. Na bătut-o cât știu, dar mai e vreme.

D-na DELESCU

Cleo — ce manieră ! Frate-tu e un om distins

CLEO

Știu, mamă . . . știu.

D-na DELESCU

Devant les étrangers.

JEAN

Cine ? Fred ? Dă din umeri.

CLEO, lingușitor.

E din familie.

FRED

Foarte lateral.

D-na DELESCU

Da - adoptiv.

CLEO, desmierdător.

Te adoptăm.

JEAN

Cu forme, dacă vrei.

FRED, o mutră, un moment de constrângere generală.

MARIA, salvând involuntar situația.

Ce e drept, e frumoasă grozav Gina. Te uiți la toate: Stavreasca, Vlasidina, Raloaica. Ea e mai frumoasă.

CLEO

Ești în extaz! Nu zic că are figură desagreabilă

MARIA

Și corpul adorabil. Albă - moale - delicată, subțire.

JEAN

Bravo, Marie. Zi! Că devine interesant

FRED, râde conținut.

CLEO, plictisită.

De unde știi? Ești stupidă? Ai aerul că ai legat șiretele corsetului cumnată-ti. Asta nu-ai mai lipsi să facem pe subretele.

Marin tăce infundat. Ține la ideea ei.

FRED

Nu se mai poartă corset . . . E foarte frumoasă, de sigur.

CLEO lângă el, cam aparte.

Vrei să mă desesperi.

FRED

Te necăjești degeaba. Dacă voi spune că cucoana asta după cutia de ciocolată e frumoasă, o să te superi

CLEO, alintat.

Da ! Sunt geloasă.

JEAN, pune mâna pe cutie.

Cutia ! Drace ! Nu le poți desvâța de obiceiul ăsta de externat. Bonboniere aici destule, și ele cumpără cutii cu poze din Sf. Gheorghe.

CLEO, comun

Aș mânca semințe cu bere Ia sună, Marie, odată

MARIE

Dece odată ? Vine neamțu.

CLEO

Ei și ! Dece e slugă ? Nu mă sperie. În loc să-mi fie frică de el ca vouă, l'aș pune să-mi facă ghetetele, să frece scândurile. Extraordinar ! ce apucături de «mare» am în caracter, cum îmi place să fiu servită. Tocmai pentrucă e — mai ceva, îmi place să mă slugărească. Așa, ori ce țigan ! Ce plăcere ? Mereu mi-am închipuit că un

prinț sărăcit ar fi lacheul meu și l'ași umili, l'aș pune la greu, l'aș insulta, și ar înghiți.

JEAN

Nobile înclinații! Semințele sunt dela externat — și romanele astea proaste dela Pensionatul de Demoazele, ieftin.

CLEO

Dacă n'am putut învăța la Sorbona ca d-ra Gina Cantemir. Inteligență! slavă domnului...

JEAN

Dar cu semințele are să vi se înfunde, o să reclame neamtu. Și o să-ți treacă pofta când s'o sburli nenea.

CLEO

Ii spui că femea n'are voe să 'vie pe aici pentru serviciu.

JEAN

Și el o să te trimeată să mănânci semințe la bucătărie.

D-na DELESCU

Jean, ce original ești!

CLEO

Da! Când spune ăl mare mojicii e genial, și când spune ăl mic prostii e original.

D-na DELESCU

Sunt bărbați, ma chère.

CLEO, obrasnic.

Le știm noi bărbăția.

JEAN

Să vezi că o să se întâmple o dramă cu răsua
ăsta și cu Cleopatra. Când aduce fișicu cu se-
mințe și berea dela cafeneaua din colț are un
cap de asasin. L'am găsit odată aici cu mătura
aia de pene în mână, scuturând cojile după eta-
jera de bois de rose dela Portois Fix. Când s'a
întors spre mine era hidos.

FRED

Știi că e nostim!

Intră Frantz. Anunță: D-l Mircea Lungeanu. Fred se uită la
el. Intră Lungeanu. Elegant, distins. Tip de om ușor obosit
de cluburi, dar foarte tânăr și bine. Salută în general.
Apoi se îndreaptă cu atenție către d-na Delescu care il
primește cu mare amabilitate.

JEAN

Idealul lui mamă. Păcat că nu mai e tânără.

FRED

E bine Lungeanu.

JEAN

Incontestabil.

LUNGEANU

Căutam pe Dinu. Știind că sunteți acasă am
intrat să vă salut.

D-na DELESCU

O adevărată plăcere. Dinu nu a dejunat, nu s'a
întors. Intercalare. Cred. E ocupat Surăs semnificativ
de felicitare.

LUNGEANU

Putem fi siguri.

Mișcare de bucurie la toți.

V'am intrerupt.

Protestări.

Am să-l aștept aici dacă-mi dați voce. Stă mai n fund lângă d-na Delescu.

MARIA, fără șir ca de obicei, fără să lege ideile.

Să spue domnul Lungeanu. Cu revanșă către Cleo dacă Gina nu e frumoasă, toți protestează felurit de această neașteptată întrebare.

LUNGEANU, o secundă de mirare. E d n acei ce nu-și pierd cumpătul niciodată. Nu înțelege legătura dar prinde întrebarea. Repetă numele desmerdător. Gina !? — E un seducător profesional.

Mi se pare că e d-na Delescu? — Aprobare tacită

Am văzut-o rar, dar destul ca să spun că e din acele femei de a căror frumusețe nu se vorbește mult, dar e convins oricine.

MARIA

Vezi! Către Cleo.

trece Frantz.

FRED, lui Jean.

Nu pare așa teribil neamțu. Dar e foarte corect.

JEAN

Decorul! Dar fondul?

FRED

Pela ce oră se petrece asta? Când ies odată dela Club dimineața o să intru.

JEAN

Zău! e serios. Numai să nu ne facă vreo boacăină colectivă. Să dea drumul la gaz. Mai toate crimele nu au mobile mai mari.

FRED

Mai aveți gaz?

JEAN

Da. li trebuiesc toate conductele pentru drăciile alea de laborator.

FRANTZ, disprețuitor.

«D-1 Frangulea».

CLEO se uită la Fred. E impasibil, dar se scoală să plece. Cleo iese repede. Un moment de așteptare, nu intră nimeni.

FRED, continuând conversația.

Va să zică se face aici voia bătrânului? Asta e nou.

JEAN

Așa e! — Nimeni nu ascultă de bătrân într'un fel — în multe feluri, dar e așa, un fel nu știu cum să-ți spun, când nu sufliă nimeni — nici Dinu.

LUNGEANU

Știi că e o reală «valoare» tată-tu. La club deunăzi era serată festivă pentru niște membri străini ai congresului: ingineri, savanți, personagii! Se vorbeau lucruri serioase. Nu știu cum a venit vorba în materie de chimie industrială. Și unul din ai noștri, cu competență și tupeul obișnuit, avansă că „nu avem oameni“. Un franțuz s'a uitat

ciudat la el și i-a spus: — „Mais il y a Luca Delesco, série . . . une sommité en la matière”. Știa și seria. Sunt extraordinari oamenii ăștia!

JEAN

Te pomenești că are dreptate Cleo. Așa când nu dă în cărți, când i se urăște, când nu vin cu coane— nu se duce în prăvălii, ori plouă și nu se vede la Comănești, împarte moștenirea brevetului. E plină de imaginație fata asta. Ar toca cu o adresă.

Intră Cleo pudrată proaspăt, întrebător despre Frangulea. Marie și mamă-sa fac negativ semn din ochi.

FRED pleacă. Cleo cam distrată, dar totuși cu grije îi spune viu — Fred aprobă, pleacă și se încrucișează cu Frangulea pe care-l măsoară ironic.

FRANGULEA

Sărut mânușitele. — Căutam bărbații.

CLEO, cu aere naive și cochete.

Și pe noi nu? — Te așteptam de adineaori.

FRANGULEA

Am avut treabă cu d-l Delescu și am întârziat.

D-na DELESCU, pretențios.

Ce? mi-a venit băiatu?

FRANGULEA

Nu. Cu conu mare. Mi s'a stricat de două luni ceva la fabrică. Am plătit experți, ingineri — să-i ia dracu = nimic. Și am venit să-l rog pe d-lui

CLEO, grăbit

A primit ?

FRANGULEA

A vrut numai decât.— Ce om de ispravă ! Cum a auzit cazul, a zis că e curios să vadă . . . Norocul meu ! Imi pare rău că am cheltuit atâta degeaba.— Ce fac conیtele ?— Unde sunt bărbații ? Un tic al lui. Uite ! Vede pe Jean, îi dă mâna. Jean e amabil. Mama și Maria se trag deoparte. Cleo vorbește acaparând pe Frangulea. Trec în altă odăe. Frangulea a salutat stângaciu pe Lungeanu.

LUNGEANU, arătându-l.

Un proect ? . . .

JEAN, vag.

Da.

LUNGEANU, de formă.

E o partidă bună.

JEAN

Bietele fete !

LUNGEANU.

Trebue să se mulțumească cu . . . noi . . . așa e ! Și nouă nu ne plătește pielea mult niciunula.
Jean râde.

Văd că nu vine Dinu. Era important să-l văd. Nu știi unde poate fi ?

JEAN

Aș ! nu ne pune la curent—o fi la cucoana.
Un șgomot de voci în care predomină un sopran feminin.

LUNGEANU, arată cu mâna.

Nu Eu plec. Mă întorc mai pe urmă. Iese. Se aude schimb de vorbe pe coridor. „Numai la mine nu vii”. -- „Trebuie să mă bucur, d-nă, că ați băgat de seamă”.

Intră d-na Ralin, frumusețe foarte frapantă, păr vopsit, eleganță — genre voyant.

D na RALIN

O! Ce minune. D-l Jean! Se uită împrejur. Ești singur?

JEAN, care îi sărută mâna pe față și dos.

Aici și pretutindeni unde sper să te întâlnesc

D-na RALIN

Nu ți-e frică?

JEAN

Nu cunosc cuvântul.

Intră Maria, Cleo, Frangulea.

CLEO

Ce cuvânt? Bonjour, draga mea Ce plăcere!
Salutare.

D-na RALIN

„Frică”?

CLEO, răutăcios.

Minte

D-na RALIN

Am intrat numai să vă văl. De vreme ca să nu fie nimeni

D-na DELESCU

Cum ? nu stai ?

D-na RALIN, cochetă fătarnică,

Au să vină toți curioșii. Noi intimii stăm mai discret deoparte, în momentele astea palpitate suntem așa de fericiți, așa de emoționați.

D-na DELESCU

E natural.

JEAN, jumătate voce.

„Mamă !”

CLEO

Cine o să participe mai mult ca prieteni din timpurile grele. Vream să te rog să-mi dai toca cea de ieri să mă uit la ea nișel.

D-na RALIN

Cum nu. Știi ! Dacă ai vrea să-mi faci plăcere, ai opri-o. Nu mă aranjează toemai, vreau să cum-păr alta

JEAN, aparte.

Bugetul cel nou ! D-na s'a apropiat de el. Jean ga-lant. Totul pentru celălalt Pentru mine nimic. La-să-i lui gloria, nu o invidiez și dă-mi mie femeea.

D-na RALIN, prefăcut.

Nu înțeleg. Înțeleg numai că nu ești cuminte.

JEAN pervers,

De loc.

D-na RALIN, cu totul opus de ce a spus.

E nișel prea riscant

JEAN

Navea nici o grije.

Se aude un sgomot. Toți tresar și se despart. Apoi liniște.

D-na RALIN

Plec La revedere. Mi se pare că prânzim mâine împreună. Cucoanele nu sunt la curent, totuși aprobă. Da?! Dineu de gală mare? Trebuie să-mi văd rochia. Se uită unul la altul. D-na Ralin iese. Aceleași cochetării cu Jean care vrea s'o conducă

D-na RALIN

Nu e prudent

JEAN

Mă supun . . . acum . . .

D-na RALIN, răs din gâtlee, promițator și mulțumit.

CLEO

Ai auzit? Dineu—rochia—pălăria. — E un scandal. Și noi nu știm nimic, suntem maltratați. Eu am să-i vorbesc Toți ațea sunteți niște cârpe.

D-na DELESCU

Cleo!

CLEO

Nici o Cleo. M'am săturat purtând ce nu-i place roșcovanei ăștia.

JEAN, flueră.

N'ai decât să nu primești, mititico — mai bine zis să nu ceri. Ar fi chiar mai conform cu oarecare demnitate.

CLEO

Asta ar lipsi.— Să scap ocazia. Către Marie. Știi ce tocă? Aia delicioasă toată de pene gris cu un motiv splendid. Bine c'a văzut că-i șade rău. Pe mine mă aranjează admirabil. Imi vine să trimet acum s'o ia.

D-na DELESCU —

Ce idee, nu e acasă—și graba asta!

CLEO, se strâmbă.

Nu-mi pasă. Frate-meu e ministru. D-neeii să ne menajeze pe noi. De altfel, confidențial. mi se pare că nu prea merge dela un timp.

JEAN, interesat.

CLEO, cu intenție.

E furtună.

Se aud pași energici, glas aspru și ferm. Intră Dinu Delescu urmat de Frantz care ține respectuos pardesiul și bastonul. Dinu Delescu — înalt — legat dar nu gras mai mult osos, barbă destul de lungă foarte îngrijită pornind ascuțit la vârf. Ochi pătrunzători, gură senzuală. O dublă impresie de forță și șiretlic. O dublă impresie de simpatie și respingere, dar de sigur cineva. Vorbește cu iritare conștientă lui Frantz pe care-l menajează ca pe un decor indispensabil și care are atitudinea adevărată a unui fecior de om de stat.

DINU

Nimeni alt, ești sigur?

FRANTZ

Nimeni absolut afară de cine am avut onoarea...

DELESCU

La telefon ?

FRANTZ

E domnul secretar. Nici o comunicare importantă.

DELESCU, desmiardă barba nervos și impacient deși conținut, apoi se uită împrejur. Toți stau consternați. Teamă. Codea a ajuns în fund lipit de ușe. Maria a ascuns în buzunar cărțile și vrea să plece. Cleo face pe curagioasa dar nu îi e la îndemână. I-a măsurat pe toți.

Bună ziua. Către mamă-sa ca o datorie. Sărut mâna, mamă

D-na DELESCU, în extaz, îl sărută pe frunte cu admirație

Domnule Ministru !

DELESCU, se încruntă ușor, apoi surâde măgulit, face un gest evasiv cu mâna.

Să vedem, nu se știe — La jocul ăsta până în ultimul moment.

JEAN

E sigur. — Te felicit — și mă felicit. Aer insolent dar tot îngrijat.

DINU DELESCU ca și cum l'ar vedea prima oară deși l-a privit bine Consultă ceasul.

D-ta acasă ? la ora asta !

JEAN, în formă lingușitor dar tot impertinent.

Am ținut față cu evenimentele . . .

DINU

E suspect. Continuându-și ideia. — celorlalți Am să vă vorbesc mai pe urmă. Acum. Gest de a-i concedia.

JEAN, cu grabă ar vrea să iasă.

DINU

D-ta rămâi — mi-ai ieșit tocmai bine înainte.

JEAN, plictisit dar plastronează

CLEO, se uită curios, răutăcios și îngrijat deodată.

JEAN, învârtește bastonul subțire pe care'l luase și
fluera între dinți.

DINU lui Cleo

Am întâlnit trăsura d-nei Ralin

CLEO

Ieșea de aici.

DINU

Mi-am închipuit lese, la ora când se vine!

CLEO

Venise numai să-mi vorbească de o pălărie, o rugasem eu. Azi nu vine la ceai. Ne-a spus că mâine . . .

DINU, îi taie vorba.

Mai puține pălării Cu cât cineva se ridică, cu atât simplitatea trebuie să fie mai mare. Luxul e pentru cei ce nu sunt puși în evidență prin demnități înalte. Vreau ca familia mea să fie modestă. Noi ne-am urcat pe tema muncii și a burgheziei. Vorbește pretențios ca la cameră dar nu ridicol. Se simte o vanitate enormă ascunsă sub o falșă modestie.

CLEO, se strămbă.

Credeam din contră. Cu tupeu D-na Ralin spunea că vrea o tualetă extraordinară pentru mâine. . .

DINU măgulit, are acelaș surâs pasager, apoi
iar se încruntă.

D-na Ralin are dreptate.

CLEO

Atunci ?

DINU

Și tu nu! În viață omul are drept la ce poate, la ce e în stare să obție. Aluzie la el, la situația lui, la relațiile lui cu d-na Ralin. Privirea către Jean tot timpul.

CLEO

Și eu ași putea . . .

DINU, rânjet răutăcios, care îi e familiar. O jumătate de răs care dă impresie bizară și neplăcută. Măini și picioare îngrijite și în acelaș timp mari, mușcu-loase. Deși palid, totuși un sanguin în care sângele apare violent, apoi izgonit pleacă înapoi. Temperament energic, voință — brutalitate dominată de cultură. Contrast puternic, fizic și moral cu Gina, care e calmă, delicată — hotărâtă dar sinceră și sensibilă. Totodată timidă și curajoasă. Foarte adevărată, dar concentrată!

DINU

Dacă poți — fă Ce mai vrei! Iar gest de concediere. Ies bucuroși.

FRANTZ

D-l Lungeanu are ceva de . . .

DINU grăbit îi taie vorba.

Viu Lui Jean Rămâne pentru altă dată. Jean face o mișcare de ușurare. Dinu o surprinde. Cât de curând.

„JEAN, gest de a sta la dispoziție.

leşe întâi Dinu cu aerul lui impozant care nu-l părăsește nici când e s'ngur. Apoi la spate Jean cu aere studiate de apaș,

CORTINA

ACTUL II

— SCENA I

Scena reprezintă laboratorul care se vedea și în actul I. Ferestre largi cu perdele care se trag. Perdele simple de pânză practice ca pentru un local de studiu. Lumină și de sus. O masă mare încărcată și răfuită de cărți instrumente, aparate. În spate motoare, filtre. Etajeră încărcată cu borcane de sticlă. Experiențe variate în curs între ele și masă scaunul simplu dar solid al Bătrânului, mai în fund și mai în fața scenei un colț mai intim. Bibliotecă mare, un divan dedesubt, o masă pe roțițe de mărime mijlocie, de acajou elegantă prin contrast cu restul, o canapeluță comodă și frumoasă — un scaun confortabil — un videpoche de stofă japoneză încărcat cu jurnale. Pe masă asemenea hârtii, creioane, jurnale multe. Ume de lucru intelectual. Un chaise balançoire cu spetează dreaptă nepermițând atitudeni prea leneșe. Bătrânul la birou cu eprubete se uită chiorăș la conținut-ia note — apoi le lasă și urmărește un rezervoriu care fierbe. Alte mașini fierb încet. Sgomot de laborator discret. Gina cu un șorț negru de satinet cu mănicuțe, peste o rochie simplă dar bine croită bleu marine, cu o bluză de surah bleu marin largă formă chemisette cu un guleraș de dantele fine stă cu spatele la odae, examinează pe una din etajere mai multe fiole. încet. cu mișcări ordonate — apoi ridică capacul unel rezervoriu — se uită la un termometru, — spune cu voce mijlocie.

GINA, BĂTRÂNUL.

GINA

«92»

BĂTRÂNUL

Mai are.

GINA

58 e tot incolor

BĂTRÂNUL

Ei, asta nu vine așa lesne, fata mea

GINA

Cu toate astea sunt sigură. Nu mi-ai putea închipui să nu reușească. Așa cum mi-ai explicat . . . Cu foc. . . . E imposibil.

BĂTRÂNUL

Incet! Incet Nimic nu e imposibil. Nici chiar să reușim. Și totul e posibil. Calculul just, precis, minunat și în practică. Face din buze. «Nimic» Vorbește mereu cu un fel glumeț original, cu avânturi pe unele cuvinte, cu entuziasm repede curmat de vorbe fără șir, cu un bun simț simplu — cu o modestie pătrunsă de gravitate, cu pasiune științifică, cu o filosofie sarcastică, înaltă, temperată de o sălbăticie decepționată.

GINA

Tată! . . .

BĂTRÂNUL, tace ocupat și atent, se uită printr'o lupă.

GINA

• Te-ai gândit la ce te rugasem?

BĂTRÂNUL, tot atent la lucrul lui, a auzit dar tace.

GINA, ușor necăjită.

Pentru Cleopatra ?

BĂTRÂNUL, țipă.

Iar !

GINA, nu se impresionează, hotărât.

Mereu.

BĂTRÂNUL, bate violent în masă se cutremură tot afară de Gina care pare a nu se impresiona. Se sparge o eprubetă.
Nu ..

GINA, despre eprubete.

Încă una.

BĂTRÂNUL, disprețuitor.

Știință cu femeile !

GINA, acum contrariată tace.

BĂTRÂNUL, după un timp.

Ei ! Ei ! . . .

GINA, tace.

BĂTRÂNUL

Te-ai necăjit, fetica tatii ?

GINA, tace.

BĂTRÂNUL, cu grije în voce.

Gino !

GINA se întoarce și râde frumos.

BĂTRÂNUL

A ieșit soarele

GINA, țipă

Tată !

BĂTRÂNUL

? ?

GINA

58! Emoționată. E ușor mauve!

BĂTRÂNUL

Ce-i aia mauve?

GINA

Liliachiu

BĂTRÂNUL, interesat.

Ai! . . .

GINA, cu reproș și admirație.

Ce răbdare ai!

BĂTRÂNUL

Și tu ce lipsă de . . . Lasă-te de laborator, lasa-te, ți-am spus.

GINA

Ce rău ești. Ceva așa de important. Ceva pe care-l cauți de ani — ceva la care te gândești și zi și noapte.

BĂTRÂNUL o intrerupe mereu.

Ei! Ei! Ei! . . .

GINA

Care dacă răușește . . .

BĂTRÂNUL

Dacă răușește îmi crește o floare pe nas?

GINA

Revoluționează atâtea lucruri, are repercusiune.

BĂTRÂNUL, batjocoritor.

Nu mai spune! Uite D-ta!!

GINA

Râzi de mine. Se reazemă de umărul lui. El o netezește pe frunte.

BĂTRÂNUL

Crezi tu că dacă răușește o să fim mai fericiți?

GINA

Dar omenirea?

BĂTRÂNUL, face un salut ceremonios la ceva invizibil.

Omenirea! Omenirea o să fie ceva mai păcătoasă, fiindcă va fi trecut un ceas mai mult peste ea. Ceva mai crudă, fiindcă i se va fi dat un instrument mai mult în mână. Și se va servi de el ca de tot ce știe, pentru rău. — Omenirea! . . .

GINA, în extaz în fața tubului ascultă pe bătrân cu atenție.

Din ce în ce. Despre experiențe.

BĂTRÂNUL

Când va fi liliachiu de tot putem sta de vorbă. Ei, ce vrei să dormi la noapte cu el în mână. Vezi de-i dă drumul.

GINA îl pune încet la loc cu spaimă.

Ce grozăvie!

BĂTRÂNUL pușnește, o îngână.

Ei! ce grozăvie! Exagerație femească. Nimic. Nimic decât bucățele de sticlă pe jos și supărarea

lui Mitzi care se tae regulat. Cum dracu se tae aia ? Nu mai poți sparge nimic.

GINA, mirare admirativă.

Tată ! . . .

BĂTRÂNUL

Când se va face liliachiu se vor cunoaște proprietăți noi care vor schimba toată mecanica actuală și un fulminat nou, cu care să se omoare oamenii ca chiorii. Ei ! și asta nu va ajuta cu nimic ca copiii să se nască mai sănătoși. Ca să nu mai fie din ce în ce mai mulți „Codea” se animă. Asta vezi tu să poți ? . . . liliachiu ! fleac ?

omul ! . . . blestemată dihanie minunată. Mai bine că nu ai copii. Dacă aveau vreun cusur ? omul mic l-ai văzut ? Ce frumusețe ! . . . întreg — în reducție perfect — cu tot ce-i trebuie pentru viață — pentru speță. Din trecut îmi aduc aminte de un singur lucru. Mi-aduc aminte de-a fi simțit pentru cucoană ceea ce cred că nu a simțit nimeni pentru cineva.

GINA, curioasă.

BĂTRÂNUL

Nu dragoste. Nu ! O admirație, o idolatrie pe care n'a avut-o nici un preot la altar pe vremea când erau preoți și altare — nu popi și acatiste . . . Când s'a născut Constantin — asta — bărbatu-tău, eram și eu doctor atunci. Studiam cu cât mă aprofundam mai mult, cu atât găseam mai mare lumină, orbitoare ; și mai mare întuneric ; pro-

bleme în care simțeau că cu cât vei merge, cu atât te vei îneca—cu cât vei umbla, cu atât drumul se va lungi fără sfârșit. Gina ascultă.

Când am văzut copilul ! Era întreg, curat. Când am văzut minunea aia alături de femeie, mi s'a părut că nu e femeie, că n'are nume și că n'o știu, mi s'a părut că e însăși Natura, ceva sacru, — divin.

GINA, ascultă cu o ușoară palpitate a buzelor și nărilor care arată interesul și căldura, altfel calmă ca de obicei.

BĂTRÂNUL, răspunzând adesea gândurilor ei trecute.

Nu ! nu vocea sângelui, nu mândria părintească — nu legătura — nu «Opera» în sine, miracolul natural ale cărei cele două elemente «cauză și efect» erau înaintea mea, în patul acela păcătos. L'am pipăit tot, mi-aduc aminte Măinile fac gesturi de a pipăi cu priceperea unui cunoscător. Întreg, perfect — ce instrument ! Am căutat întâi mașina Admirabilă. Toți mușchii, fibrele . . . încheieturile șurupurile elastice, perfecte. Pe urmă înăuntru.—Viața — pretutindeni în misterul organelor profunde. — pulsatia. — Abea din găoace și desăvârșit. fără o încetinire — ficatul, rinichiul — plămânul. inima — sângele curgea lin, bogat pe dedesubt sub poșghia subțire. Și avea peste asta glas — sunet — auz — și privire. Privire în care se vedea conștiință, ființă deosebit de celelalte ființe — Omul ! N'am mai văzut de atunci așa minune ! N'am mai simțit de atunci așa impresie. Femeea mi se părea ceva tot așa de minunat ; nu-i puteam vorbi ca

unui om. Ton schimbat. A vorbit ea. — Ea și moașa. Le-am părut nebun când inspectam copilul — se uitau una la alta. Dece nu îngrijeam de leuză? Ce fel de doctor? — și pe urmă — mereu copilul de colo până colo, îngrijit de ele — cum vreau ele. Alandala — o mizerie — o infamie — un păcat. Am încercat, m'am revoltat ca medic ca higienist — «să-mi văd de treabă». «Copii sunt treaba muiierilor. Am lăsat. Parcă numai eu! Parcă nu e așa cu toate ființele? Omul, nu e ăsta care se vede: Raliu, Frangulea — Mireanu, Cucoana — eu — Eu! — Eu! . . . Eu râde. Când te gândești că am fost și eu copil . . . râde.

Și eu.

Tu? Și tu? Tu trebuie să fi fost o drăguță dihanie mică. Bine că nu te-am văzut. Așa delicată mașină. Cum puteau pune mâna, cum îndrăsneară. Tu ai venit pe mâini bune Taică-tău . . . Așa o păpușe fragedă, o comedie micuță! Râde. Cred că și acum mai e ceva din respectul momentului acela în purtarea mea cu fiu meu. Peste datoria — peste necesitatea de a da un stăpân casei acesteia . . . Cucoana a beneficiat ani întregi de această impresie. — Zadarnic mă chinuia — mă necinștea, mă batjocorea, mă umilea, mă distrugea. Până, în fine, a făcut pe Codea — pe Codea! În sfârșit!! am scăpat! nu am mai avut nici o

obligatie. Pe Codea!? Am renunțat la medicină, la fiziologie. Un adevărat serviciu pe care mi l'a făcut. Era o știință prea chinuitoare. Am studiat în dreapta, în stânga după nevoia de a mă putea hrăni; mecanica, chimia tot — după cum se prezintă ocazia să muncesc.

GINA, admirativ.

Tot!!

BĂTRÂNUL

Căutând buba unei mașini, ori formula unei reacțiuni am dat peste câte ceva din întâmplare.

GINA, același admirație.

Din întâmplare! peste ceva!!

FRANTZ intră discret, după ce a bătut de două ori.

Am bătut . . .

GINA, aer de scuză.

N'am auzit, avem de lucru.

FRANTZ, vorbește încet cu un respect convins pentru cameră, pentru cei de acolo. E în felul lui un admirator al științei.

Am fost nevoit.

GINA

Ce e Frantz?

FRANTZ

Domnul deputat a cerut grădinarului pentru decorarea salonului florile cele mauve.

BATRANUL

Iar mauve ? . . . Uite ce bine le dăscăleşte
Frantz «movurile» astea ?

FRANTZ

Acelea pe care doamna — Către Gina.

GINA, s'a roşit puţin contrariată.

Desigur, desigur ! nu e nevoie să întrebi când
a zis domnul.

BATRANUL

Ia stai ! Florile tale, alea cu care îmi baţi capul ?
Auzi d-ta, ce le-a căşunat pe fiori acum ? Dinu
e asta ? ? Se supără. Aş vrea să văd ! Nu-i ajung
fiorile oratorice cu care minte în toate sezoanele
publicul. Domnul ! ha ? Domnul vrea florile ? Să-l
întreb eu ! ? . . .

GINA

Te rog tată, dacă vrei . . .

BĂTRÂNUL, bombăne.

Vreau, fireşte . . . vreau Să cumpere fiori albe
şi să le dea încoace să le vopsim noi cu «mauve».
Tocmai avem boia mauve.

GINA, se uită cu spaimă la recipient.

Să se ia Frantz, şi nu mai întrebaţi când dă d-l
un ordin. Sever.

FRANTZ, supus protestează.

Florile acelea . . .

GINA, blajin şi cu mulţumire.

Ştiu, Frantz. — Să se ia.

Frantz iese

BĂTRÂNUL, cu mustrare.

De ce lași să-ți ia florile ?

GINA

Tot ce e aici, e al lui.

BĂTRÂNUL

Afară de tine și de florile tale . . .

GINA, gest nehotărît

BĂTRÂNUL

Tu ești a lui ?

GINA, sigur, cu energie.

Nu.

BĂTRÂNUL

Atunci ? Măine o vrea ceva de aici din laborator pentru bucătărie. Vreo oală, vreo sticlă.

GINA, semn de oroare.

BĂTRÂNUL

Cum făcea cucoana odată — murături — le lua la murături. — «Cumpără noi dacă nu-ți place!» Imită tonul mahalagesc ascuțit, răutăcios. «Dacă nu, le iau pe astea». «Nu șlujesc la nimic . . . D-ta te joci și mie îmi trebuie pentru casă — casa înainte de toate. «Dacă n'ași fi eu în casa asta». Săraca casă ! — Sărăcii copii ! Din ce în ce spune, se animă se irită în el, se învârtește prin casă, se trage de păr ca un nebun la amintirea anilor lungi.

GINA, cu milă și respect.

Tată !

BĂTRÂNUL

Nu permite abuzul deloc — cât de mic, că se întinde ca râia.

GINA

? — ? —

BĂTRÂNUL

Tocmai eu spun asta? Tocmai eu! — Și tocmai ca să nu ajungi ca mine. Se trage de haină, de buzunar, de păr. Ca mine! O zdreanță, o cârpă, o biată petică murdară, urită și nefolositoare.

GINA, suferă, îl oprește cu mâna de a vorbi.

Tată! Tată! . . .

BĂTRÂNUL?

Vezi? dar asta e treaba mea . . .

GINA

Nu vreau să-i spui nimic lui Dinu.

BĂTRÂNUL, schimbă expresia feței, tonul cu voce autoritară deși blândă dar fără replică.

Eu vreau!

GINA, pleacă capul,

FRANTZ, bate și intră.

BĂTRÂNUL, ridică din sprâncene.

Ei?

FRANTZ, cu aere misterioase,

Domnule doctor, a venit un domn care te caută, zice că e prieten cu d-l.

BĂTRÂNUL, râde tare, se strică de răs.

Prieten ! prieten cu mine ? Râde mereu și ia cărțile din mâna lui Frantz, citește, apoi stă din răs, trece mâna pe frunte serios. Doctor Matei Heraru, „Heraru“ . . . Matei . . . Matei. Ce întâmplare ! Pare și mirat și bucuros și zăpăcit. El e ! — il primesc desigur. Prieten de tinerețe. Student cu mine la Bonn, la Paris . . . o vizită ? Ce întâmplare ! E plictisit fiindcă a pierdut obiceiul oricărei frecuentări, afară de ai casei.

GINA, cu grije lui Frantz.

Poștește. către bătrân Unde ?

BĂTRÂNUL, zăpăcit.

Dă din umeri, apoi recules.

Aici, aici, numai aici. Pipăie împrejur instrumentele, tot ce e știință.

GINA, se apropie îi așează cravata, îl scutură cu o perie îi așează părul. El se lasă. Apoi Gina iese. Intră prietenul

SCENA II

PRIETENUL, LUCA DELESCU (Bătrânul).

Prietenul intră. E un om care pare mai tânăr ca Delescu. Serios dar fără exagerare. Imbrăcat curat. Un soi de învățat care se acomodează mai mult cu lumea. Se uită curios împrejur până dă de ochii de bătrân care se plimbă agitat prin fund și s'a oprit. O ezitare lungă apoi :

„Cu !” reciproc.

BĂTRÂNUL

Eu ! Nu te-ași fi recunoscut. Acuma din ce în ce...

PRIETENUL

Nu te-ai schimbat mult. Și cu toate astea ? Omul rămâne același, dar evoluează într-o direcție sau alta. Când nu știi ce drum a luat, nu-ți poți închipui ce formă a luat. Te căutam aiurea . . . Ai rămas adevăratul savant . . . omul de laborator! - omul . . .

BĂTRÂNUL

Omul peșterii . . .

PRIETENUL

Da Noi toți am făcut mai multe concesii vieții banale. Știam că ai un fiu ca și Ministru.

BĂTRÂNUL

Credeai că faci pe „tată de ministru“. Eu, dragă nene, n'am știut să fac pe al ce sunt, necum pe pe altul.

PRIETENUL

Aflasem că mi luat un premiu frumos, acum câțva timp. L'am fi ambiționat mulți . . .

BĂTRÂNUL, aprobă.

PRIETENUL, jenat de tăcerea lui.

Și mai știam că te-ai însurat de mult. Cum vezi noțiuni vagi. Eu sunt un voiajor - un comis-voiajor al științei. Azi pe un continent, mâine aiurea cu explorări - Cu exploatare.

BĂTRÂNUL, se animă puțin.

Frumos - foarte frumos. Pe calea bună. În domeniul științei și tot odată la aplicarea ei practică. Viața deschisă, aerată, frumoasă.

PRIETENUL

Frumos . . . ca tot . . . Când te apropii tare, când te apleci deasupra, se văd bubele.

BĂTRÂNUL

Sunt bube și bube.

PRIETENUL

Un val m'a adus aci în țară cu afaceri. Partea comercială. Am avut aface cu mai marii noștri. Și cu mai mici . . . Interveniri . . . presiuni.

BĂTRÂNUL, gest echivoc.

PRIETENUL

Ce vrei, oamenii sunt aproape aceiași pretutindeni sunt deprins. În Tomboucton merge cam tot așa. Am nemerit un moment de criză. Ministrul meu era pe punct de plecare. Cel nou nu venise întârziere? Ce a-și fi obținut dela cel pe ducă — ar fi trebuit ratificat de cel nou și . . . se puteau ivi dificultăți. Gest al bătrânului că știe și se scutură. Cifra neprevăzutului Ministrul de mâine cel de care voi avea nevoie: „Delescu“. Ce Delescu? Toate suvenirele de tinerețe! . . .

BĂTRÂNUL se scarpină pe nas, cu strămbăturile lui care trădează ce cugetă despre această coincidență.

Până la rezolvarea crizei eram liber. Noiăștia colonii nu suntem nici noi tocmai animale domestice. Să reiau provizoriu o viață care nu mă atrage și nu mă poate fixa? Să fac cunoștințe noi? Delescu? mi-am zis. Prietenul Luca! . . .

BĂTRÂNUL, fără expansiune.

Iacă Luca ! Un moment de ghiță în conversație.

PRIETENUL

E atâta timp ! De unde să începem. Starea mea civilă : Necăsătorit. Bătrânul aprobă. Pribeag — Situație socială frumușică, financiară și mai bunăsoară — liber !

BĂTRÂNUL, ton uriaș.

Liber !

PRIETENUL

Poveste scurtă și totuși completă.

BĂTRÂNUL, scutură capul preocupat. Se adună furtuni pe fruntea lui. Tace copleșit de o răscoală de gânduri provocate de necesitatea de a rechemă trecutul.

PRIETENUL, ca să întrerupă tăcerea.

Și tu ?

BĂTRÂNUL, tresare

Eu ? !

PRIETENUL

Te-am lăsat ultima oară la Leipzig. Erai deja căsătorit pe cât se vorbea, dar îți ascundeai fericirea cu gelozie. Bătrânul expresie de sarcasm. grăbit — mereu grăbit La carte — la însurătoare.

BĂTRÂNUL, sombru

Da.

PRIETENUL, jenat

Câți copii ai ?

BĂTRÂNUL, arată pe degetele unei mâini,
apoi cu glas înecat.

Cinci.

PRIETENUL

Cinci? Familie în accepția cuvântului.

BĂTRÂNUL

... în accepția ...

PRIETENUL

Curios. Eu sunt holteiul și s'ar zice văzându-te...

BĂTRÂNUL

Ei? Ha?

PRIETENUL.

Semeni a un anahoret.

BĂTRÂNUL, întinde un deget întrebător spre
el și aprobător pare a zice: „Nu-i așa?”

PRIETENUL

Va să zică: Ministru întâi — un alt tânăr?

BĂTRÂNUL pe degete „2”.

PRIETENUL

Și?

BĂTRÂNUL

Și... „Codea” ton tragic.

PRIETENUL

Codea? nu-i răspunde. Il chiamă tot Constantin?

BĂTRÂNUL deodată înveselit,
veselia lui specială, un fel de comic nellniștitor.

Da, D-na Marie Delescu-fostă Domnișoara Mița
Mocanu....

PRIETENUL, surâde imperceptibil.

BĂTRÂNUL

Da - pe răposatu D I Arhivar il chiamă Nicolae Mocanu și pe soția D-lui, Gafița Mocanu. Eu holteiu? Răde. Am avut și socri, socri. Da!.. Un timp se gândește urât apoi iar fața aceia inveseleşte de un haz amar. Da. D-na Maria Delescu a vrut să-l cheme tot așa o idee a D-nei „E mai rar!”. Face pe mahalagioaica. Apoi fără șir. ... Și Cleopatra, fata mică care umbla atunci la școală a spus că e Constantin al 2-lea. Cece a făcut pe toată casa, să leșine o jumătate de zi de haz pentru geniul său, prevăzându-i un viitor strălucit. Viitoarea D-nă Frangulea a săpunarului. Prietenul urmărește povestirea incoherentă dar expresivă cu interes și curiozitate. Bătrânul răde-se plimbă prin casă trecând mâna prin păr, încearcă clantele ușelor nervos și face gesturi mari. .. Și a ieșit Codea.

Constantin al 2-lea ironic se întâmplă și la case mai mari.

PRIETENUL, jenat

Ce mediu Ce viață - Bietul Luca. Tu idealistul. Tu fala universității. Președintele nostru. Gesturi ale Bătrânului de aprobare și batjocoră. Tu omul abstracțiunilor care ne speriați cu curajul. Gest caraghios. Și noutatea ideilor tale. Tu destinat medicinei filozofice. Geniul nostru!

BĂTRÂNUL

Vax! . . .

PRIETENUL consolator.

Ai rămas tot mare Invențiile . . .

BĂTRÂNUL, strâmbându-se.

Mașinile făceau sgomot. Nu mai auzeam țipetele copiilor neîngrijiți. Cicălitul, clevetitul, miorlăitul — Plângerile. Sbârâneau — fluerau era în casă dezordine, murdărie. Am golit locul Lor. Arată instrumentele. Le datoresc că am rămas om.

PRIETENUL, e sincer mișcat.

BĂTRÂNUL

Trăiam împreună, cum trăesc mulți oameni — de nevoie — din obicei. Până când s'a născut Codea. Când am văzut că am adus pe lume acest monstru, m'am îngrozit.

PRIETENUL, despre boală.

Ce?

BĂTRÂNUL

Paralizie parțială din naștere Cellalt dá din mâini. Epilepsie cu crize. Surăde — isterie cu stări latente O primejdie hidoasă, permanentă și iminentă — nerezolvată. Iși reia firul Am început să mă cercetez la fizic, la moral. Să-mi văd vina de a perpetua speța în mod așa criminal. Mi am analizat sângele. M'am urmărit cu psihometru. Eram un om normal, sănătos. Atâtea rânduri de strămoși, câți am putut cerceta înapoi erau des-toinici. M'am apucat ca ai cu țandăra de boerie să mi fac arborele Sunt de nițel neam. Neamul.

meu mă renegase. Aveam gusturi simple, studioase. M'am vârat în mahala și n'am mai ieșit din ea. Ce are aface? . . . Arborele ăsta mi-a ridicat acțiunile. Sa pasionat cucoana de el, n'a scăpat musafir, n'a fost om să nu mă facă de răs. Ce-mi păsa. Eu aveam ceva de cercetat. Când am crezut cu seriozitate că nu am nici o vină de fenomenul ăsta, n'a mai rămas decât ea femeia, cu vina, cu crima. Atunci am căpătat o respingere grozăvă de ea — o spaimă. Purtătoarea monstrului, dar mai ales purtătoarea seminței nesfârșite de așa oameni însemnați. Ticăloși, — m'a îngrozit că ceva monstruos, periculos. Fața ei frumoasă pe cât mi se păruse în ziua când ca un copist m'am însurat cu „fata gazdei“ am văzut-o urâtă. De atunci suntem despărțiți definitiv.

PRIETENUL, curios.

Câți ani are . . . Codea ?

BĂTRÂNUL îngrijat de vârsta asta.

18.

PRIETENUL

Se întâmplă. Câți oameni cumsecade nu s'au trezit cu pedeapsa asta Dumnezeiească.

BĂTRÂNUL

Da. E destul să te duci într'un spital ca să nu mai vezi omenirea cum o văd toți. Dar ăsta al meu e un caz teribil. E murdăria însăși a vieții transmisă sub formă de morb care învie și crește. Cele mai vițioase ființe nu se pot compara cu o

ființă care intrupează în ea inconștient turpitudinea. Copiii ceilalți de atunci i-am văzut ca frații lui. Recunoașteam în ei uneori mici asemănări, și în el apucături de ale lor. Cumplit!

PRIETENUL

De ce nu-l internați?

BĂTRÂNUL

Femeea țipă cu pretenții de durere de mamă. Dar aci îl neglijează complect. Fiul meu cel mare se teme ca adversari politici să nu pue mâna pe o platformă de campanie. Citează. «Iată cine e candidatul Delescu protectorul celor mici!» Fiul meu e nuanțat de democratism. Interes la celalt. Nuanță temperată de teoria «forței directive». Un fel de tiran pe pretexte de binefacere obștească. M'am convins că așa trăesc toți oamenii, că așa se lucrează social. Eu nu mă amestec cu nimeni, cu nimic. «Pe când el urcă treptele ministerului pe umerii celor mici, fratele lui zace în fundul...»

PRIETENUL

Da! Când pierzi obiceiul, ce curios îți apar luptele astea ale lor gigantice! Și lor, ce puțin interesanți oameni care nu se pasionează de ele!

BĂTRÂNUL

I-am cedat. Mă și interesa cazul ca medic. Cât pot îl tratez necontentit. Am studiat ce-i prieste mai bine. Când cu forța, când cu blândețea am mai domolit bestia pe care n'o pot distruge. E unul din motivele pentru care am stat aici. Nu-

mai pe mine mă ascultă. Ei zic că îi e frică, că-l brutalizez. Iau aere de spaimă, de milă, țipă, leșină. Nu-ți poți face treaba pe lume decât așa printre lătrăturile javrelor . . . Cel mare cel puțin muncește. Ii place politica. Nu avem aceleași gusturi dar are aptitudini. L'am ajutat. A putut să se ridice în cariera asta aventuroasă, la început când nu se câștigă, fără grija cumplită a banului. Nu ne simpatizăm. Avem caractere, idei opuse, nu discutăm niciodată. Dar mai mult său mai puțin ne stimăm. L'am ajutat și-l ajut. I-am dat o femeie ideală. Când n'aș fi făcut pentru el decât păcatul ăsta. Prietenul întinde urechea.

PRIETENUL

Ești socru ?

BĂTRÂNUL

Socru? Da. - Ce crezi! Suntem destul de bătrâni.

PRIETENUL

Poate și bunic.

BĂTRÂNUL, mirare mare.

Nu. - Nu . . . Nu. Ce idee!

PRIETENUL

Era natural . . . cât despre bătrânețe mi se pare că ne calomniezi. Eu protestez. Tu stând aici ca un hăhurez ai pierdut urma timpului. Suntem contemporani. Liceul odată. Universitatea . . . tu te-ai însurat tânăr, un copil. Ai plecat la Bonn

cu nevasta. Vrei să fii doctor — și deodată te-ai dat științei pure pentru fericirea ei. Te-ai întreținut cu profesoratul. — Uite îți fac socoteala — nu ai mai mult de 56—58 ani.

BĂTRÂNUL

Se poate! nu-mi prea serbez aniversările.

PRIETENUL

Fiul tău, ministrul de mâine e și el foarte tânăr. Se fac repede carierele astea, și tot se mai plâng. Când te gândești — până să-ți învețe oamenii numele în știință. Ce muncă de hamal!

BĂTRÂNUL, admirativ.

Dar ce marfă! ?

PRIETENUL

34 de ani, Ministru. N'are mai mult. De nu mă înșel, îl aveai când ai plecat.

BĂTRÂNUL, fără jenă și ipocrizie.

Da! se poate lăuda că a fost la nunta lui tatu-său. El e și cauza că m'am nenorocit. Obișnuitul accident cu fata gazdei. Toți scapă teferi. Eu m'am trezit înhămat. Btestemat ceas! Era roșie la față. Atâta îmi aduc aminte — ca scuză. Băeții între 17 și 22 ani, ar trebui internați preventiv.

PRIETENUL

Ei ce te vaeți așa ?

BĂTRÂNUL

Ce mă vaet! Din prima zi nu ne-am putut su-

feri. Ce educație! Maḥalaua intrupată. Țipete, le-
șinuri, gălăgie. Și eu trebuia să lucrez în mijlocul
lor, să fac poezie, fiindcă știința e poezie. Vrea
să practic înainte de a avea titlul, clandestin. Intr'o
zi . . . grav mi-a adus un avort. Nu știu ce a
fost în ziua aia! . . . Am dat lecții ca să fie pâine
și lemne. — Și copiii veneau unul după altul, nu
știu nici eu cum. Fata a mare. greficreasa, Cleo-
patra, Ionel, Codea, înșfârșit, degeneratul. N'a fost
lesne ca acum când povestesc. Am fost întâi ti-
ranul, pe urmă nebunul, și acum, înșfârșit. Bătrâ-
nul - și nebunul, firește.

Delescule . . .

PRIETENUL

BĂTRÂNUL

Nimic extraordinar! Mai sunt și alții așa. Mi-am
văzut de treabă. Ei au făcut ce au vrut. Acum
mi se pare că știu că sunt înșurat așa ca un su-
venir prost, ca un fapt divers și nu lipsește mult
când ne întâlnim pe coridoare s'o întreb: «Pe cine
cauți, cucoană?» O singură dată ne-am mai în-
tâlnit. Găsise lui Dinu o «fată bună», aleasă de
ea! Incă una! Am spart tot din casă — și acum
trăim fiecare despărțiți ca două dobitoace . . . Ei!
da ce bine-mi pare că te văd! Nu-ți faci idee!
La început . . . dar acum! E sărbătoare!

PRIETENUL

Și mie. — Acu văd ce-ai făcut cu premiul cel
mare.

BĂTRÂNUL

Da. Am mai și speculat industrial câte ceva când nu se ajungea. Arată împrejur. Familia e un balaur. Inghite. Dar ei nu știu. Confidențial. Nu știu! Cred că îi ține fratele lor. Răde. Trebuia o autoritate aici în menageria asta. Eu!? . . . Sunt oameni făcuți pentru idei și oameni pentru comandă. Și să mai vezi pe deasupra «Comedia» care se joacă în jurul celui presupus cu sacul!

PRIETENUL, revenind la ce îl interesează.

Și eu care nu știam de d-na Delescu tânăra... Nu am cercetat . . . Nu i-am prezentat omagiile.

BĂTRÂNUL, familiar.

Nu umbla cu prostii. Georgina e de-a noastră — fată bună — ce omagii! Stai să-ți spun și povestea asta. Am o mâncărime de vorbă. Știi pe Cantemir?

PRIETENUL

Doctorul? Profesorul de obstetrică. Era mai mare ca noi

BĂTRÂNUL

Tocmai. El practică puțin. Dar era un savant. Și ce om cumsecade. Ce nobil om. Georgina e fata lui. Eu am descoperit-o. Eu am crescut-o. Vorbește de ea cu adorație. Eram prieten bun cu Cantemir. Mergeam la el ziua — seara, de câteori vream să mă odihnesc. Fetița asta orfană de mamă stă împrejurul nostru, cuminte, cu codița ei pe spate, ascultă. Când ne prindeam la vorbă o uitam

acolo într'un colț în întuneric. Era de vârsta fetei mele Cleopatra, dar nici nu-mi da prin minte că e acelaș lucru. Mă jucam cu ea. Era ca o bijuterie. O învățam cotele. Stelele îi plăceau mai ales. Cu o voce îndulcită plină de afecție profundă. Era bucuria noastră. Și făcuse măricică. Tot cuminte, tot blândă, deșteaptă, un mic animal savant, și cu toate astea veselă, sănătoasă. Invidiam pe Cantemir. El avea unul și eu nici unul. Ca să scurtez, Cantemir s'a îmbolnăvit rău. Nu ieșea din asta: — Ce să fac cu fata? Și se uită la mine. «Ce ne facem cu fata?» Mă trudeam zi și noapte, nu mai dormeam, nu mai lucram, nu găsiam nimic.

Intr'o zi îmi veni o idee. Mi-aduc aminte că am plecat fără pălărie — și mi-a fost spaimă să nu mă închidă ca nebun și să rămâe fata. S'o iau eu. S'o mărit cu Dinu. Cantemir a primit îndată. Fata a primit cum primea orice. Venea dela tată-său și dela mine. S'a făcut! Cantemir a și murit în anul ăla.

In graba aceia nu m'am gândit mai departe ... Se potrivesc — se plac? Era așa de urgent s'o scap. E singura mea crimă. Am legat ființa cea mai dragă, cea mai perfectă, fără să mă sinchisesc de fericirea ei. Noroc că are un caracter unic, nu arată nici o mâhnire.

PRIETENUL

Nepotriviri cari se pierd în viața comună.

BĂIRÂNUL

Comună!? Ca mine cu cucoana — tot așa de

comună – din fericire ! Mirare la celalt. Bătrânul bagă de seamă. Asta e lucru vechiu. Ea nu arată nici o mâhnire. Am observat eu cu atenție. Cu căldură mare. E aceeași, blândă, cuminte, veselă, deșteaptă, harnică. Trăim amândoi ca și când era copil. Ne-am mutat din laboratorul lui tată-su într'al meu. Sunt tot dascălul ei. E colaboratorul meu, și face progrese simțitoare. E în acelaș timp secretarul lui bărbatu său. N'are timp să i se urască. Zilele sunt prea scurte pentru cât avem de lucru. De ceilalți nu ne pasă.

PRIETENUL

Mă bucur că ai și compensații. Imi făcuseși un, tablou așa de trist. Văd că ești fericit.

BĂTRÂNUL

Fericit? — nu m'am gândit niciodată. Trăim. Pare deodată îngrijat, nemulțumit.

PRIETENUL

Nevasta lui Cantemir era pe vremuri vestită pentru frumusețea ei? Probabil că și d-na Delescu?

BĂTRÂNUL

Frumoasă, Gina? Nu știu! N'am băgat de seamă. Sper că nu e. Se zicea de nevastă-mea că eră frumoasă, de fi-mea, de atâtea femei – de care Gina e departe ca cerul de pământ. Nu știu dacă e frumoasă, sunt sigur că nici ea nu știe.

PRIETENUL, curios,

O fi știind d-i Delescu?

BĂTRÂNUL

El? Nu cred să știe. Are o metresă care-l învârtește țeapăn. Acum e casa pe dos fiindcă madama îi face zile fripte. Mă tem chiar că e mai multă mârșăvie . . .

PRIETENUL

A?? . . . Pauză mare Tu ești un cochet când te faci bătrân. Ești foarte bine. Nu te-a uzat studiul. Din potrivă ți-ai păstrat ochiul! . . . Riscând o ușoară bănuială stupidă.

BĂTRÂNUL

Și eu de un ceas mă mir de tine. Tu ești un om mijlociu și eu mă simt gârbovit, moșneag, «Bătrânul».

PRIETENUL

Și nu ieși nicăerea? Insinuant.

BĂTRÂNUL

Nu - nu - mi place! Nu simt nevoie - sunt liniștit . . . Sunt mulțumit aci în casă cu Gina. Nu mai am nici o jalbă de dat soartei. Ce să caut pe stradă? Amețesc. Nu-mi place.

PRIETENUL

Da! dar orcât e nevoie. Nimic nu exaltă pe om în mâinile lui ca sechestrarea în același mediu. Izolat, omul se urcă în epruveta propriei lui simțiri până la maximum. Dacă ieși prin oameni, în aer, la vânt, deodată îți ia cu mâna toată amețea. Te reduce la un fel de bun simț ordinar, ca să zic așa, prin contactul realității ordinare cu intenție.

BĂTRÂNUL, cu o nedeslușită plictiseală.

Dar îți spui că sunt mulțumit!

PRIETENUL

Tocmai. Bătrânul îl privește. Țică! Cu toate acestea . . . Dar d-na Delescu iese probabil? O femeie tânără nu poate sta închisă.

BĂTRÂNUL

Nu am auzit-o plângându-se de urât. Intră Gina apoi se retrage. Vino, vino, Georgino; un vechiu prieten Ți-aduci aminte. Ți-am vorbit eu uneori de „d-l Heraru“.

GINA

Ce plăcere pentru tata, d-le Heraru! V'ați întors din Japonia? Ne-ați adus de acolo ser de viață proaspătă? În tot cazul observații interesante.

PRIETENUL, o observă încântat.

Vorbeam, d-nă, tocmai de d-ta. Îmi spunea Luca că insula lui misterioasă are o comoară desăvârșită și că fără de călătorii lungi a găsit formula fericirii.

GINA, nedumerită.

Luca??

PRIETENUL

Da! vechiul meu amic . . .

GINA

Ce proastă sunt! Tata! Cu drag. Uitasem că-l chiamă Luca. Pentru mine e „Tata“ Cu ton de respect.

PRIETENUL. se închină convins.

GINA

Tata e mai mândru de mine de cât e permis,
să nu-l crezi d-le Heraru!

BĂTRÂNUL, încântat de impresia făcută de Gina.

Cum, copil nerespectuos!

GINA, râde, salută, și iese. Bătrânul privește pe Herariu

PRIETENUL, care s'a uitat după ea mult.

Adevărat inger. Și tu un apostol O tăcere lungă

PRIETENUL

Nu-mi mai spui nimic, te-am plictisit?

BĂTRÂNUL, în adevăr obosit, reluat de distracția lui, de
preocupările lui

Cum se poate să zici! Am isprăvit! Am vorbit
pentru un an. Eu vorbesc în monosilabe — chiar
cu fata. Trăim așa fără vorbă multă. Tu ce mai
ai de gând?

PRIETENUL

M'am învățat hoinar. Abia aștept să termin și
să plec O să am nevoie de solicitări chiar la fiul
tău. Te pomenești că mă râde?

BĂTRÂNUL

Asta nu se poate. Treci polița asupra mea. Am
cu d-l Ministru de mâine socoteli. Te scazi din
ce mi-e dator

PRIETENUL. pleacă

Îți mulțumesc. Nu-ți faci idee . . .

BĂTRÂNUL

La revedere Ce plăcere. Mărae în scenă. Joc de fisionomie. Exprimă pe rând desgust, supărare, silă. Hm, Hm. Sună. Să nu mai primești pe nimeni. De unde obiceiul ăsta să vârați în casă pe toată lumea.

FRANTZ

Credeam . . .

BĂTRÂNUL, calmat.

Afară de d-l ăsta, dacă mai vine. Pe urmă pleacă? Bun voiaj — bun voiaj! Nu — nu. Când te izolezi de oameni nu trebuie să revezi pe nici unul. Îți par toți niște smintiți. Chiar smintiți! ăsta cu întrebările lui de muiere îți strică liniștea! Și eu am tocat, am tocat ca o babă. Au niște idei! . . . japoneze . . . Te plictisesc de moarte. Mormăie ocări printre dinți. Intră Gina.

GINA

A plecat musafirul?

BĂTRÂNUL, semn de protestare.

Da.

GINA

Ce bucurie trebuie să-ți fi făcut. D-ta care ești așa de singur . . . să poți vorbi cu cineva de talia, de meseria d-tale.

BĂTRÂNUL

Mi-a părut bine, bine, foarte bine! firește! . . . Ce curios! Nu mai e acelaș lucru . . . e o barieră E ca și cu trecutul. Al nostru e, dar numai sun-

tem noi, și când se întoarce — ne neliniștește. Când pleacă închidem ușa bine după el! De talia noastră? Râde sarcastic. Am vorbit prostii. Ce talie? Talia omului (arată un pitic.)

SCENA III

BĂTRÂNUL, CODEA, GINA.

Codea apare și face din ușa semn Ginei ca și cum se ferește de bătrân.

GINA, prietenos.

Vino !

BĂTRÂNUL, dela lucru.

Ei ! Cine ?

GINA

E Codea, tată. Nu ne a zis astăzi «Bună ziua».

BĂTRÂNUL, mormăe.

Hm . . . Hm.

CODEA, cu aere ceremonioase, stângaciu, gângav, ridicol și făcându-ți milă.

Sărut mâna, d nă. Bună ziua, tată.

BĂTRÂNUL, glas ursuz amestecat cu milă.

Bună ziua.

Codea după ce-i sărută mâna, o desmiardă. Gina îl lasă un timp, pe urmă trage mâna.

GINA

Bine, Codea . . . stai jos. Îți dau acum.

Codea se învârtește în jurul ei cu aerele lui de idiot, o miroase pe haină, pe păr, o pipăe. Gina îl respinge blând și se uită cu grije spre bătrân, care tocmai ridică capul.

BĂTRÂNUL, tare.

Ei!

Codea speriat ia un aer de animal înfricoșat și se face mic.

GINA

Stai jos . . . ai citit azi ?

BĂTRÂNUL, ferm.

Am interzis lecțiile.

GINA

Nu-i mai arăt eu. Il pui să citească singur.

BĂTRÂNUL

Hm . . . Hm.

GINA, merge la un sertar, scoate bomboane și-i dă lui Codea, care le ia cu gura din palma ei, apoi îi sugă și degetele cu aere de lăcomie și deliciu.

GINA, plictisită.

Mă murdărești.

De câte ori vorbește cu cineva, Codea ia aere șirete și fricoase și se uită spre bătrân.

BĂTRÂNUL

Ce-i iar ?

GINA

Nimic.

BĂTRÂNUL

Ai spus totuși ceva.

GINA

I-am dat bomboane lui Codea.

CODEA

Mai una. Gina îi mai dă Și-i să-ă te sărut.

GINA

Lasă acum.

CODEA, gângăvind mereu.

Să ă te-e sărut.

GINA

Ei, aide. O sărută mult, ea rabdă cu desgust, apoi îl gonește.

BĂTRÂNUL

Ei ? Pare mereu distrat dela lucru, chiar când nu se uită. Destule bomboane. Aspru. Aide.

GINA

Stai acu frumos.

CODEA

Lăăângă tine. Se așează pe un scăunel și o mângăe pe mâini, ea îl desmiardă pe păr, apoi țipă fără voe. A mușcat-o de gât.

BĂTRÂNUL, aspru de tot, țipă.

Ieși !

GINA, râzând.

Cu tot respectul pentru medicină, acru nu-i priește. Bătrânul arată cu capul că „nu”. Sărat nu ! Bătrânul arată că „D-ne ferește”. Alcool nu ? Bătrânul ridică mâinile la cer. Nu — nu — nu.

GINA

Dar nici dulce ?

BĂTRÂNUL

Nici dulce — nici dulce ?

GINA

Dacă n'ași ști ce sacrificiu faci, ce milă ai, cum îl îngrijești, aș zice că ești prea aspru.

BĂTRÂNUL

Dacă vrei să mă ascuți. Ți-am poruncit să-l eviți, să bagi de seamă.

GINA

Te ascult, dar păstrez credința că nu mi ar putea face nici un rău. Mă iubește așa de mult — bietul . . .

BĂTRÂNUL, îngrijat.

Vezi — te iubește — ai spus. — Tocmai. Violent. Iți interzic.

GINA

Nu te supăra, de oarece ascult.

BĂTRÂNUL, domolit.

Gina, fetiță. Să bagi de seamă, să crezi pe bătrânul.

GINA

Da, tată.

BĂTRÂNUL

Adineaori te-a mușcat.

Strânge pumnii disperat de cazul ăsta nenorocit.

Ce blestem !

GINA

Rabzi nițel. — O biată ființă fără minte — fără mamă Se reia rușinată.

BĂTRÂNUL, mișcat, șterge ochii cu mânica hainei,
măinile fiindu-i prinse,

... fără... deodată. Gina! — nici tu n'ai mamă!

GINA, merge lângă el și îl desmeardă.

Eu am de toate.

BĂTRÂNUL, o privește și oftează.

Nimeni n'are de toate.

GINA

Ba eu da, fiindcă nu simt ce-mi lipsește.

BĂTRÂNUL, râde mișcat.

Ce filozof. — Ce filozof!

CORTINA

ACTUL III

SCENA I

În laborator

BĂTRÂNUL, GINA, apoi SANDU MIREANU,
secretarul lui Dinu.

Gina aşează prin odaie ; găteşte o măsuţă de scris. Trage storuri, ridică altele. Odaia ia aere de intimitate. Intră Frantz, aşează şi el, aduce o tavă cu ceaiul de 4. În fund Bătrânul la aparatele lui — apoi la masă în dosul aparatelor, care-l ascund, Gina scoate şorţul — rămâne cu o bluză albă de mătase simplă, dar care o aranjează. Îşi trece piepteni prin păr, prin ondulaţiile netede. Ia o carte din biblioteca mică de mână, se aşează pe canapeluţă. Se uită la pendulă. Lasă cartea şi regulează, numerotează hârtii care sunt pe masă. Ia cartea iar şi citeşte «Elegia» lui Codreanu.—Bătrânul subliniază ritmul versurilor cu capul. Un uşor bătut la uşă scurt şi familiar ; intră, fără să aştepte, secretarul lui Delescu. Înalt, plăcut, mustaţa mică, caracter nedeterminat. Sărută mâna Ginei, după ce pune pălăria şi bastonul la un loc cunoscut. Gina citeşte înainte. «Eu n'am chemat pe nimeni şi te chem». — Apoi se întoarce la Sandu.

GINA

Ai venit. E rece afară ?

SANDU

Ce mai faceţi astăzi ? Bună ziua, d-le Delescu.
Bătrânul dă din cap.

GINA, glumeț.

Bine, merci. Ai adus corecturile ? Sandu pune niște hârtii pe masă. Stai aci. ~~Grată~~ un loc aproape de ea. Sandu scoate jurnale din buzunar. Jurnale !

BĂTRÂNUL

Ce mai zice la gazetă ?

GINA

Să nu spui. Să nu citești. Să n'aud politică.

SANDU, surâde mereu. Atitudine simpatcă către ea,

Bine. Cu supunere Ce faceți ? Pune mâna pe volumul de versuri.

GINA

Citeam pe Codreanu. — Minunat. — „Eu n'am chemat pe nimeni și te chem”. Sublim. E unul din cele mai frumoase strigăte lirice.

SANDU

Pretențios.

BĂTRÂNUL

Frumos. Dar minte, Ginico, nu-l crede.

GINA, indignare semi serioasă - semi glumeață.

Tata e un profan și d-ta ești un prostuț sau un simplu invidios.

SANDU

E drept că nu mă bat cu poeziă.

BĂTRÂNUL

Ce spui, dragă ?

GINA

Chiar dacă minte e frumos. Și poate nu minte.
In minutul când spunea era adevărat.

BĂTRÂNUL

Asta face 60 de . . . „adevăruri“ pe ceas. Ai
dracului poezii, domnule!

GINA

Sau poate a uitat și i se pare că chiamă pentru
intâia oară.

SANDU, citește pe o margină de jurnal cu aerul de a se
ocupa de altceva dacă se vorbește de poezi.

In Pe-King marele artist Hai-to a fost disgrățiat
fiindcă, aclamat de public, nu a salutat întâi loja
imperială.

GINA, revoltată.

Auzi! Trebuie să fie în China. La teatru pu-
blicul e regele și regele — e public.

SANDU

Ești socialistă?

GINA, se apără glumeț.

Eu? care ador reginele — Le văd pe toate
trecându-mi frumoase și încoronate pe dinainte. —
Regina florilor, Regina Mab, Regina Noptei —
Regina Margot cu diademă — cu văluri — cu
rochii de vis — cu surâsul — . . . Regina bas-
melor . . . Regina ! . . .

SANDU

Dar Regii?

GINA

Regii? Sombru în glumă. Regele Lear! Se cutremură. E grozav de urât. Regele Dagobert. Râde Regele Soare? Cu ton pretențios.

BĂTRÂNUL

Prea crai.

SANDU

Nu-ți plac, desigur. — Sunt bărbați, și d tale nu-ți plac bărbații și iubirea.

— GINA, glumeț.

De unde știi d ta?

BĂTRÂNUL, ironic.

Parcă ți-ar părea rău, tinere? Așa! De unde știi d-ta? . . . Ai dracului gazetari. Loja imperială din Pe-king. Au dat jos Republica.

SANDU, râde.

Așa e. Probabil loja prezidențială.

GINA

Tot una. În țările și împuriile tiranice indiferent ce nume poartă tiranul. La popoarele libere îl poate chema ori cum pe cărmuitor, chiar și împărat.

BĂTRÂNUL

Bre . . . Bre . . . Bre.

SANDU, citește.

Iar înjură pe Schlin.

BĂTRÂNUL

Au mai schimbat ceva ?

SANDU

Nu. Acelaş clişeu de atâţia ani.

BĂTRÂNUL

Au să-l facă simpatic aşa sunt de pisălogi.

GINA

Şi el stă impasibil, parcă e de piatră. Şi-i lasă să zică. E tipic cu muţenia asta.

SANDU, care a luat o bucăţică de hârtie şi desenează.

Uite aşa!

GINA

Adu. Răde. Are haz. Capul se pierde jumătate în infinit, şi picioarele se prelungesc neterminate în alt infinit. Rigid păşeşte pe când o haită de câini latră şi se dă . . . Motto „Până veţi tăcea“. O concepţie . . . Dă să fac şi eu unul. Ii ia creionul.

GINA

Uite, tată! Al meu stă ţeapăn cu un cadran mare pe piept. La fiecare oră iese un cap de adversar care răde. Şi el învârteşte manivela până când rămân morţi cu gurile căscate pe ultimul răs. Motto : Rira mieux qui rira le dernier.

BĂTRÂNUL, tot ocupat.

Mai răutăcioasă femeea.

SANDU, se ceartă cu Gina.

E mai frumos al meu !

GINA, trage de ele.

Tată — Le duce Bătrânului.

BĂTRÂNUL, conciliant,

A lui e o schiță, un singur moment. Al tău e un film sau un mare tablou de compoziție. Răd toți.

GINA

Uite și gura! O are pecetluită. Ca nu cumva să iasă misterele.

BĂTRÂNUL

Bine face! mă tem că dacă ar deschide-o ar duhni prea rău.

GINA, scandalizată glumeț.

Tată! Sandu râde. Lui Sandu. Lucrăm ?

SANDU

Mai lasă.

GINA

Leneșu! Ce ai? Ești sentimental și melancolic, Cu ton plăcut.

BĂTRÂNUL

Bine face! De altfel nici nu e zor de lucru.

GINA

Va să zică e adevărat. Il face ministru? Auzeam . . .

BĂTRÂNUL

Pe cât am aflat se apropie. Poate chiar mâine, Atunci vă puteți odihni. Discursurile sunt bune până ajungi.

GINA

Ne putem odihni! Da! Oftează. Eu mă deprinsesem, cu viața noastră de fiecare zi a tustrei. Uneori aveam zor mare, vegheam, lucram mult. Erau singurele necazuri și singurele bucurii. Nimic în fond, doar un pretext de a trăi, ceva care te interesează. Către Bătrân. Miniștrii nu au de lucru? N'au nevoie de secretari?

BĂTRÂNUL

Ba da. Pe Sandu are să-l faci șef de cabinet. E un post minunat. Un fel de ușier psihologic. Trebuie un ochiu! . . . și o rutină! ca să gonești pe cine trebuie, cum trebuie, - să vâri cu un moment mai înainte pe altul, să fii amabil cu unii, arogant cu alții. E un post diplomatic. Și tu Ginei, ai să scrii bilete de convocare, de invitație, de mulțumire, ai să trimeți cărți de vizită.

GINA

Dece nu și bilete galante?

BĂTRÂNUL

Dacă vrei! . . .

GINA

Adică mereu să meargă tot așa? Melancolic. Mereu aceleași forme goale, aceleași moravuri, nu se poate schimba? O să mergem la țară. E visul meu. La Bănești. Ți aduci aminte, tată? Ce frumos e! Ți se pare că trăești cu 70 de ani în urmă. Parcă-i pe vremea giubelelor și tulpanelor. Pozele acelea vechi din perete cu caftan și cațaveică,

parcă stau să ia cafeaua în cerdac. Ți-e rușine de hainele pe care le porți. Și nu e moșie! E răzășie . . . Trăește moș Toma care spune : „Boeri d voastră“ „luminată Jupâniță“ și „prea cinstit stăpâne“ ca în cărți Trăește moș Toma, tată! ce zici? N'avem ce căuta la d-nul Ministru. Să-mi faci tată o scurteică frumoasă cilibie. Un costum întreg de jupâniță româncă după isvoade vechi Il ia de gât. Vrei?

BĂTRÂNUL

Cum să nu-ți faci, tata!

GINA, se reia.

Nu acum. Doamne ferește, nu acum. Când vei vinde brevetul. Cred că are să-mi stea bine. Bătrânul o privește în extaz, lui Sandu. Nu zici nimic?

SANDU, pare contrariat de proiectele astea și poate crede că e contrariat chiar în vre un sentiment.

Eu cred că îți stă mai bine așa.

GINA

Ești un ursuz. E supărat că îl lăsăm la ușa ministerului și nu-l luăm. Aide, consolează-te. Tata îți va cere concediu și vei veni. Nu-mi strica cheful. Spune că e așa. Că o să fie frumos. Că o să-mi stea bine. Ce pierzi? — Nu strica iluzia omului, lasă-l să bată câmpii, să se rătăcească în povestea pe care și-o face. Să creadă. Ce? Nu știe el cum e adevărul? . . . De ce să-i aduci aminte? De ce să-l deștepți? O să-l găsească el îndată ce-o deschide ochii. Niciodată nu deștepta

omul din beție, din vis, din iluzie Picioarele lui sunt înglodate tare în noroi și capul lui plutește în călătorii fericite. Lasă-l — minte-l! Da, minte-l, zi «Da!» Așa e. Ești frumos. — Ești fericit! Ce costă? Tot mai animată. Intră Cleo și închide ușa zicând «Pardon».

BĂTRÂNUL, cu antipatie.

Pentru puțin.

GINĂ, întreuptă, reîntoarsă de departe, nedumerită.

Ce-o fi fost asta?

O voce. «Se poate intra?» Intră Jean.

BĂTRÂNUL

Ei! ce veste poveste?

JEAN

E un plictis dincolo.

BĂTRÂNUL

Te-ai gândit să ni-l aduci dincoace?

GINĂ, se uită la el.

Ieși în oraș, Ionel, să-ți dau un comision. Îi dă 20 lei. Să-mi iei Rampa.

BĂTRÂNUL

S'a scumpit aia? Batjocoritor.

GINĂ

25 bani.

BĂTRÂNUL

Și eu în lunetă îl vedeam cât polul.

GINĂ

I-am dat să facă mărunte.

BĂTRÂNUL

Să-l fărâmi bine. Imi schimbi și mie unul ?

JEAN

Bucuros.

SANDU, se caută în buzunar.

Și mie unul.

JEAN

E o idee.

BĂTRÂNUL, îl privește furios, bate în masă.

GINA

Glumește, tată.

BĂTRÂNUL

Tocmai. Lui Jean. Du-te dincolo de mă caută.

Jean sceptic iese.

GINA

Ce sever ești.

BĂTRÂNUL

Mai puțin decât norocul meu cu mire. Ce secătură !

GINA, vorbește cu Sandu mai încet

Da, ce ai ?

SANDU

M'am plictisit. Nu mai pot.

GINA, plăcut.

Frumos Te-ai plictisit cu noi.

SANDU

D-ta mă preocupi prea mult și imi dai prea puțin.

GINA, glumeț.

Ești necuviincios. Puțin ? Prezența, prietenia mea.

SANDU

Eu te ador.

GINA, jumătate glumeț.

Mai încet. Vorbește încet. Prostiile astea trebuie spuse încet. Să-ți pară numai că le auzi. Să nu fii sigur.

SANDU

Nu-mi spui nimic ?

GINA

Nu! . . . Sunt proastă ca o fată. Melancolic, glumeț. Adică, vine vorba, cum erau odată fetele. Și cu toate astea e drept ca fetele chiar cele mai moderne să se jeneze mai puțin ca noi . . .

SANDU

De ce ? Se apleacă lângă ea aproape. Gina cu neplăcere îl împinge cu mâna.

GINA, nu răspunde întrebării, dar în raport cu gestul lui spune:

Amiciția d-tale seamănă grozav cu o societate românească pe acțiuni.

SANDU

?

GINA

E mult mai grăbită să sconteze beneficiile decât să depue capitalul.

SĂNDU

Numai că nu e anonimă.

GINA

Ce să-ți spui? E plăcut să fie în jurul tău o atmosferă de simpatie. Pe mine trebuie să mă iubească cineva încet. Suflul meu e strivit, sgâriat. Trebuie atins încet. Ființa mea e sălbatecă — fricoasă. Trebuie atinsă încet.

SĂNDU

Încet, Doamnă. Fără farmec, Dă-mi mâna.

GINA, ca și cum n'a auzit.

Ce vrei să faci? Să pui un voal gros. Să umblu pe străzi. Ca celelalte. Eu mă mulțumesc cu amiciția. Țiu uneori două-trei zile scrumul rămas pe farfurioară. Mi-aduc aminte că am un prieten. La o nevoie, la un necaz . . . pe lângă tata. Cu iubire. El e un copil mare, foarte mare.

SĂNDU, tace nemulțumit.

GINA, caută a-l distra.

Auzi zicând: Ați aflat? Ce scandal! Cutare și cutare. — El „o secătură“ — și ea „o licăloasă“. Bărbatu-său e de o mie de ori mai bine. Sandu tot posac. Ați auzit ce scandal! Deleasca și Mi-reanu! . . . El o secătură, tachinându-l și ea o ticăloasă. Cu amărăciune. Cu bărbatul pe care-l are...
Ministru!!

SĂNDU

Cine iubește nu calculează.

GINA, calm

Eu din nefericire nu iubesc. N'am acel ceva care te face să treci peste tot. Am auzit și eu că sunt vijelii care te aruncă în noroi și te ridică în cer de care nu te poti apăra. Cine se poate opune vijeliei! Eu nu sunt în vârtejul vijeliei. Și atât cât îmi pot alege drumul — nu pot călca decât pe loc curat.

SANDU

Imprejurul d-tale . . . :

GINA

Poate tocmai fiindcă împrejurul meu . . . Eu lucrez. Munca e refugiul cel mare. Am pe tata. Se vede că sufletul meu e mic. Poate să-și umple măsurile.

Fatamoșului.

GINA

Da, tată!

Sandu trece dincolo în biroul lui Delescu.

SCENA III

GINA, se uită după el plăcut, tare.

E un camarad plăcut.

BĂTRÂNUL

Îți place? Îți place! . . . dacă-ți place!

GINA, mirată

Tu nu găsești — credeam. — Stăm aici cu toți.

BĂTRÂNUL

Credeai bine. Credeai că suntem de aceeași părere întotdeauna—adică *eu* de a *ta* cu ochii închiși.

GINA, ușor supărată.

Foarte mulțumesc.

BĂTRÂNUL

Cum? nu vrei să fi lumina ochilor mei bătrâni? Eu sunt un orb. M'am uitat așa de mult cu lupa.

GINA

Ba da, nu e vorba de asta. Nu mă întoarce ca pe un microb la microscop. Îți displace Mireanu?

BĂTRÂNUL

Adică . . . nu-mi place . . . E cu totul altceva. Asta nu înseamnă nimic. Nu-ți bate capul. Tu stai mereu când vine el pe canapea și eu la masa mea. E simplu. De acolo îl vezi într-un fel avantajos—Cu atât mai bine. Eu de aci îl văd din spate. Dela masa asta nu știu cum dracu se văd toate dela spate . . . E o poză ingrată. Mai ales pentru privitor. E ca o fereastră la care ești nevoit să stai mereu și care dă în dosul curților. Poate eram și eu mai fericit dacă eram așezat în altă parte . . . Ei? . . . Gina îl ascultă admirativ.

GINA, așteaptă să mai spue.

Da?

BĂTRÂNUL

Așa! Lucrurile și ideile aduc asupra lor nesfârșite discuții, rivalități interne. Și până la urmă

diferența nu e decât că au fost privite dintr'un alt punct . . . de . . . vedere . . . Toate sunt adevăruri relative.

GINA

„ Oamenii ?

BĂTRÂNUL

Oamenii datoresc tot norocul sau nenorocul lor, toată importanța sau toată neînsemnătatea, toată gloria sau umbra — în societate, în viața asta, locului unde s'au nimerit să fie așezați în dreptul celorlalți oameni sau în dreptul împrejurărilor. Locului de unde privesc și de unde sunt priviți. Când te gândești că pentru o secundă de grad la raza vizuală a caleidoscopului vieții destinul unui om e schimbat.

• GINA, mișcată, grav.

Da . . . tată

BĂTRÂNUL, revenind la forma lui cealaltă îngână.

Da, tată.

GINA, cu grije în voce.

Și pe mine dacă vreodată m'ai vedea din altă parte? Se reazemă de el îngrijată și desmerdată.

BĂTRÂNUL

Pe tine din ce parte să te văd? Pe tine nu te văd deloc. Oamenii pentru noi se împart în două. Cei pe care-i tot cântărim, indiferenții. Și cei pe care nu-i mai putem vedea. Pentru care suntem orbiți! Cei pe care-i iubim. Tu, ai scăpat! Pe

ăștia îi prindim cu toate calitățile ochelarului
ăsta miraculos al dragostei. Parcă sunt ei ceva
mai mult ca altul? Ne-am legat de capul lor,
atâta. Și de capul nostru s'a legat boala. Boala
miraculoasă! Iubirea.

SCENA IV

Intră Sandu cu hârtii. Sandu se așează cu ele la masă.

GINA

Lasă că le fac eu. Ți-e lene?

SANDU

Ași vrea să facem altceva.

GINA, glumeț.

Zău. Ai vrea să te plimbi în auto la chaussée.
Să vezi femeile frumoase! Sigur. Fă corecturi,
d-le. Ai cinstea să fii secretarul unui om mare
Măine vei fi un mic ministru. Vei face discursuri
ministeriale . . . „Domnilor“ . . .

SANDU

Eu le fac? De ce ești ironică. D-ta ești mi-
nistrul de mâine.

GINA

De loc. Scriu o mulțime de prostii! Nu-ți aduci
aminte?

SANDU

La început . . . partea tehnică. Acum ai de-
prins-o și pe aia și eu nu fac nimic.

GINA

Fumezi și miroase frumos în odaie Și cine mă rog corectează, așează, transcrie? Cine aleargă după atâtea alte afaceri Când o să mai stai să scrii și fleacurile alea. Ar fi să ți se ceară o muncă de negru, și ca ironie utilizată pretextelor de democratizare, de valorificare a lucrului, de distribuție a muncii, de menajare a individului. Pe mine mă distrează. Altfel mi s'ar urî, când nu mă primește tata printre alambicurile lui. Discursurile îmi fac un efect ciudat. Efectul pe care mi-l făcea în copilărie păpușile. A ceva vid de sens real. Cuvintele acelea intenționate, gradația, pasiunea aceia meșteșugită și premeditată, nu reușesc niciodată să-mi dea convingerea absolută a necesităților, pe cari vor să le slujească. Nu-mi pot închipui că acele vorbe să făptuiască ceva. Și cu toate astea ele mișcă de multe ori din temelie așezămintele. Cu cât altfel îmi apare știința! Poate fiindcă am fost crescută așa, nu-i așa, tată? Nu putem lua în serios politica.

BĂTRÂNUL

Și ei ne disprețuiesc ca pe niște paraziți și niște utopiști.

GINA

D-ta muncești, eu mă joc. Lui Sandu.

SANDU

Ba deloc.

GINA

Ba da. Spune, tată?

BĂTRÂNUL, ironic, fără răutate.

Destul că nu le face ministrul.

GINA

Ca să vorbim drept. el nici n'ar avea timp.
Ceeace face e așa de greu, încât nici nu-mi pot
inchipui cum poate face. Adevărata parte politică,
mănuirea oamenilor.

BĂTRÂNUL

Șarlatanismul! . . . greu . . . adevărat.

GINA, lui Sandu.

Da ce ai azi?

SANDU

Sunt sentimental.

GINA, expresie de oroare.

Să te îngrijești . . . de unde ai putut căpăta?
Aicea nu e microbul.

SANDU

Ba da . . . numai aicea.

GINA

O să-ți treacă.

SANDU

De ce ești rea cu mine?

GINA

Parcă cu mine sunt mai bună.

SANDU

Am să plec.

GINA

Ce idee urâtă. Ne lași singuri.

SANDU

Mă chinuesc degeaba.

GINA

Eu sunt mulțumită.

SANDU

Și eu. Dar nu-mi mai ajunge. D ta ești rece, calmă.

GINA

Cum să fiu ?

SANDU

Mai umană. Mai puțin mândră.

GINA

Eu nu sunt mândră. Sunt dinpotrivă foarte afectuoasă și foarte simplă.

SANDU

Numai atât. Nu te turburi de loc ? Nu dorești nimic ?

GINA

Nu.

SANDU

Dă-mi mâna. I-o ia.

GINA, o trage.

Bagă de seamă. E mâna dreaptă. Mă iei în căsătorie.

SANDU, lasă mâna involuntar.

GINA, râde.

Lașule!

SANDU

Eu? dă-mi mâna.

GINA

Pe care? Pe cea stângă? Aș putea. N'am nici o îndatorire, dar nu vreau.

SANDU

! . . .

GINA

Ia-le pe amândouă. Se anihilează efectul.

Îi strânge mâinile amical. Se aude sgomotul vocii lui Dinu. Ei nu aud. Bătrânul în fund unde lucrează, lasă să cadă ceva cu sgomot. Tresar. Gina merge spre lampă.

SANDU

Unde te duci?

GINA

Să aprind . . .

SANDU

Mai lasă. Bătrânul nu vede.

GINA, aprinde.

Ai stat pe întuneric, tată! Gina reia cartea de poezii „Obsesia“ apoi: Ce plăcut e. Miroașe a castane coapte . . .

SANDU, nu înțelege.

GINA

Da. D-ta nu știi? Ceasurile au parfumul lor. Eu și tata . . .

BĂTRÂNUL

Da . . . Mie de câte ori e recepție la Madame mère, îmi miroase a covrigi. Și când mă gândesc că proasta asta era în stare să stea acolo ca o găscă în fiecare Marți, dacă nu făceam scandal.

GINA, fericită că a scăpat.

Oricât . . . Frumos ți-a stat.

BĂTRÂNUL

Ajungeai o păpușă, o păpușe E destul în clown aici.

SCENA V

Intră Dinu cu un aer supărat. Se uită cu o privire pătrunzătoare jur împrejur.

[DINU, ton mat.

Petreceți bine aici ?

BĂTRÂNUL

Binișor. Gina a lăsat cartea jos mirată.

DINU

E frig în toată casa !

BĂTRÂNUL

E ca în toate zilele. Sandu, s'a sculat jenat.

GINA, lui Sandu.

Stai . . . Ce o fi vrând ?

DINU, Ginei.

Aveam să-ți spun ceva.

GINA, rece.

Mie ? . . . Lucram.

DINU

Lasă-le lui Mireanu.

GINA, sec.

Sunt prea multe.

DINU

Azi avem Ţume și odaia asta e confiscată . . .

SANDU, șoptește.

I-a făcut vre-o scenă cucoana.

GINA

Și o plătesc eu. Cu liniște, tare. Azi?

DINU

E Marți, mi se pare.

GINA

Așa e! . . .

DINU

Marțea cedaseși odaia asta, tată. Ai schimbat ceva?

BĂTRÂNUL

Nu schimb nimic.

DINU

Fericiți oameni care uită zilele. Fără grije, fără răspunderi. Ia lesne tonul declamator.

BĂTRÂNUL

Nici griji, nici bucurii.

DINU, Ginei.

N'ai eșit azi?

GINA, mirată ca și cum n'ar înțelege că-i vorbește ei.

Eu?

DINU

Da, d-ta.

GINA

Nu. Dece?

DINU

Cum dece? Dece se iese. Să te plimbi să faci târgueli.

BĂTRÂNUL

Ce au azi cu plimbarea. — Aparte. —

GINA, ton hotărât.

Eu nu ies.

DINU, ton mereu aspru, arogant.

Nu e igienic. Trebuie să ieși zilnic.

GINA, calm dar sec.

„Trebuie“ . . . e certat cu mine.

DINU

Măine seară avem prânz și recepție. În ajunul bătăliei vreau să fiu calm, vesel, mai ales calm. Și sunt. Sper că voi triumfa. Ultimul discurs mai ales. Se oprește jenat.

BĂTRÂNUL, repetă.

Ultimul discurs. zici?

DINU, schimbă vorba.

Te-ai îngrijit de tualetă?

GINA

Eu nu iau parte. Știi . . .

DINU

Măine e altceva. Trebuie. Vorbește aspru, nepoliticos apoi din cauza lui Sandu schimbă cu un ton de cuviință convențională. O să te rog adică să faci sacrificiul ăsta. De altfel trebuie și d-ta să te distrezi.

GINA

Mulțumesc . . .

DINU

Tata te acaparează prea mult. Gina protestează. De altminteri e foarte bine aici. Călduț, liniște. Eu, care muncesc atât, n'am odihnă. E drept că lipsesc mult de acasă. Fii elegantă! E vorba să ne reprezentăm. E paradă în ajunul bătăliei. Vreau lux. Fără couvingere. D-ta când vrei te prezinți bine.

GINA, tresare ofensată. A trecut dela mirare la o revoltă stăpănită.

DINU, pare a zări pe Sandu.

D-ta firește să nu lipsești. Iese.

GINA, iritat.

Tot personalul! — Lux și plante. Ce e asta, tată?

BĂTRÂNUL, îngrijat, fără să arate.

Ei! . . .

GINA

E grozav.

BĂTRÂNUL, iritat.

Ei!!

GINA

N'ai văzut? Mi-a vorbit.

BĂTRÂNUL

Dracu să-l ia.

Sandu se pregătește să plece.

GINA, îi dă distrat bună ziua.

Te duci? bătrânului. Dar ce facem?

BĂTRÂNUL

Vom aviza, fata mea. Are ceva. Vreun necaz.
Când i-o trece, o să vă uite.

GINA

Să dea Dumnezeu.

Intră Frantz.

GINA

Frantz! Azi e Marți. Ai avut grije. Și mâine e prânz. Ai luat ordine?

FRANTZ

Da, Doamnă.

GINA, oftează.

O să treacă și mâine. Mai sunt 36 ore.

FRANTZ

Mâine se face domnu Ministru?

GINA,

Să se facă! . . .

FRANTZ

Poate do. nnu schimbă felul vieții atunci?

GINA

Să ferească Dumnezeu. — De ce să schimb.

FRANTZ

Zic și eu . . . Iese.

GINA

Tată, vii la recepție!?

BĂTRÂNUL

Ce să fie?

GINA

Te rog, nu mă lăsa singură.

BĂTRÂNUL

Asta-i! Asta-i!

GINA

Te gătești.

BĂTRÂNUL

Nici gând, nu leapăd haina mea de lucru decât când se rupe. Nebunilor li se trece. Coatele sunt încă bune. Le examinează. S'au subțiat ele, ce e drept. Dar am obiceiul meu și nu-l schimb. Când leapăd o haină, o arunc și iau alta. Am să mă șterg cu benzină pentru recepția d-lui ministru.

GINA

Dă-mi mie.

BĂTRÂNUL, vrea să o scoată, apoi deodată se oprește .

Ție?

GINA

S'o șterg eu . . .

BĂTRÂNUL, cu un aer stupid.

Tu ?

GINA

Nu sunt eu fata d-tale ? O șterg eu băbește cu ciuin.

BĂTRÂNUL

Cu ce e aia ?

GINA o cere mereu. Bătrânul, ne mai putând ezita, scoate cu stângăcie și rămâne în vestă. G na iese cu haina în mână surâzând. Bătrânul se înalță semeț, i se luminează fața de o senină simțire sublimă de afecțiune, devine aproape frumos. Apoi iar se gărbovește, mai umblă pe la mașini—și iese.

SCENA VI

Cleo agitat intră în laborator și găsește pe Frantz.

CLEO

Unde e Domnul ?

FRANTZ

Care, vă rog ?

CLEO

Unul ! Domnul deputat.

FRANTZ

Dincolo în birou.

CLEO, la ușă chiamă pe cineva. Intră D-na Delescu mama, Mița, Codea și pe urmă Jean, îmbrăcat de oraș.

JEAN

Congres de familie! Asist și eu .

Intră Dinu, fața nemulțumită, iritată. Se conține printr'o
sforțare. Se uită pe sub ochii încruntați la toți, pe rând.
Mișcă nervos un jurnal deschis. Către mamă-sa.

DINU

Bună ziua, mamă.

D-na DELESCU

Bonjour, mon cher ami.

CLEO

Tocmai te căutam, nene

DINU, ursuz și iritat.

Și eu am ceva să vă spun.

Se uită unii la alții curios.

CLEO, totuși începe.

Am aflat că mâine e ziua cea mare. Vei fi mi-
nistru. Înainte de a fi prea mult ocupat, am în-
drăznit să te rog să-ți aduci aminte de nevoile
familiei. Dinu o măsoară impacient. Suntem aici niște
ființe neînsemnate, cu rol secundar. Din ce în ce
mai ascuțită. Deși suntem familia!

D-na DELESCU, afectat.

Familia! Familia înainte de toate, așa v'am
educat.

CLEO, trece peste obraznic.

Eu am îmbătrânit față. și ascult propunerile
unui săpunar. Cred că nu ești de părere să iei
de cumnat un săpunar?

MARIA, fără rost.

Și să lași pe Gheorghe grefier de atâția ani!
Cu așa leafă mică. rîd toți la birou de el.

CLEO, îi tae vorba.

Am vrea să scăpăm de mizerie. Să nu mai fim
inferiori d-nei Delescu.

JEAN, care trece la o parte călare pe un scaun
și privește.

Aici ai fost bine.

Dinu se uită urât la el.

CLEO, lui Jean.

Taci tu! Eu cer să ne luăm rangul ce ni se
cuvine alături de ministru. Mama mai ales. Accent
liric. Pentru mama vorbesc. Noi ăștia frații săraci,
frații proști . . .

CODEA

Și . . . gîngav eu . . . n'am nici o carieră.
Toți vorbesc odată.

D-na DELESCU

Ar trebui să te gîndești, mon ami. Când se
urcă cineva, are întîi grije de ai lui.

MARIA

Nu mai am trai cu Gheorghe.

CLEO

M'am săturat de umiliri și sărăcie. Plînge.

JEAN

Parol. E superbă Deleasca a mică; plînge de
necaz, dar plînge.

D-na DELESCU, agasată.

Poți să faci. Elle est assez agacée la pauvre.

JEAN, mojit, încet.

Mai bine ai ține-o acasă seara. Risc să mă trezesc într'o bună zi . . . că-i spui soră-mi cine știe ce.

- D-na DELESCU

Astea sunt ticăloșiile voastre de ھايمانale.

JEAN

Treaba d-tale, dacă vrei să închizi ochii — dar are să se înfunde.

Dinu in timpul ăsta manifestă o violență abia conținută. Scena e furtunoasă.

DINU, tare, aspru.

Ați isprăvit ? !... Toți tac. Lui Cleo brusc. Despre săpunar, o să văd eu dacă-l pot convinge să te ia. Aveam altceva să vă spun. Ați citit jurnalul ăsta ? Here consternate și curioase. Conține o infamie la adresa familiei mele. In ajun de a-mi vedea munca mea răsplătită. Astea suut meritele familiei ! Ca totdeauna sursă de mizerie, cheltueli, clevetiri și pe deasupra infamie.

CLEO, îngrijată, ton prefăcut.

- Cum se poate ?

D-na DELESCU

Despre ce e vorba ?

DINU

Despre moravurile unei persoane din cea mai

strictă apropiere a viitorului Ministru de mâine
Dinu Delescu.

TOȚI, tonuri felurite.

O . . . O . . . Ce grozăvie. Jean flueră și se uită
la Cleo. Cleo se face palidă, apoi repede printr'un joc de
figură, se vede că îi vine o idee.

CLEO, teatral cu curaj.

Iacă cine ne face nouă mutre aici!

DINU, nervos, iritat, nerăbdător.

Ce vrei să zici ?

CLEO, încurajată, cu răutate.

De cine poate fi vorba ? Nevasta d-tale, d-na
Georgina Delescu e vizată.

JEAN, în surdină.

Ce tupeu monstru !

CLEO, peste umăr.

D-ta abține-te de comentarii. Bate vântul rău
pe d-ta.

JEAN, își face curaj încet.

Dece are el drept să ia nevasta lui Ralin și eu
dece nu metresa lui. Dinu se plimbă furios, pare a
lega spusele lui Cleo de scena văzută de dimineață. Rău
dispus pentru nevestă-sa, adoptă repede orice e contra ei.
Gina traversează laboratorul cu cărți în brațe ca să intre
în salonașul-birou. Ezită un moment. Salută pe soacră-sa
se grăbește să treacă contrariată.

DINU, brutal.

Am să-ți spun lucruri frumoase d-tale.

GINA, se uită împrejur. Nu înțelege că i se vorbește ei și vrea să treacă.

CLEO, de frică, să nu scape victima.

Nu ne faci onoarea să răspunzi când îți vorbește bărbatu și familia?

GINA, cu mirare, aiurire, nemulțumire.

Mie?

DINU

D-tale. E vorba de ceva grav și rușinos.

GINA, trece prin diferite stări sufletești, surprindem neplăceri, grije, apoi la vorbele scurte și brutale ale lui Dinu, spaimă, zăpăceală. Stă cu cărțile în brațe, cu aerul unui acuzat nevinovat dar hărțuit între dorința de a plânge, pe care o stăpânește, frica, neînțelegerea a ce se petrece, ofensa și revolta care par a predomina.

CLEO

Și care atinge toată familia lui Delescu.

GINA, cu destulă tărie.

Nu văd ce amestec pot avea eu cu afacerile de familie?

CLEO

Asta e nostim. N'ai amestec? Dar d-ta cine ești, nu ești din familia lui Delescu și cred că îți face cinste?

GINA, blând.

Nu te-am supărat cu nimic.

CLEO

Afară de aerele d-tale de prințesă — frumoasă prințesă dată la gazetă.

GINA, la cuvântul gazetă are o tresărie de repulsiune;
e îngrijită.

Nu pricep.

DINU

Tăcere! Eu am de socotit cu nevastă-mea Ai
citit jurnalul de ieri?

GINA

Nu citesc decât ce mi se indică pentru nevoile
secretariatului.

JEAN, face mutre batjocoritoare și cu aluzii.

DINU, jenat. Jean tușește comic.

Să-ți spui eu. Scrie aci — și în momentul ăsta
citește tot Bucureștiul — lucruri mârșave pentru o
femeie din familia mea. Cleo și-a regăsit tot aplombul.
Și cutează să afirme că le va proba, tocmai în
momentele astea. Nu poate fi vorba decât de d-ta.
Soția atinge căminul. Un om de stat Ionel cutcurigește.

GINA, tremură ofensată, zăpăcită nu pricepe, pierde cum-
pătul sub acușările neclare și grozave în atmosfera ostilă-
ii scapă cărțile. Jean le ridică.

CLEO, acru.

Nu e vremea de galanterie.

DINU

M'ai făcut și te-ai făcut de răs. Ne va arăta
lumea cu degetul.

CLEO

O să facă spume toate saloanele, n'o să putem
ridica ochii — frumoasă treabă. Eu ca domnișoară!

GINA, tremură.

Nu se poate! . . .

DINU

N'am obiceiul să vorbesc fleacuri.

GINA

Eu? dar știți bine că eu nu ies nicăeri. Nu văd pe nimeni, trăesc ca o școlăriță. Se adresează rugător tuturor. D-ta Mamă, d-ta Cleo chiar dacă nu mă iubiți, știți. Nu puteți afirma un neadevăr. D-na Delescu e jenată, Mița se șterge la ochi. Cleo întoarce spatele. Jean e emoționat. Spuneți... Eu? . . . rușine? Eu, desonorată în gazete de o calomnie infamă. Dece? Cui am făcut rău? Nu mă apărați? La toți. Lui Dinu. D-ta știi!! E umilită, nenorocită. Bătrânul a eșit din fund, trage cu ureache la șgomot apoi intră.

GINA, îl vede, țipă „Tată!“, cu disperare și se anină de gâtul lui.

BĂTRÂNUL, îngrijat, nedumerit, dar ferm.

Ce e?

CLEO, vrea să spue. Bătrânul face gest de tăcere, plin de dispreț, ca la o droae de câini. Ssst. Lui Dinu cu ton grav.

BĂTRÂNUL

Dinu? Ce e?

Dinu cam jenat de intervenția bătrânului, se moderează, se uită la grupul format de Gina și Bătrân, își mușcă buzele. Impresii felurite la ceilalți. Jean e curios ca la teatru, e mulțumit de întorsătura lucrurilor.

D-ta ai fost prudent, ai păstrat totdeauna oare-

care măsură; cuviință filială și ai conștiința cuvântului pronunțat. Emoționat. Ce e?

DINU

Scrie aici în jurnal un articol injurios la culme, cu insinuări rușinoase pentru o femeie din cea mai strictă apropiere a mea. Acum în ajun.

BĂTRÂNUL

Acum sau oricând. Injuria e injurie. Găsesc aici pe biată copilă asta — pe orfana asta — pentru care am dat cuvânt de cinste unui muribund s'o protej și pe care ți-am încredințat-o d-tale, o găsește în halul ăsta. D-ta te-ai lăsat cuprins de impresia daunelor ce poți avea în cariera D-tale și ai uitat datoria ce ai de a apăra soția d-tale de orice bănuială. Aspru. Ești în greșeală. Acolo, arată gazeta, în pamfletele de care vă slujiți pentru toate treburile și mai ales pentru cele, gest care exprimă „murdare”, în foile alea pe care nu le recuz, căci tot prin ele ar putea să se propage lumina, poate scrie orice — dar nimic care să privească pe Georgina. D-ta o știi bine, dar ai uitat la supărare. Ton tranșant și definitiv. Și o știe bine și... Gest disprețuitor către ceilalți. D-neeii . . . Arată clar pe Cleo, și mai bine. Cleo pălește, pierde tupeul și imediat ia aerul de vinovat. În privința asta eu cred că trebuie să faci personal o anchetă care să-ți arate vinovatul. Nu e greu. Apoi mâine să apară în ziar aceeași libelă cu precizie absolută asupra persoanei vizate. Protestare la Cleo.

DINU

Crezi ?

BĂTRÂNUL

Trebue ! D-na Delescu intervine. D-ta ! Și poi-măine se va face tăcere absolută. Vor veni articolele biografice, etc. D-ta știi cum merge asta. E meseria d-tate. In casă tot d-ta vei lua măsurile ce vei crede pentru cei vinovați. Apasă pe plural. Dinu pare a sta n dubiu. Eu așa cred. După o pauză. Așa vreau. Violent, energic.

Gina stă rezemată de Bătrân. Întâi încleștată cu putere de el, apoi treptat mai moleșită, apoi ca un copil care adoarme după plâns, tresare din când în când, mai strânge pe Bătrân, își culcă capul pe umărul lui tot timpul.

DINU, ton conciliant.

Cred că ai perfectă dreptate.

Scepticismul lui îi revine odată cu examinarea situației. Cu caracteristica lui care întrunește violențe repezi și stăpânite, cu acceptarea rece și cumpănită a împrejurărilor, a și trecut dela furia lui momentană și dela grija creată de acea gazetă. E una din forțele acestui caracter să nu persiste în teamă, și să treacă cu aceiași energie la altă ordine de idei.

Acuma se uită la grupul format din Gina cu Bătrânul, cu un amestec de viu interes, cu aerul de a descoperi ceva care-l interesează. In privire și pe buze cu un surâs ironic. Gina astfel abătută, inertă e foarte frumoasă in durerea și inconștiența ei.

BĂTRÂNUL, care vede surâsul, o saltă, ea recade. Apoi lui Dinu.

Ce e ?

DINU

Nimic . . . Imi părea destul de curios. Tatăl împotriva copiilor și apărând nora de bărbatul ei și fiul lui.

BĂTRÂNUL

D-ta îți cunoști drepturile și datoriile.

DINU

Da ! nici nu protestez. Ma bucur că a găsit un apărător, un protector în casa noastră. Ai făcut bine că i-ai luat partea. Eu eram iritat de familia mea ca întotdeauna.

Mirare a Ginei care ridică ușor capul. Acest ton conciliant e neașteptat și nu pricepe ce e.

Mă interesează fenomenul ăsta al adopțiunii. — E remarcabil — E contestarea drepturilor sângelui. Are transpoziții interesante. Așa în politică: „Da d-lor nici fiu, nici părinte : o singură familie aleasă liber. Principiile, ideile, gruparea electivă” Și mai departe: „Patria prin triumful ideilor de partid. Ușor pretențios.

BĂTRÂNUL, fără ridicol.

Adopțiune ! Desmeardă pe Gina. Natura ne zămiștește copiii fără să ne întrebe, de ce nu am putea cu voința liberă să ni-i alegem conștient ? O viață întregă și până după ea, purtăm lanțuri și ne sacrificăm pentru legile ei. De ce nu am putea cunoaște bucuria sacrificiului făcut de bună voe. Copiii de suflet ca și ceilalți amăgesc adesea iubirea și credința noastră ; de ce nu am suferi și

durerea asta pe care ne-am făcut-o cel puțin singuri? Dar nu spun bine E mai mult ca atât. Da! . . . Sufletul își naște fii ca și trupul din legi tot atât de puternice și misterioase ca ale lui — și când și-a dobândit un copil adevărat... Ce binecuvântare! Pune mâna pe creștetul Ginei cu un gest nobil și iubitor de blagoslovenie. În timpul asta ceilalți stau nemulțumiți. Cleo luptă între răutate, obrăsnicie și frică.

CLEO

Cu toate astea . . .

BĂTRÂNUL, o sgâțae cu ură.

Tu ce vrei?

CLEO, cu istericale.

Mă bate! Am ajuns să fim maltrată.

D-na DELESCU

Să nu-mi atingi copii.

BĂTRÂNUL, cu ură.

D-ta!

DINU, gest de a-i congedia pe cei de sus.

Destul.

BĂTRÂNUL

Aidem. Gina și Bătrânul iese.

SCENA VII

CLEO, lui Dinu cedând furiei.

Frumos șef de familie! Mereu liniște Până când? Eu și soră-mea ne-am săturat să fim aici slugile tuturor.

JEAN

Cine vă ia slugi, dragă! Cât munciți?!

CLEO

Pe mama o mai menajezi nițel, dar noi surorile, mahalagioaicele, firește, te încurcăm. Ești d-l Ministru. Toată lumea ne ia peste picior. Soția d-tale cea de neam . . .

JEAN, încet îi face semn.

Ei!?

CLEO, tot încet.

Ei! Ce? D-ta taci, secătură. Ce-ți pasă! Parcă stai acasă să vezi mizeria. Te plimbi, Toată grija vieții e să storci ceva bani și toată meseria să-i cheltuești.

JEAN

Nu te jena, ma chère. Răsufală. Eu te-am pre-venit.

DINU, tace și fumează. Nu aude, e evident. E preocupat de altă idee care pare a-l fi plăcută.

CLEO, mai tare.

Culmea! Bătrânul ăsta pe care nu-l internați m'a bătut. Miorlăe. N'ai nici o milă, nici un sentiment. Te-ai cocoțat.

DINU, pare a reveni de departe. Bate cu pumnul.

Aide! Curățați locul. Ies.

JEAN

Parcă ați fi familia lui Napoleon — Parol —
Către Dinu. Nene?

DINU

Tocmai. Se uită urât la el. Am să-ți vorbesc d-tale.

JEAN

Când vrei. Vreau să te rog să-mi dai ceva spese. Am făcut eri la Polo propagandă mare.

DINU

Tocmai eram să-ți spui că într'o zi apropiată o să-ți dau câteva mii, să cureți locul.

JEAN

Să mă expatriez! A nu! — Imi iubesc prea mult țara și familia!

DINU

În cazul ăsta, ești în vârstă când, crezându-te în drept să-ți aranjezi orice afacere cum vrei, trebuie să-ți câștigi viața cum știi. Tot eu o să-ți dau banii ?

JEAN

Mi-ar displace să-i iau dela vre-o femeie.

DINU, gest de des gust, îi dă câteva hârtii.

Să iei seama! Cu tot aplombul tău te strivesc cu gheata.

JEAN

Merci. Dinu trece în camera presupusă în dreapta scenei; în urma lui, Jean spune. N'a fost nici jumătate dușul pe care îl așteptam . . . Scena un minut e goală apoi intră Gina cu părul încă desordonat, nervoasă, pală, obosită, din partea cealaltă intră fumând bărbatu-său. Ea dă 'napoi, apoi se reia și stă în loc. El amabil.

DINU

Mâine seară e primirea. E de mare importanță pentru mine. De obicei te sustragi dela orice... De rândul ăsta e vorba de viitorul meu. D-ta care ai colaborat la el . . .

GINA, iritată de atitudinea neobișnuită, de felul ăsta de a dispune de ea, răspunde sec.

Am să viu.

DINU, fără a se s.para de tonul aspru.

Am fost cu d-ta cam aspru adineauri. Am griji așa de mari, încât iritația mea e poate scuzabilă. Mă ierți?

GINA, uimită de atitudinea asta, îngrijată.

DINU

De altfel nici nu cercetasem acuzarea. Cred cu convingere.

GINA, gest de mândrie.

DINU

E sigur că nu te privește. Nic! n'are importanță.

GINA, mirată.

Nu are importanță ?

DINU

Georgina . . .

GINA, tresare neplăcut.

DINU

E numele d-tale ? Cum îți ziceam până acum ? Mi se pare că îl pronunț pentru prima oară. Ii face curte. Curtenie de formă, în fond dorința hotărâtă.

GINA

Scribul căruia îi întinzi hârtiile sau îi le ceri înapoi, n'are nici față, nici nume.

DINU

Ai dreptate să fii supărată. Dar într'o zi îl vezi pe scrib, înveți să-i spui numele. Gina gesturi de protestare de indignare, de teamă. E nou și seducător lucru să înveți numele nevastei tale după atâția ani. Până ieri să stea lângă tine ca un teren neexplorat.

GINA, indignată țipă cu furie.

Numai ai nimic de spus ?

DINU, calm și perseverent.

Ba da . . . M'ai stai. Revolta te prinde de minune. Mai bine chiar ca aerele acelea de victimă care-ți ședeau așa de bine adineauri. Văzând-o exasperată schimbă pentru moment tactica. Ai, cred, tualeta necesară. Cum ai eșit puțin, e posibil . . .

GINA, încă agitată de mânie și aspru.

Am sau voi avea.

DINU

O să-mi dai voie ?

GINA, țipă.

Nu, asta nu !

DINU, râzând.

E destul de original. Interzici bărbatului tău Gina are o repulsiune. Să-ți plătească rochiile. Ești

foarte interesantă. Ai veniturile d-tale Mă închin.
Ironic ușor dar mai ales se montează din ce în ce.

GINĂ, stă ca o martiră.

DINU

Și discuția de adineauri e închisă. Erai în dreptul
d-tale să faci ce vrei atât timp cât te neglijam.
Gina protestează, se revoltă, n'are cuvinte.

DINU

N'ai făcut-o? te privește. Dar dacă ai fi făcut-o,
acum te vreau pentru mine . . . „ori și cum“

GINĂ, care întâi s'a temut, apoi a bănuțit, în fine a înțeles
totuși auzind cuvântul precis, cu o voce care e și stinsă
și strigătoare, ieșită parcă din gâtulejul altcuiva,
repetă aiurit.

„Orișicum!“

DINU

Dece te sperii așa, doară ne mai cunoaștem
noi?

GINĂ, cu oroare, încleștată.

Nu-mi aduc aminte.

DINU, râs mulțumit.

Nici eu. Iși freacă mâinile. Măine triumful. Măine
totul! . . .

GINĂ, pare înebunită.

DINU, autoritar.

Nu uita. — Măine seară în mare ținută. E ne-
cesar socotelele mele. Ton pervers. Altfel nu te-ași
obosi.

GINA, lungă tăcere, în care disperarea ei nu găsește ieșire, apoi un fel de hotărâre parcă. Ton relativ calm, deși vibrant.

Voi fi gata. E necesar și socotelelor mele.

DINU, pare cam îngrijat de vorbele astea, care se pun în curmezișul unor planuri agreabile de care, cu firea lui voluntară, nu se îndoiește.

Socotelile d-tale? Ai socoteli. Nu ești cuminte. Când e așa ușor . . . Fie! Ce pot socotelile d-tale? Va fi nițică luptă mai mult ca să iasă ale mele. Atât mai bine. Imi place lupta. E excitantă. Vom vedea cu ce mă ameninți, ce plănuiești, ce cutezi. Femeea seamănă cu politica. Pe asta o cunosc bine. Îi știu toate primejdiile, le prevăd, cunosc toate punctele slabe, presimt toate capcanele când se crede dușmanul mai tare—il răpui—

GINA, disperată găngăvește.

Politica — politica și femeile. Politica! Mal e ceva pe lume? Mai e viața, domnule. Nu pionii reci ai argumentelor de șah și ai figurilor prevăzute. Viața! Cu pionii ei vii care au ieșiri și capcane pe care nu le poți prevedea, fiindcă nu le știu nici ei singuri.

Dinu iese.

SCENA VIII.

BĂTRÂNUL intră, se uită la ea îngrijat.

Gina. Se gândește încă agitat. Gina! Se întoarce spre el cu ochii aprinși, distrați. M'a rugat fiul meu să-mi las pentru odată obiceiurile și să vii la balu ăla . . . ce e? . . . O studiază.

GINA, distrat.

Da.

BĂTRÂNUL

Mi-a spus că ești și tu sigur, altfel nu primeam.

GINA

Da . . .

BĂTRÂNUL

În frac o să fii ca o maimuță . . . tu ai rochie ?

GINA, pare a-și aminti.

Nu.

BĂTRÂNUL

Ce stai ? Trimete, fă ceva.

GINA, preocupată de altceva.

Ce să fac ?

BĂTRÂNUL

Asta-i. Eu să-ți spui. Sunt case de alea unde povestești tu cu Lyly a ta că sunt modele. Tu ai un corp potrivit cu al muerilor alea . . .

GINA, surâs vag.

Bravo. Ești tare în manechine.

BĂTRÂNUL

Palavrele voastre ! — Telefonează.

GINA

Mi-e somn.

BĂTRÂNUL

Sfinte Doamne ! — Sună. Mitzi ! Mitzi !

GINA, a recăzut în preocupare.

BĂTRÂNUL, întrebând-o.

Ce vrea? Arată spre biroul lui Dinu.

GINA, isbucnește.

Ce vrea? Ce vrea? Pauză, brutal. Pe mine!

BĂTRÂNUL, surprins, apoi preocupat.

Numai atât?

GINA

Firește! Să-l fi auzit: „Triumful” politica . . . și capriciul cei din urmă... Cu rușine disperată. Eu! Era demn de văzut cu cinismul, cu siguranța . . . Pentru oameni și treburile de azi e bun. De ce n'a rămas la ele. Pentru femeile de azi e destul de interesant. De ce nu-l iubește cucoana? Nu vreau . . .

BĂTRÂNUL, mărâe.

Intră Mitzi. Gina je-e.

CORTINA

ACTUL IV

SCENA I

Recepție la Dinu Delescu.

Intră Gina care și-a întrerupt tuala. Părul legat pe spate, o haină închisă de casă Biroul de lângă laborator aranjat de gală. Dinu inspectează.

GINA, spre laborator.

Tată!

Nu ești gata?

GINA, surprinsă.

Credeam că e tata.

DINU, glumeț.

N'ai dece te plânge. Căutai pe cel bătrân și . . .

GINA

Aveam să-i spun ceva.

DINU, bine dispus.

Sunt prea fericit să aud eu.

GINA, vrea să plece.

DINU, ton autoritar.

Grăbește-te.

GINA

Voi fi gata la timp

DINU, ademenitor, mereu alternarea asta de urmărire amoroasă cu asprime.

Câteva ceasuri de plictiseală și mâine toate noroacele. Cu înțeles

GINA, îngrijată.

DINU

Nu vrei să-mi spui ce' aveai de spus bătrânului ?

GINA

Nu e de loc acelaș lucru.

DINU

Bine ! Aștept până mâine.

GINA

Pentru mine mâine e cași eri.

DINU

Pentru mine nu. „Mâine“ e întotdeauna neprevăzutul, lupta și victoria.

/ GINA, îngrijată mereu.

Intră Bătrânul, lui Dinu capricios, brusc.

Nu voi mai veni la prânz.

DINU

Ce e capriciu ăsta nou ? Aspru. Nu vreau scandal.

BĂTRÂNUL

Te cred. Cine vrea scandal ? N'ai nici un interes.

DINU, Bătrânului

Fantezia asta nouă e opera D-tale ?

BĂTRÂNUL

Ba zău nu . . . decât prin deducție. — Tu ești opera mea. Cele petrecute ieri sunt opera ta.

DINU, gest din umeri.

Gina e femeie cuminte.

BĂTRÂNUL

Afară dacă o scoate cineva din minți.

DINU, schimbă iar tonul. Ginei.

Vei veni când vei putea.

GINA, e și mai plictisită, de concesiia asta.

Dinu iese.

SCENA II

GINA

De ar veni Lyly.

BĂTRÂNUL

O să vie. Ce să faci cu ea?

GINA

S'o consult, s'o întreb.

BĂTRÂNUL

N'are nici o inițiativă. A comprimat-o bărbatu-său.

GINA

Nu-ți place Rizescu?

BĂTRÂNUL, se strămbă.

GINA, mereu distrat.

Trece drept un om foarte bun. Iubește pe Lyly.

BĂTRÂNUL, furios.

O iubește în felul lui! poate și bărbatu-tău pe Raloaica și Lyza pe știu eu cine — iubește! Chiar Rizescu ăsta pe Lyly a ta!

GINA

E așa de greu să iubești?

BĂTRÂNUL

Se întâmplă câte odată.

GINA

Cum e? dacă nu se poate vedea împrejurul nostru?

BĂTRÂNUL

Ții minte pe . . . Cum dracu îi chema Stau la al doilea peste drum de noi dincolo. O femeie strălucitoare. Risipea frumusețea în jurul ei. Cum îi zicea? — Îți plăcea ție. Și mie îmi plăcea s'o văd Pe urmă a eșit „vorbe”. Cu scâră, gest de a svârli ceva murdar despre vorbe. Și după asta am văzut-o palidă, schimbată, prelucrată parcă de durere. Am avut eu ideia — că asta a iubit — Avea în ea ceva — am adorat-o atunci pentru puterea aceia care o modelase. Simptomele celorlalte erau toate. Hula, persecuția, înfrângerea. Numai iubirea e prigonită așa de tare de oameni. Daraverile lor ordinare și le face mușama unul altuia. Iubirea e o plămadă, una singură și una cu natura și cu viața, care nu sunt de cât — iubire, care nu există decât prin iubire. Din pâinea asta pentru noi oameni pe pământ în colțișorul nostru se fac

bulgări mai mari, mai mici, cu toate dragostele: de mamă, de soră, de soție, de amantă, de om către om. Și e câte unul în care se găsesc iubirile toate la un loc — Acela e amorul. —

GINA

Tată!

BĂTRÂNUL

Ei?

GINA

Ce om ești tu! . . .

BĂTRÂNUL

Om . . . om . . .

GINA

Dar fiindcă e vorba de Lyly?

BĂTRÂNUL

De Lyly asta care e o fată foarte bună aș vrea să aud într'o bună dimineață că și a înșelat bărbatu.

GINA, scandalizată nu-și crede urechilor.

Ca ș'a . . . Tată . . . !

BĂTRÂNUL, râde mulțumit.

GINA, se revoltă.

Lyly nu e în stare.

BĂTRÂNUL

Tocmai d'aia nu face parale multe. Omul trebuie să nu facă, dar să fie în stare.

GINA

Cum poți crede de ea?

BĂTRÂNUL

Eu nu cred de ea nimic, decât că e o femeie foarte cinstită.

GINA

Atunci?

BĂTRÂNUL

Atunci! Mi s'ar părea că s'a făptuit un lucru care se cuvenea. Gina jumătate râde, jumătate se supără. Când o scoate din sărite Rizescu al tău cu iubirea lui, îi trec pe sub pielea feței niște unde care nu sunt tocmai de dragoste. Demnitatea ei de ființă cere răsbunare. Și când îi face câte o nefăcută o vezi cum o umple rușinea. Parcă auzi strigând din ea: „Un om bine crescut! . . . Când s'ar găsi un om bine crescut?”

GINA

Ești nostim, tată.

BĂTRÂNUL, se uită la tualeta lui. E în redingotă.

Te cred!

GINA

?! E așa de grea împerecherea?

BĂTRÂNUL

Așa de grea că nu-și mai bate nimeni capul. Ce faci tu? Ce facem aici? Du-te de te îmbracă.

GINA

Mi-e somn.

BĂTRÂNUL

Asta-i! Iute—iute.

GINA

N'ar fi bine tată să nu mai viu... Par'că.

BĂTRÂNUL

Nu... nu... nu . nu .

ies pe rând amândoi

SCENA III-a

Cleo, Maria, Jean gătiți.

CLEO. furioasă

Eu cred că ar fi bine să nu apar deloc.

JEAN

Bine ar fi, dar n'ar băga nimeni de seamă

MARIA

Mă strânge rochia.

CLEO

Ba deloc. Să stau sus ca o slujnică și ceilalți să petreacă.

JEAN

Petrecere?! Nu se poate numi... Gazdele numai poftă n'au. Musafirii... Ralin sunt la 0°. I-am zărit înainte de masă. Ceilalți convenționali.

CLEO

Or fi gata? — Auzi D-ta idee! Auzi fason de dineu? Noi, mâncăm la noi acasă fiindcă suntem aici la noi acasă. numai că avem apartamentele sub acelaș acoperiș — așa a explicat D-nul Dinu mamei. — Și chiar zilnic a zis am putea începe să aranjăm în felul ăsta. E mai comod. Ne dă

afară și de la masă! Să ne aducă resturile sus ca la croitorese, sau să mâncăm gătit de Anica. E oribil, și toate astea pentru...

JEAN

Toate astea din cauza ta. E un serviciu — dacă se poate zice — pe care i l-ai făcut tu Georginei. Sau ca să fiu mai exact, o situație neplăcută pe care ți-o datorește!

CLEO

Pe mama a rugat-o să facă onorurile mesei. D-na Belescu cam indispusă neapărând decât mai târziu... Auzi D-ta!!!

JEAN

Ce vrei, draga mea, i-a venit vremea. A răbdat cam destul.

CLEO

Inebunesc, simt că inebunesc!

MARIA

Eu m'ași duce să mă cuțc. Nu știu, Cleo, de ce nu mă lași.

CLEO

Deloc. Ii e rușine de familie — atât mai rău. Am să aduc și pe Codea.

BĂTRÂNUL. intră și aude

Ha?... Ce zici... de Codea?

JEAN indiferent

Să facă exhibiție cu Codea.

BĂTRÂNUL, cu vehemență
Să nu cuteze cineva! Aici stați?

CLEO

Nu! ni s'a desemnat altă cameră. Asta e «fuir-moir» înțepat.

BĂTRÂNUL, răsufală

Bravo! ies toți. Un timp. Intră Gina gatită de bal Roche neagră foarte elegantă deși simplă. Foarte decoltată ceiace o schimbă mult. Coafată cu părul foarte sus, gâtul, fruntea degajată. O nuditate parcă se desprinde depe fruntea atrăgătoare — ochii strălucitori arată agitația interioară. Pală de emoție, nefardată, ceea ce-i lasă gura foarte roșie. Nici o bijuterie. Un tot foarte original, atrăgător și interesant. Jenată de neobișnuința decoltajului și ca să evite stângăcia, poartă cu o trufie falsă care pare sfidare splendida sa tualetă. Bătrânul nu o recunoaște aproape. O privește uimit.

GINA, îl vede, îl întreabă cu ochii cu un gest de desperare comică, arătându-se.

BĂTRÂNUL

Frumos! . . . Nu e cam scurtă?

GINA, oftează.

Ași! Se pare că e lungă, dimpotrivă. Ce advocați, croitoresele! Doamne! E lungă? Suspină.

BĂTRÂNUL

O fi! Totul e de unde începi să măsoari. Când te deprinzi — îți șade foarte bine.

GINA, suspină.

Când te deprinzi! . . . Mie mi-e frig. Tot mi se pare că am uitat să pun rochia.

BĂTRÂNUL

Tocmai.

GINA, ia o eșarfă de pe un scaun. Intră Sandu.
V'ați și sculat ?

SANDU, uimit.

Ce frumoasă ești ! Eu sunt în seria de „după masă“.

GINA

Spune, cum îmi șade mai bine ??!

SANDU, convins.

Așa.

GINA, decepționată.

Drept ?!

SANDU

Drept de tot.

GINA

Tată ?

BĂTRÂNUL

Nu pot să zic că nu ești foarte plăcută, dar cu sortulețul tău ești și mai drăguță.

GINA

Nu-i așa ?

SANDU

Vă las. Intrarea oficială e pe dincolo.

BĂTRÂNUL, Ginei.

Nu-mi plac ochii tăi. O ia de frunte și se uită în ochii ei. febrili ! E prostesc dar e așa. Nu te gân-

dești și tu cu nițică grijă la oamenii ăștia ? Știu bine goliciunea producțiilor astea sociale și cu toate astea...

GINA

Nu. Eu nu mă gândesc deloc. Mă mir eu singură.

BĂTRÂNUL

Poate că e teoria mulțimei. Oamenii grupați în orice fel sunt o forță.

GINA

Nu-mi pasă de loc.

BĂTRÂNUL

Asta nu e deloc normal. aparte. E surescitată. Frantz foarte de gală „D-na Rizescu”.

GINA, veselă.

Lyly !

Pleacă Bătrânul.

SCENA IV

LYLY, toaletă elegantă de seară de culoare deschisă.

E o blondă nostimă.

Ce sunt schimbările astea aici ?

GINA

Nu-i așa ? Așa vin necazurile, repede. Nu te-am văzut de un veac, ce faci — te plimbi, flirtezi ?

LYLY

Flirtez ? Cel puțin să pot vorbi sau râde, de unde ? Ceartă până la ziuă. Am venit mai devreme —

ca să pot sta de vorbă cu tine. George e în salon. Se vede, dineul glacial. D-na Ralin părăsită stă furioasă lângă ministrul Franței. . . Și bărbatu-tău face politică externă de principii.

GINA

Dă - Nenorocire! . . . Va să zică persistă.

LYLY

?? . . . Ce ? . . .

GINA

Asta ce vezi. Ieri a fost aici un scandal cumplit. M'au ocărât, m'au batjocorit toți. De ani de zile el nu știe că exist, nici chiar când îmi vorbește. Ceilalți mă impungeau mereu cu ace, dar te înveți cu orice . . . Tata le-a pus pumnul în gură cu energie la toți, și tot tata m'a scuturat din spaimă, din zăpăceală. Ție pot să-ți spui. Nu știu ce se scrisese în jurnale desonorant pentru bărbatu-meu tocmai acum în ajunul remanierei. Sbie-rau toți. Și Cleo despre care era vorba așezase așa ca frate-su să creadă că se face aluzie la mine.

LYLY

Nu ! ?

GINA

A fost grozav. Nu le-am putut ține piept. Dacă nu era tata ! Vorbește descusut. Și deodată mă trezesc că bărbatul meu . . . că schimbă tonul . . . îmi ia apărarea . . . scurt, îmi face propuneri de amor, fiindcă nu pot chema altfel nici felul, nici

împrejurările . . . Nu pot să-l sufăr. Se aranjase viața așa de bine. Era o convenție mută. Mă lăsa în pace, acolo în umbra odăiei cu bătrânul . . . Ce zici?

LYLY

Ce să faci!

GINA

Nu e așa ușor cum o iei tu. Nu vreau. Ocară asta e mai mare decât cea pe care mi-a făcut-o, când m'a aruncat după nuntă ca pe un obiect într'un colț al casei. E mai rea ca insulta dragostei lui publice cu Sanda Ralin, a felului cum o afișează și mă disprețuește. Asta e și mai rușinos. Mor de rușine. Mă pune în cur și mă ia ca pe o cârpă — când vrea ca pe ceva mort. Ia un obiect după masă. Te-ai gândit vreodată la suferința lucrurilor pe cari le mutăm, le trântim, le luăm, le uzăm după voia noastră.

LYLY

Asta-i! Nu ne sunt destule necazurile cu oamenii, o să mă mai gândesc la lucruri. E o fan-tezie a ta. Ele nu simt.

GINA

Nu simt? Sunt legate în inerție. Dar eu uneori, după ce am pus mâna brusc pe un lucru, îl pui încet la loc cu precauțiuni ca pe ceva bolnav și viu . . . Fiindcă adesea în viața mea m'am simțit la fel cu un lucru. Trist. Nu glumesc, Lyly. Nu vreau. Nu găsești, tu ceva? N'ai vre-o idee?

LYLY

E greu. Apare în ușă Rizescu cu Dinu. Acesta are o mișcare de tresărire. Cu o privire de uliu privește pe Gina. Lyly pleacă grăbit spre bărbatu-său.

DINU, se apropie de Gina. Când ajunge lângă ea svârle țigara. Gina chinuește un obiect depe masă.

Da că vrei, poate pleca !.

GINA, nervos cu ochii în altă parte.

Cine ?

DINU

D-na Ralin.

GINA, tresare

Nuuuu !

DINU

Ai pe gât ceva. Un fulg. Să-l iau. Înainte de gestul ei de apărare o sărută pe gât. Gina se înfioară ciudat și un moment nu mișcă. Gura ?

GINA, brusc se dă înapoi.

DINU, iar calm. Lyly se reîntoarce. Dinu pleacă.

Altă dată.

GINA, foarte distrată. Agitată lui Lyly.

E ceva ?

LYLY

Nimic - cași nimic. Plictiseală. Unde sunt ? Cu cine am stat ?

GINA

Și umblă oamenii după iubire! Te-ai gândit?, ai găsit ceva?

LYLY

E greu.

GINA

Caută te rog. Nu vreau. Nu trebuie, sunt în stare să fac orice ca să scap, și poate fac o prostie, pe când cu un sfat bun.

LYLY

Până la urmă .

GINA

Nu așa .. „Până la urmă“ O rușine mai mult vrei să zici, și pe urmă iar liniștea mea, umbra mea. M'am gândit și la asta dar de adinioară știu că nu e așa. Omul ăsta care m'a părăsit, făcându-mi o viață anormală, dar de care eram mulțumită, vine acum să strice tot lucrul meu Pentru tine și chiar pentru cei ce nu mă pot suferi adoptasem în împrejurările astea o normă de viață cât mai demnă. Am tăcut. Am răbdat. Am stat în umbra disprețului lor cu simplitate, cu o resemnare care avea oarecare merit, cu o virtute simplă care nu reclamă admirație și nu împrăștie miros de sacrificiu. Lucrurile astea se fac anevoe ca o broderie scumpă, punct după punct pe aceiași canava a binelui, a frumosului, a durerii Și acum vine să-mi sperie odihna, mă deșteaptă brutal din somn Și cine?

LYLY

Ți-e frică de asta?

GINA

Pe el nu-l pot suferi. Omul e violent, sensual și josnic. Dacă va trezi în mine sensualități și josnicii? E sigur. Inchipuește-ți ce viață! Scoasă din întuneric și poruncind aici. Cu ce preț? Umilind pe soacră, pe Cleo, pentru tot ce am suferit dela ele. Eu! mai știi? Dece nu e omul în stare? Sau primindu-le lingușirea. Tronând printre «ăștia» la fel cu ei! Certându-mă cu bărbatu-meu, cu țipete, cu vorbe, cu uși trântite, cu balamuc, fiindcă o știu bine. Atâția ani cât am fost mută am făcut socoteala, n'avem un gust, o idee la fel. Ar fi un infern și noaptea .. cu un sarcasm ascuțit ne-am împăca. Să ne umilească alții e dureros. Dar să te murdărești singur? Lyly face țigări. Lasă-le .. trece timpul. N'ai nimica?

LYLY

Nimic de bun simț. Numai să nu vrei. să țipi. să te aperi.

GINA, gest de refuz, de oroare.

Nu, Ură. persecuție, urmărire și toți privindu ne, așteptând evenimentul,— nuntă! — se înăbușe.

LYLY

Bătrânul! El știe. El să te ajute. Te iubește.

GINA

Tata? Nu. M'am gândit și nu se poate. Tocmai fiindcă mă iubește și îl iubesc. Să-l fac caraghios!

între ăștia de care are atâta oroare, de care s'a despărțit prin nebunie. E caraghios un tată care se opune ca băiatul lui... într'o împrejurare așa de delicată... Vezi că e degeaba. Nu știu ce să facem. Degeaba ne silim să fim într'un fel sau într'altul. Degeaba muncim. După ce am făcut ceva din noi, dăm tot de unul din ei. Și oricine am fi, ori și ce am fi reușit să facem din noi, nu mai suntem pe urmă de cât ce fac ei din noi, chiar din cele mai libere, mai tari, mai curajoase. Și dacă toate suntem ceva rău, e că așa ne-au făcut.

Asta așa e...

LYLY

GINA

Ne naștem—și suntem fiecare tot binele—tot răul. Munca, onoarea noastră de ființă e să alegem. Atât pot face părinții pentru noi, atât noi singuri. Și pe urmă ne dau pe mâna unuia din ei... Și ne altoesc... Ai fost la nunți ?

LYLY

La una tot am fost. La a mea.

GINA

Asta borborosește popa. De asta își pune lenta primarul ca să ne dea pe mâna unuia din ei. Acolo în alcov, va scoate din noi ce va fi el în stare. Dacă e un om șters—Nimic—și dacă e ca ăsta pervers.

LYLY.

Ce e de făcut ?

GINA

Aveam o mătușe «Țața Anica». De câte ori se năștea o fată, plângea. Mă revoltam. Ajunsesem s'o urăsc. O întrebam : Iubești băeții așa de mult ? Dece atâta jale ! Spunea că nu știe dece „așa i vine». Plângea în ea un instinct, roabele pe care le scot mamele din pânțele pentru haremurile jumei. Eu scăpasem. Găsisem un dascăl învățat. Viața pentru mine era altceva. Nu ți-e milă ? Tu mă iubești, îmi ziceai când eram mică : „Georgina mea cea albă“. Aide, găsește ceva.

LYLY

Dar tu ai fi cea mai în măsură să găsești.

GINA, serios.

Am să mai caut. Parcă vin încoace. Să intrăm nițel. Pe urmă voi apărea.

les amândouă, intrând în camera vecină.

Intră invitații.

SCENA V

INVITAȚII, BĂTRÂNUL, DINU apoi GINA
CIN INVITAT

Iată un colțișor minunat. Departe de Doamne, se poate fuma.

DINU, oferă unuia din ei o havană.

Ce puternic «atout» diplomatic, Excelență. Chi-pul ăsta de a vorbi românește așa de curat.

ATAȘAȚUL, unuia aparte.

Nu e grozavă familia. Arată pe Bătrân, uitându-se cu monoculul la el. Și producția asta exotică ce e ?

INVITATUL

Tatăl.

ATAȘĂTUL, tip de imbecil batjocoritor.

Sunt complecți.

LUNGEANU, se uită spre ei lung.

CELLALT, incet.

Lungeanu e de-ai casei. Tare. Un mare savant,
dar un mare original.

ATAȘĂTUL, tot imbecif.

Original, cred . . . cred.

BĂTRÂNUL, întrebător.

Domnul ? — Se apropie.

ATAȘĂTUL

In diplomație.

BĂTRÂNUL

Frumos ! Cu gestul de a-i spune : mi-e destul

ATAȘĂTUL

Ce curios fenomen e talentul, fiindcă omul ăsta are, se pare geniu, dar e incapabil să-l suporte. afectat și ridicol. Poți fi un om absolut ordinar și să faci invenții extraordinare, pe când noi ăștia pune-ne să inventăm ceva !

LUNGEANU

Dar e . . . aici, și nu e surd.

ATAȘĂTUL

N'are aface ; sunt așa de distrați. Și afară de asta opinia pentru acești monomani cuvintele radicale le spune apăsător, n'are importanță.

BĂTRÂNUL

Nu e deloc rău ce spune. Vine lângă el.

ATAȘATUL

Domnule! Aere de a nu nimeri numele. Nu mă pot deprinde cu ideia că sunteți tatăl iubitului nostru șef. . . O așa deosebire.

BĂTRÂNUL, aer naiv.

Mă măgulești, Domnul meu. Aer de a-i mulțumi.

ATAȘATUL, caută o idee

Cum se face ca D-ta care cugeți mereu simți plăcere să ne privești.

BĂTRÂNUL

Nu cuget așa mult, Domnul meu. Eu sunt un grădinar care caută prin iarbă dobitoace mici.

ATAȘATUL

Ce original! ce original! Te-am văzut vorbind foarte „affairat” cu gentila D-nă Rizescu.

BĂTRÂNUL

O felicitam că n'are copii. Pe mumele noastre, dragă D-le diplomat, nu le putem felicita. Ne-au făcut pe noi o strâmbătură expresivă.

UN INVITAT

E mania lui. De alt fel foarte interesant. Teoria stârpirii.

BĂTRÂNUL, a auzit ultimele cuvinte.

Ca să scăpăm de stârpituri.

ATAŞATUL

Il est rigolo ! Priveşte pe ceilalţi cu înţeles. Am să-l excit eu pe tema asta. Bătrânului. Soru-mea a născut de curând 3 gemeni.

BĂTRÂNUL, confidenţial şi cu bonhomie.

Şi la noi a făcut purceaua . . . şapte . . .

ATAŞATUL

Oh ! Cu indignare. Mais c'est révoltant. Pleacă spre fund necăjit, se aude în timpul ăsta crâmpEE de discuţie între Dinu şi câţiva.

DINU, continuând.

Proiectul ăsta al legii agrare e foarte democratic. La prima vedere pare reacţionar. Totul e de unde priveşte lucrul. Noi în politică nu admitem spectatorii şi opiniile lor. Numai acţionari. O lege dealtfel pentru legiuitor e un important strapontin de urcarea acţiunilor de partid şi în acelaş timp un bine public. E o sabie cu două tăişuri.

HERARU

Teoria nu e perfect desinteresată.

DINU

Nu cunosc cuvântul. E bun pentru literatură. Ce vrei să zici ? Da ! legea dacă vrei e o inatacabilă tâlhărie socială.

MINISTRUL

Bravo, Monsieur Delesco. Către alţi. E regele paradoxului. Şi are un curaj superb, de opinii şi de acţiune.

BĂTRÂNUL a ascultat, se strâmbă.

Neplăcut lucru să te privești reflectat în altul.
Discuția lor urmează, pe când în față răsăd cățiva într'un colț, de cine știe ce prostie.

MINISTRUL

Intârzie.

ALTUL

Cine ?

MINISTRUL

Il paraît qu'on devait nous servir au dessert.
M-me Delesco jeune. L'heure avance.

ATAȘATUL

Et le piat retarde.

ALTUL

Există ?

ALTUL

Am auzit că e un fel de doctor cu fustă. Trebuie să aibă o formă foarte displăcută, de oarece o ascunde Delescu.

UNUL

Lungeanu trebuie s'o fi văzut, oricât ar fi de invizibilă. E de ai casei.

LUNGEANU

În adevăr, deși e foarte invizibilă, cunosc puțin pe d-na Delescu. E o tânără femeie foarte serioasă, foarte inteligentă, cu gesturi simple și foarte distinse.

UNUL, din grupul lui Delescu interpelează.

Frumoasă dar cam trecută. Nu e așa, Excellence.

MINISTRUL

De cine e vorba? Ca să fiu arbitru într'o chestie așa de delicată.

ACELAȘ

De Mimi Montan.

MINISTRUL

Să tot aibă 30 ani. La teatru e foarte tânără și cred că și în lume . . .

ALTUL

Mie îmi plac fetele. E la cazino una de vreo 16 ani.

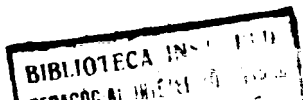
În momentul ăsta Gina a apărut în ușa dinapoia lor. E pală de emoție cu două pete roșii de agitație în obraz, foarte frumoasă și originală în întreaga apariție. Nu pare deloc intimidată, dar face o efortare enormă. Dinu o vede și face o mișcare către ușa. Ceilalți privesc în direcția aceia și, pricepând, salută. Gina previne prezentările cari ar fi jenante. Salută circular. Dă mâna ministrului care i-o sărută și spune cu glas desghețat, dar ușor asurzit de excitare.

GINA

Nu am putut avea plăcerea să patronez prânzul din pricina migrenei mele nenorocoase. O să mă despăgubiți prelungind seara. Surâs silit și amabil. Atitudine foarte mândră.

UN INVITAT

Vă simțiți mai bine?

GINA

Mi-a trecut complet.

UN INVITAT

Ce deosebire de portretul făcut de Lungeanu!
O pauză - jenă.

GINA

Suntem cam monotoni, d-lor. D-nii Diplomați se vor fi crezând la Vatican.

MINISTRU, galant.

Diferență mare, doamnă . . . acolo lipsește prezența unei grațioase stăpâne de casă . . .

GINA, distrat și cu enervare, căutând un subiect - o răceală.

Care e curtea cea mai monotonă din Europa?
Să scoatem mânușile albe, d-lor. Să organizăm un joc. Intre atâți oameni de spirit, un joc de inteligență. Să propunem un subiect. Care e caracteristica secolului ăsta?

ATAȘATUL, cu grabă și pretențios.

E secolul . . .

JEAN

E prea serios subiectul.

BĂTRÂNUL

Dimpotrivă. Ce secol? Atașatului.

ATAȘATUL, vag face gesturi și nu găsește nimic.

UNUL

Secolul electricității.

ATAȘATUL, gest de asentiment.

ALTOL

Al forței.

ATAȘATUL, gest enigmatic de a se gândi.

ALTOL

Al banului.

ATAȘATUL, aprobă.

BĂTRÂNUL, îl imită.

Al . . .

ATAȘATUL, gata să adopte ceace bătrânul nu spune.

GINA, râde.

Nu așa. Nu e bine. O luați prea de sus. Era unul care se distra observând în ce an ies mai multe furnici.

UNOL

Gustul lui.

GINA

Și tot trecând anii a ajuns să constate că în anul când sunt furnici mai multe sau mai puține recolta, boalele, răsboalele, clima, amorul merg așa sau alminteri. Toată lumea râdea de el, dar sistemul lui era recunoscut de toți ca perfect exact. Eu am observat că în epoca asta bărbații au înclinare pentru minore. Aluzie la conversația surprinsă, moment de mirare, apoi, râsete, aprobări. S'ar putea deduce cu oare care studii . . .

DINU, cu muștrare de g'umă.

Georgina !

GINA

Am făcut cumva politică externă?

JEAN

Nu ; ai mers prea la adâncul tainelor interne.

GINA

E foarte greu să găsești un subiect care să nu jeneze pe nimeni. Numtai d-nii diplomați pot primi toate opiniile și pune toate ipotezele. Răsete aprobative.

ATAȘATUL, intrerupe prostește.

Cu toate că ..

GINA

Fără să fie răspunzători de nici una.

ATAȘATUL, intrerupe.

Dar dacă ...

JEAN

Dacă ce? Cicule mă.

BĂTRÂNUL, aparte.

Iac-așa. Dacă nimic.

ATAȘATUL

Ce intim! Ce plăcut!

MINISTRU

Surtout cette femme là — cette petite femme là. Se apropie de Gina sub impresia a ce gândește și o privește fără să zică nimic.

GINA, neobișnuită cu privirea lui.

Când am intrat vorbeați de femei mi se pare. nu vă opriți ... se poate continua.

ATAȘATUL

Mie îmi plac văduvele.

UN DOMN

E un gust.

GINA, sincer.

Dar cum le recunoașteți? Cap uimit la toți asistenții. ATAȘATUL, cu sub înțeles dar stăpânindu-și răsul ca să fie convenabil.

Credeam că au semne distinctive.

GINA, simplu și decepționat.

D-ta vorbești de femeile divorțate sau cărora le-au murit bărbații. Eu vorbeam de văduve. De femeile care nu găsesc sprijinul sufletesc, nici sprijinul moral pe care au dreptul să-l ceară dela bărbatul lor. De cadânele moderne.

MINISTRUL

Ma foi! . . . E just. Nimeni nu e mai puțin văduv ca văduvele.

HERARU

E e chestie — și doamna a pus-o foarte original.

UN DOMN

Foarte spiritual.

ALTUL

Interesant. Se face o schimbare. In loc de curiozitate, o atmosferă de interes în jurul Ginei.

DINU, măgulit, scăpat de grija atitudinii nevastei, cu totul nepăsător pentru cece conține la adresa lui. Nevastă-mea, în adevăr, a pus o chestiune. Generația noastră care arde de viață, produce un mare contingent de văduve netitulare.

ATAŞATUL, legându-se iar de Bătrân.

D-ta ce zici?

BĂTRÂNUL

Eu ce să zic, domnul meu! Ca bătrân judec bătrâneşte. Ca doftor judec doftoriceşte, ca om „marotta mea“ cum zici d-ta, simpaticule, e stârpirza omenirei.

ATAŞATUL

D-ta vrei să reformezi - să răstorni.

BĂTRÂNUL

Eu să reformez, vai de mine! Eu n'am fost în stăre să reformez viaţa mea. Eu cred că pentru a reforma societatea trebuie să începi cu tine. Deşi cei care se ocupă cu asemenea reforme cred că pentru ei nu le mai rămâne vreme.

JEAN, face către frate-său un gest ştrengăresc adică „atrape“.

DINU, nu se ocupă decât de ce priveşte egoismul lui. Işi urmăreşte ideile şi preocupările lui. Răspunzând cu tonul lui afectat la ce a spus nevastă-sa. Vorbeşte pentru public.

Şi cu cât vom vorbi de o civilizaţie mai mare cu atât deviaţiile astea dela normele simple, subtilităţile astea sociale sunt mai numeroase. Trebuie totuşi să recunoaştem că ele sunt opera idealismului, fie că ar trebui să le numim aberaţiuni. Idealismul care e tendinţa cea mai înaltă se depărtează dela natură şi creează o altă morală, imorală dacă vreţi.

LUNGEANU

Natura conține și idealul și realitatea.

GINA, care e cufundată în gândurile ei, și bea în neștire dintr'un pahar de șampanie la cuvintele astea ridică capul să vadă cine a vorbit. Lungeanu are și el un pahar în mână. Iși întâlnesc un moment privirea. Sunt doi străini care au un moment trecător de curiozitate.

DINU, care a vorbit ceva aparte unuia din invitați. Iși continuă perorația cu glas tare.

În principiul general social ca și în luptele politice care nu sunt decât acțiune socială, pornești dela o premisă fixă și ca s'o îndeplinești te separi de ea. Rezultatul se desparte de scop, deși au un punct de vedere comun. De ex. vrei să ieștenești în chestie de economie politică, trebuie să împilezi. Vrei să liberezi, trebuie să oprimi. Îți crezi drum către bine cu securea în mână. Ești și ucigașul și creatorul tendințelor tale. Murmur măgulitor.

UN DEPUTAT

E bine Delescu. Se distinge de cei de duzină.

ALTUL

Da are sabia cu două taișuri. Arată limba. Dar dacă sofismul nu era inventat îl descoperia el. Îl prefer totuși la cei ce nu au nici asta nici altceva.

CEL DINTAI

Și care nu lipsesc. Da! Acțiune cu oameni idealști nu se poate, sau viceversa. Idealștii nu

pot acționa fără să-și piardă idealul. E bine cel puțin să pleci la drum cu unul care să nu-și rupă gâtul.

ALTUL

Da. Cu Delescu nu te îneci. Are elasticitate. E din cei ce nu se dau prea afund ca să poată oricând ieși deasupra.

ALTUL

Partea lui ideală e tată-său. Tată-su nu e combativ, dar în schimb, ce om!

DINU, care a discutat în timpul acesta cu alți.

Rămânem deci asupra întrebării: Societatea e ca un derivat numai și legile ei trebuie făcute în spiritul acesta, sau să erig ca principiu și legează din autoritate.

UN DEPUTAT

E bine Delescu. E o achiziție bună în cabinet.

UN INVITAT

Ponegrim de un ceas familia și grație ei ne desfătăm într'o atmosferă de spirit de intimitate.

CINEVA

Acum un ceas-două, dar restul timpului?

GINA, râde

D-ta cunoști bine viața de familie.

ALTUL

Fericirea familială e ca toate fericirile: cum o posezi n'o mai bagi de seamă.

MINISTRUL

Ar fi să furăm meritul adovăratului autor. Familia nu e decât indirect astăseară cauza desfătării noastre, cum minunat s'a exprimat prietenul Miron.

Tot lucrul bun are o sevă care'l alimentează, un suflet . . .

ATAȘATUL

Doamna e seva.

MINISTRUL

Iată, d-nă, că primiți cununa mondenă dela prima apariție.

GINA

Voyez-vous, Excellence, pour reussir un métier, quand on ne le connaît pas dans les petits coins, il n'y a moyen tel, que de l'ignorer totalement.

DINU triumfă. S'a stabilit din conversații că numirea lui e certă. A urmărit serata cu interes, în legătură cu politica.

MINISTRUL

D-na Delescu posedă minunat limba franceză.

DINU, cu neglijență.

Nevastă-mea cunoaște vreo 4—5 limbi în textul și tonul lor.

ALTUL

Frumoasă cultură!

JEAN

Ce zici, Cicule ?

ALTUL

Asta în diplomație ar echivala cu o carieră făcută.

JEAN

Cicu e indignat contra ortografiei. Il imită. Dacă nu e stupid, mon cher, când ai «flairul» necesar în afaceri delicate, să te abrutizeze ca pe un scrib cu ortografia.

A AȘATUL

Jean, tu exagerezi. Ziceam numai . . .

Apar în ușa d-na Ralin cu fața plictisită, Cleo, Frangulea. Lyly mai în fund.

D-na RALIN, cu voce acră.

Am făcut două «préférences». Fumați cam de mult, d-lor.

GINA, se scoală drept. D-na Ralin o vede. Mișcare scurtă de a nu recunoaște pe Gina. Apoi expresie de gelozie nemulțumită.

Mi se pare că eu v'am furat societatea, d-lor. Protestări.

D-na RALIN

Am putea organiza un bridge.

MINISTRUL

De sigur, de sigur, avem tot timpul.

GINA

E abia ora când se iese de la teatru în serile de bluff dramatic.

D-na RALIN

E oribil ce se joacă. Niște piese desgustătoare.

Mie nu-mi plac decât capodoperile : Faust, Dama cu Camelii, lucruri adevărat frumoase.

CLEO

Mie îmi place întâi opereta și apoi „repertoriul“

UN INVITAT

Gustul ăsta pentru „repertoriu“ e foarte pronunțat. Majorității publicului îi place romantismul. Cum s'o fi explicând ?

GINA

Foarte simplu. Oameni care în viață își vâra mâinile în noroiu până în coate, simt nevoia să se spele, nu fără să fi improșcat întâi pe alții. Iritată. Vin la teatru să-și închipuiască o seară că sunt frumoși ca Romeo, Isolde. Își închipuiesc că ei sunt acei, care și-au sacrificat viața, care mai bine s'au omorât, decât să greșescă, care au salvat familia, etc. . . . și plâng ușor și desgustător ca niște prostituți ai existenței, pe când acasă victimele lor adevărate iau calea groazei sau a păcatului.

BĂTRÂNUL, care vorbește cu Frangulea într'un colț,
urmărește cu grije pe Gina.

Ei! Ei! Ei!

UN INVITAT

Ca să trecem dela una la alta : se poartă voalete așa de groase la dame, că nu ie mai poți distinge. Am întâlnit pe una cu o adevărată perdea, parcă cunoscută și nu îndrăsnem s'o salut.

ALTUL

. Fiindcă n'o recunoșteai, sau fiindcă avea voaletă. Răsete.

UNUL

Prima femeie modernă care s'a dus la primul rendez-vous modern, a lansat voalul des.

DINI

E mai vechiu. Bărbatul, după păcatul Evei, a acoperit femeea ca să micșoreze numărul șerpilor.

GINĂ, provocător.

Poate că l'a inventat prima femeie care a văzut adevărata față a bărbatului ei și a făcut gestul instinctiv de a-și acoperi ochii. De ce adică nu ar fi făcut ca să nu vezi oamenii nu ca să nu te vadă ?

MINISTRUL

E foarte nostim.

GINA

Nu-i așa ? Ironic. E mai agitată, agresivă și extrem de nervoasă de tot ansamblul de lucruri.

ALTUL

Nou !

GINA

Mănușile, în schimb, le-au inventat bărbații. Ultimul om de onoare când a trebuit să dea mâna cu vreo canalie, a simțit nevoia să-l apuce cu mănuși.

MINISTRU

E extraordinar.

GINA

Se poartă voaluri dese și rochii à la Mim Pinson, „cu butoneuri și bufante“, cum zic cucoanele bătrâne. Ce zici de moda asta, d-le Ralin?

RALIN, luat prin surprindere.

Eu! La mode —coniță —

GINA

Ești un om incomplet. Dinu în timpul acesta a fumat apoi s'a apropiat de Gina, se învârtește pe lângă ea. Cumnată-mi îi șade bine genul ăsta «grisetțe» Și costă ieftin, d-le Frangulea. Ascultă-mă pe mine, e momentul să te însori. Iți îmbraci nevasta cu nimic și te miri cât e de elegantă. Fără răutate dar din ce în ce mai nervos.

FRANGULEA

Nu zic ba, coniță, dar sunt așa de largi! Credeam că sunt mai scumpe.

GINA

Largi de sigur dar în proporție. Și ideile și condițiile și drumurile sunt mai largi, și căsătoria are mânecă mai largă.

DINU, îi face un semn ușor

Ce-i, amicul meu, de ce-mi faci semn?

UNUL

V'a atins din greșală.

BĂTRÂNUL, lui Ionel

Ce are cumpătă-ta ? E bolnavă ? Are friguri ?..
a băut ?...

JEAN

Ce să aibă și ea, săraca ! S'a săturat și își dă
drumul, ca și mine. Și eu m'am săturat.

BĂTRÂNUL

Tu te-ai săturat de tine.

GINA

Ț D-ta, D-nă Ralin, trebuie să fii contrariată. mirare
nedumerită. Moda asta nu te prinde. ușurare gene-
rală. D-na Ralin se îngâlbeneste contrariată D-tale îți
vine bine moda „directoire“. Foarte goală, à la
M me Tallien Nu e așa d-lor că d-na Ralin sea-
mână cu D-na Tallien ? S'a lăsat pe canapea febrilă.
Bărbații o privesc cu plăcere. Noi astea mai miitele
nu putem pretinde la așa splendori sculpturale.

MINISIRU, cu galanterie

Dimpotrivă, D nă.

DiNŪ, peste canapea incet

Șezi mai dreaptă. Georgina mea frumoasă.

GINA, sare în sus

JEAN, cu frică să nu facă vreun scandal.

Gina !

GINA

Nu te deranja. amicul meu.

BĂTRÂNUL

Georgina !

GINA, vine spre el, pe când
invitații vorbesc între ei uitându-se la Gina
cu plăcere. D-na Ralin face reproșuri
lui Dinu. Cleo a dispărut.

Da tată.

BĂTRÂNUL

Du-te de te culcă.

GINA

Ce idee ! Am poftă să stau către ceilalți. Tatei
ii e somn. Gest la musafiri. Nu, nu se poate. Stăm
târziu o să supăm. Face semn de a suna. Sună Jean

BĂTRÂNUL, încet

Du-te de te culcă și mâine toate o să fie la
locul lor.

GINA

Nu... nu... nu mă certa. Mângâe-mă, alintă-mă,
măcar tu. Intră Frantz. Frantz, peste o oră ne dai
să supăm ! Frantz extaziat. Nu era pe program, dar
migrena mea e flămândă. Până atunci facem un
«baccara». Toți, nu-se mai fumează, D-lor !

DINU

Da — Frangulea și cu mine dăm bancu. Ies. Gina
rămâne în urmă cu Bătrânul.

BĂTRÂNUL

Culcă-te, Gina !

GINA

Nu, alintă-mă, strânge-mă ! Simt nevoia să-mi
frângă cineva neastâmpărul, durerea asta care mă

frământă. Vorbește-mi, spune-mi. mângâe-mă,
strânge-mă, zi-mi : fetițe !

BĂTRÂNUL

Știu eu, înțeleg eu .: știu eu — Ieri.

GINA

Ce e cu eri ? Eu azi sufer.

BĂTRÂNUL

Înțeleg eu ! Tu erai un urcior de lut curat
pentru apă limpede, și au turnat în tine venin și
acum ești un urcior curat plin cu otravă. Bătrânul
iese. Dinu din ușă.

DINU

Nu vii ?

GINA

?... ?... ?

DINU

Ai fost mai încântătoare decât m'așteptam ..
invitații sunt fermecați.

GINA

N'aș vrea să-ți fac vreun rău în cariera D-tale.
Nu e vina mea dacă am vorbit prea liber, prea
sincer.

DINU

Au fost încântați. Cea mai mare rugină nu mă
putea servi mai mult. Mi-ai făcut o atmosferă
superbă.

GINA

Mi se pare cu toate astea că n'am cruțat pe
nimeni.

DINU

Asta le place, să-i înfrunți. Asta ne ridică. Ai fost originală, curajoasă și frumoasă. Grozav de frumoasă. Cu frumuseți pe care nu le bănuiam. E prima oară că trec pe lângă o ocazie fără s'o văd, prima oară că mă înșel.

GINA, tremurând de indignare.

Nu te-ai înșelat deloc. Nu e nici o ocazie. Când n'ai văzut, bine ai văzut. Chemi nevasta d-tale o ocazie? . . .

DINU

Ba încă o ocazie superbă. O ocazie minunată și la îndemână.

GINA

Azi nu ești norocos. Te înșeli. La îndemână?

DINU

Da aici, sub mâna mea fără să poată scăpa. Măine. poate chiar azi.

GINA

E îngrozitor! Te înșeli. Greșeala ți-e grosolană, urâtă. Nici mâine, nici azi, niciodată.

DINU

O!! Luptă! E mai serios decât credeam. Atât mai bine, nu m'am dat înlături niciodată. Te voi avea rebelă, un avantaj. Sunt și eu un artist în felul meu.

GINA, iudignată caută o scăpare.

DINU

Mai artist ca tinerii de azi . . .

GINA

Rebelă? Gusturi stricate! O femeie se capătă.
se câștigă.

DINU

Și sunt și leal, orice ai spune. Te-am prevenit
ți-am lăsat toată apărarea. Sunt jucător elegant.

GINA

Ești un apaș al bunei credinți. Un om fără scrupule,
fără simț moral.

DINU

Injurii? Când sunt spuse de buze frumoase...
Te amuțesc eu.

GINA

Ești un tâlhar. Intră Sandu să spue ceva. Gina cu o
mișcare bruscă neprevăzută i se aruncă de gât. Sandu
zăpăcit.

DINU

A a a a a a! Asta e altceva. Ginei. Lasă-ne.
te rog. singuri.

SCENA VI

DINU, SANDU.

DINU, face o țigară. Sandu așteaptă pal, nedumerit, laș.
Dinu îl ține așa în nesiguranță un moment foarte lung și
i turbură toate mijloacele de apărare apoi brusc. Mi-ar
trebui mâine dimineață dosarul Warlam.

SANDU, zăpăcit și răsuflând
E gata.

DINU

În politică tocmai când atingi un succes mare
trebuie să fii foarte reculeș. Să nu-ți neglijezi a-
facerile curente, nimic mai bun decât calmul în-
naintea bătălii.

SANDU, tot îngrijat și admirativ.

Aveți dreptate.

DINU, fără tranziție

Ce ciudate animale sunt femeile

SANDU, tresare

DINU

Si ași vrea să examinez și firele afacerii Trus-
tului. Poate chiar în noaptea asta, dacă le-ași
avea!...

SANDU

Le am preparate. Clasate, cu notele respective.

DINU

Vezi ași vrea să fii pentru D-ta un mentor.
Să faci școală. Nu vreau ca cei care au lucrat în
jurul meu să fie instrumente; ci discipoli. Disci-
polii unei teorii care lasă fiecăruia întregă liber-
tate de principiu și de acțiune.

SANDU

Să credeți. D-le Delescu...

DINU

Trebuie să se știe bine că portofoliul pentru

mine nu e scop, e un mijloc printre altele, un incident, nu apogeul sau sfârșitul unei cariere. Că îmi păstrez toate drepturile ca să merg mai departe. A fi în guvern nu e pentru mine suprema ierarhie ci drumul spre adevărata stăpânire, aceea care grupează oameni și forțele în jurul unei individualități mai influente și mai de temut, când e afară din guvern; peste care nu se poate trece, pe care nimeni nu o poate lăsa la o parte, nici chiar amicii și pe care adversarii nu o pot neglija. Trebuie să avem calități pentru a ajunge să câștigăm cu ele oamenii, și apoi trebuie să-i stăpânim cu puterea defectelor noastre. Mă urmărești?

SANDU, cu aer de interes și lingușire

Cu pasiune.

DINU

E o flagrantă greșeală a parveni prin mijloace neonestе — căci voi considera sistemul ăsta nu ca o crimă ci pur și simplu ca un mijloc. — Are permanentă slăbiciune de a da într'o zi oamenilor armele cu care să te doboare la primul resort slăbit în armătura bine strânsă a păcătoșilor de care te-ai servit. Inșă oricine să știe bine că la nevoie nu te sfiști să întrebuintezi în favoarea sau împotriva cuiva orice mijloc.

Accentuat.

A! Politica e o odaliscă. Ai aceeaș voluptate s'o supui cât să te stăpânească. E tipul sclavei

sultane. Iar bruscă tăcere. Fiindcă e vorba de sclavie . . . Ce curios lucru e cu femeile! Ele sunt cel mai neglijabil lucru cât nu le vezi într'un fel. Poți trăi alături de una ani și să însemne mai puțin ca o mobilă. Și cine știe cum i se învârtesc fustele într'o zi pe dinaintea ochilor și o vezi pîntru întâia oară . . . Sunt pasionante și femeile! D-ta ești intim aici în casă. Eu pe a mea nici nu o știam că există pînă ieri. Ce distrat am fost! E cu toate astea foarte D-ta în felul ăsta se poate zice că te-ai arătat mai prevăzător. Recunosc! Nu se poate zice că sunt un bărbat legat la ochi. Răs ușor. Sandu e pe spini. Aceia se uită și nu văd. Eu nu m'am uitat. Iată tot!

SANDU, vag

Stimez pe d-na Delescu.

DINU

Imi face plăcere că ai prețuit pe nevastă-mea cum trebuia! De altfel cunoști ideile mele largi. Eu o neglijam. Era foarte natural ca altul să se ocupe de ea cât era locul liber.

SANDU

Gestul d-nei Delescu . . .

DINU

Gesturile nu înseamnă nimic. În luptele parlamentare, în luptele de partid sunt uneori gesturi care impresionează momentan. Dar dacă nu sunt rezemate pe acte, nu slujesc la nimic. Iubești pe nevastă-mea și te iubește. Sandu protestează slab

Ești amicul ei și s'a refugiat în brațele d-tale. Îmi închipuesc că eu ași fi d-ta. Lucrurile nu s'ar fi petrecut altfel. Întâmplarea ne face rivali. E un domeniu unde nu sunt ierarhii. Pe amica d-tale o vreau eu acum. În politică mâine vei putea fi d-ta la tribuna adversă, luptând împotriva mea cu armele date de mine. Așa înțeleg eu viața.

SANDU, desorientat complet.

Increderea d-nei Delescu, răspunderea pe care...

DINU

Nu e vorba de incredere. E vorba de femei. E a d-tale și o vreau eu. Și pe mine mă cunoști. Când vreau ceva nu mă dau în lături. Întâmplarea face ca eu să fiu bărbatul. La cărți când doi joacă, cu toate calculele, mai rămâne un singur lucru care distanțează șansele. Li vin unuia în mâini toate atalele. Eu sunt acela. Am pentru mine drepturile soțului ca să-ți iau d-tale amanta. Fiindcă... Se întoarce cu spatele făcând o țigare, fiindcă... nu e așa!? D-na Delescu e amanta d-tale.

SANDU

Nu... Vă jur!...

DINU, l'a lăsat să răspundă. apoi se întoarce
brusc să-i surprindă fizionomia.

A... va să zică... Ironic un sentiment
platonice.

SANDU

Sunt gata...

DINU

Atunci inamicul meu e femeea? Când se exaltă ele după câte o secătură de amor platonice, ne dau nițel de lucru.

SANDU, ofensat.

Înțeleg delicatetea situațiunii mele aici. Și

DINU

De loc, āmicul meu. Eu sunt acela care viu sã te fur. Ești gata de sigur sã-ți aperi sentimentul cu energie. Ironic.

SANDU, laș.

V'asigur cã nimic vinovat - mișcarea d-nei Delescu, adineaori! . . .

DINU, cu dispreț.

Nu te apăra, te rog.

SANDU

Ceeace vã datorez : situația mea . . .

DINU, il privește cu dispreț.

Tocmai. Ași putea sã te strivesc. Eu, dimpotrivã, te rog. Imi pare bine cã mi-ai luat înainte și m'ai scutit de a invoca raporturile noastre. Ce a fost, era dreptul d-tale. Dar azi când revendic eu pe ale mele . . .

SANDU

E pentru mine o chestiune de onoare, sã fac orice sacrificiu cât de mare, cât de scump pentru a nu turbura căsnicia binefăcătorului meu și a nu sta în drumul fericirii sale. Voiu face tot ce-mi impune datoria.

DINU

Ce dreptate am eu când refuz de a admira onoarea asta! Il concediază cu un gest vag. Sandu pleacă în odaia din fund. Dinu îl privește cu dispreț. Cùm m'am înșelat eu asupra băiatului ăsta? E nul. Dar e un bun lucrător. O să-l păstrez. Și femeilor le plac . . . de ăștia . . .

Gina apare avidă de curiozitate.

DINU

Amicul d-tale te-a renegat. . . Gina are un gest de mândrie ofensată. Și eu te vreau „cu toate astea”. Gest de spaimă, de uimire a Ginei. Dinu iese.

SCENA VII

GINA, mașinal.

„Cu toate astea”.

Intră Lyly.

LYLY

Ce faci, ai găsit?

GINA, gânditoare, concentrată.

Am încercat adipeaori. Lyly curioasă. M'am aruncat de gâtul lui Sandu Mireanu ca să creadă că-i sunt amantă. Era singurul cu care puteam încerca felul ăsta de scăpare. Nu m'am gândit la mine, la rușine, la nimic, numai să scap.

Lyly e foarte agitată, mirată.

LYLY

Ei și ce a zis bărbatu-tău?

GINA, ca'm aparent.

A zis „cu toate astea”.

LYLY

...Nu se poate!!!

GINA

A! George al tău făcea inoarte de om. Asta e altfel, e pervers, e tare. Măine îl fac ministru. Nu trebuie cine știe ce calități ca să ajungi. Dar ca să aduci pe oameni să te urce acolo trebuie anume defecte; le are. Eu îi scriam tot. Cu toate astea nu era ceva umilitor. Le asimila, le apropia așa de bine. Nu-ți era rușine să colaborezi cu el. Dece mi-e frică? -- Nu e gelos, e mai rău.

LYLY

E de necrezut.

GINA

Pentru tine mai ales, sărmănuțo. Pe tine te terorizează cu certurile cu gelozia, cu amenințările, cu spaima rușini de lume. Și cine știe totuși...

LYLY

«Cu toate astea» ce idee mă ia cu frig. E greu de tot. Eu cred că ești pierdută.

GINA, tot distrată.

Te pomenești cu mine geloasă. Ți închipui, totul e în noi. Geloasă de Sanda Ralin? de altele... Eu fiica adoptivă a unui om sfânt. Eu care stam nemișcată ceasuri lângă o reacțiune chimică. Nu vreau!

LYLY, obsedată de aceeași idee.

A zis «cu toate astea» plâtești să auzi. Gina? Mireanu? Lyly iese

SCENA VIII

GINA pală, are fiori de ură, de indignare, de revoltă. se uită la Mireanu care a intrat crezând că nu e nimeni cu pardesiul gata să plece. Acum, jenat, aşteaptă. Gina se frământă scoate sunete nearticulate, ar vrea să spună injurii o inecă cuvintele şi dăabia poate articula strangulat, dar totuşi sonor, bicuitor ca o palmă.

Ca . . . ra . . . ghio . . . su . . . le!

SANDU alb, tace apoi.

Vi s'a spus, d-nă, felul?

GINA, cu aceeaşi furie neputincioasă.

Nu puteau fi două feluri de a se purta în împrejurarea asta . . . Din strămoşii d-tale nu ți-a lăsat nici unul în sânge cum să te porți cu o femeie? Nu sunt două feluri. Din cei ce s'au înșirat înapoia d-tale n'a fost nici un cavaler?

SANDU

Eu nu sunt boer.

GINA

Poate vrei să zici că sunt boeri și netoți. Poate ești democrat. Nu atât cât mine! Numai că d-ta crezi că a fi plebeu înseamnă a nu avea instincte nobile. Boer e ciobanu care a râvnit la fata boerului și a luat-o fără sfială. Și netot e sluga boerească care tremură de frica bătăiei ciocoesti, care la netoți se chiamă respectul celui mai mare Trece Frangulea căutând.

FRANGULEA

Unde sunt bărbații?

GINA

Domnule Frangulea ! Mișcare de surprindere. Ce ai face d-ta când nevasta prietenului d-tale, om mare, s'ar lega de d-ta ?

FRANGULEA, uimit.

Coniță . . . eu sunt om chibzuit. Eu mă feresc totdeauna de buclucuri. Gina râde nervos. N'aud, nu văd. Prietenii ne trebuesc... Noi negustori avem întotdeauna nevoie. Am socotit dragostea fleac... negoțul... Căutam bărbații. Întră Lungeanu căutând ceva.

GINA

O problemă, d-le Lungeanu !

LUNGEANU, o secundă de surprindere. Gina nu i-a adresat vorbe, niciodată așa direct.

Am fost nul la matematică, d-nă.

GINA

De cavalerism. Ești Clubmen.

LUNGEANU

La dispoziție.

GINA, emoționată încă, agitată dar cu energia . . .
de a fi calmă.

Un om trece liniștit pe drum și o femeie iese dintr'o curte și i se aruncă de gât.

LUNGEANU, interesat și ușor ironic.

Pune un braț pe după ea și cu celalt pe revolver așteaptă adversarul.

GINA

E nevasta celui mai bun prieten al lui.

LUNGEANU, încet.

Drace!

GINA

Și îi cere apărarea împotriva bărbatului ei.

LUNGEANU

Viața ce e drept nu poate fi întotdeauna comodă. Te trezești când nu visezi cu o daraveră. Fiindcă e incontestabil o daraveră.

GINA

Bărbatul își revendică drepturile, dar ea nu se asă de gâtul celuilalt.

LUNGEANU, cu un surâs discret.

Iată un om pe care trebuie să-l trecă nădușala de două ori.

GINA, naiv.

De ce de două ori?

LUNGEANU, privește cu înțeles către Sandu, care e pe ghimpi.

GINA

Bărbatul îi crede amănți.

LUNGEANU

Nici îndoială. Asta se crede numai decât . . . Traiul nu poate semăna în toate zilele cu o tartină de unt. Când dai de o daraveră, dai.

GINA, care nu pricepe încă bine răspunsul.

Prietenul e și obligatul bărbatului. Curioasă. Ei? Ce face? Cu teamă.

LUNGEANU

Cum, ce face? Când îți vine pe cap o nenorocire, cauți s'o suporti cât mai bine. Ia apărarea femeii, fie că crede sau nu în dreptatea ei. Se strică cu prietenul. Trece în ochii lui de canalic. Mai stupid lucru nu se poate. Iși pierde poate iubita — sceptic — sau poate că nu. Dar ce e mai urit, trebuie să se lase să creadă că e un netrebnic. Și are singura slabă consolatie de a se fi purtat bine și de a fi călcat o mulțime de prejudecăți mici, pentru că așa trebuia. Două feluri nu sunt.

GINA

Da. Când o femeie cinstită vrea să se desonoreze pentru un om, nu e decât un fel de onoare pentru el. Când o femeie conștientă de datoriile ei vrea să le uite, datoria lui e numai s'o facă să uite că le-a călcat. Nu, asta nu se poate spune, se simte.

LUNGEANU

Nimic nu e mai posibil decât ca a doua zi să-i reproșeze ea lui că i-a stricat viața.

GINA

Da. Să-și regrete mizeriile vechi, întâlnind pe cele noi. Pe măsură ce vorbește, se simte răzbunată. Se roșește de emoție, de plăcere.

LUNGEANU, jenat de tăcerea lui Sandu,
având bănueli.

Se pusese oare altfel chestia mea?

GINA, rece.

Nu, suntem câte trei de acord. Privind pe Sandu
Numai Frangulea . . .

LUNGEANU

Săpunaru ăla.

GINA, agresiv.

Și d-ta nu ești vreun lucru mare!

LUNGEANU, spiritual.

Pe cât știu, nu. E drept că nici nu mi-am dat
osteneala.

GINA

Se vede că vreunul din bunicii d-tale știa să
se poarte.

LUNGEANU

Poate. Dar eu mă port după capul meu. Imi
dați voe; joc cărți.

GINA, obosită se așează pe un scaun. Sandu
nu știe ce să facă. Intră iar Frangulea. Cu ton serios.

Cauți bărbații? Mi se pare că a eșit acum unul.

Sandu într'o situație penibilă, se apropie de ușa și ies
în ignoranța totală a Ginei. Intră Bătrânul, apoi mai mulți
invitați.

BĂTRÂNUL, îngrijat.

Ce e?

GINA

Mi-a spus că crede că sunt inocentă, dar că asta nu are importanță, că puteam până la urmă face ca toată lumea, că »asta nu are nici o importanță«. Că acum mă vrea pentru el; că chiar dacă ași iubi pe altul — «cu toate astea» crescând agitația. «Cu toate astea, cu toate astea, cu toate astea». Auzi d-ta, Bătrânule, care de atâția ani mă minți. Ce m'ai învățat? A face bine sau rău e tot una. Să te ridice apa deasupra, asta importă. Principiile nu au nici o valoare și faptele nici un interes decât dacă răușesc. «Cu toate astea». Auzi! Dece m'ai mințit? Cu durere își frânge mâinile.

BĂTRÂNUL

A venit și ceasul ăsta. Te-am învățat, spui pe cinste, ce am crezut că e bine. Te-am învățat ce știam. Ce poți învăța pe altul decât ce știi? Și nu sunt nici acum dumerit dacă sunt vinovat că te-am învățat binele, când trebuia să trăești pentru rău.

Gina ia un așar de șampanie și bea

BĂTRÂNUL

Ce bei tu acolo?

GINA

Mi-e sete și beau ce găsesc.

BĂTRÂNUL

Tocmai așa. Bețivilor le e sete și lor, și beau ce găsesc, dar nu găsesc niciodată apă. Cu dragoste. Du-te de te culcă — lasă — Gina refuză. Ți-e somn și ești ostenită.

GINA

Dimpotrivă, am de veghiat.

BĂTRÂNUL

Cine doarme uită.

Intră câțiva invitați și ministrul. Bătrânul privind pe Gine.

«E ceva putred în Danemarca».

ATAȘATUL

Sunteți Ibșenian, d-le ?

BĂTRÂNUL, serios.

Da! D-le.

MINISTRUL

«Trișați, Doamnă ?

GINA

Mi-e foame. Intră Frantz. Ne dai ceva să mâncăm, Frantz ? Aide, nu te necăji. Foamea e un lucru care vine afară din program. Nu ți-a rămas ție dela prânz nițică brânză ? Frantz aprobă. Vezi : Brânză, d-lor. Cu antren prefăcut. Și fructe ? Frantz se închină. Ai păstrat poate și pentru mine carne rece. Frantz aprobă viu. Avem și carne rece, fructe, brânză și de băut.

INVITAȚII

O să fie delicios.

GINA

Fără etichetă, domnii mei. Măine dimineată o să vă reluați rolurile. Bărbatul meu o să aibă aerul că ține în mână destinele Patriei, apărând pe ale lui proprii. Și d-voastră cel puțin aerul

că reprezentați soarta Europei. Acum lăsați mânușile. Dați drumul muschilor feței, suntem între culise d-lor. Nu mai jucați.

ATAȘATUL

E încântător.

MINISTRUL

Vos désirs sont des ordres. Madame.

GINA

Nu aveți aerul destul de convins. Aide, d-le Plopea atașatului spune-mi dacă uu crezi că e pe lume și ceva mai important ca rațiunea de stat.

SENATORUL

Seamănă grozav cu discursurile lui Delescu.

HERARU

Așa sunt femeile, se influențează de bărbați. Ironic. Nu poate cineva să facă singur tot.

ALTUL

Pe dracu !

ATAȘATUL

D-nă, un singur lucru e mai presus ca rațiunea de stat.

GINA

???

ATAȘATUL

Femeea !

GINA, gravă.

A ! Bine zici ! eu credeam că mâncarea.

ATAȘATUL

Istoria diplomației spune. Văzând că Gina nu'l ascultă se adresează la altul.

GINA

Cât e ce asu ?

LYLY

Unu.

GINA

Ce târziu !

FRANTZ

Doamna e servită.

UN INVITAT

Nici nu puteam spera o seară mai încântătoare.

ALTUL

Măine după bucuriile petrecerei vă veți scula cu ale gloriei.

ALTUL

Vom fi cei dintâi să aplaudăm o demnitate așa de bine meritată.

MINISTRUL

Și așa grațios împărtășită. Votre bras, madame.

GINA

Se supează fără protocol. Cei mici stau jos. Cei importanți pe de lături, mănâncă cine vrea și ce găsește.

BĂTRÂNUL

Se vede că voi n'aveți scaune. Ia cu el un scaun.

și ați inventat meșteșugul ăsta cu cei importanți în picioare. Răsete.

JEAN

E mai îngrijorătoare partea a doua. N'ați fi având nici de mâncare. Ies.

LUNGEANU, ia scaunul Bătrânului să-l ducă.

BĂTRÂNUL

Ești politicos. d le . . . Dece Dumnezeu?

ATAȘATUL

Aveți opinie greșită, maestre. Ridicol. Nu suntem noi oare secolul cel mai fin.

BĂTRÂNUL

E simpatic de tot. Stau unul în fața altuia, privindu-se unul pe altui ca doi clowni. Râd pe rând, apoi râd împreună, ies la braț.

SCENA IX

GINA, se întoarce singură

Nu vreau! Nu vreau să știu ce au făcut atâția alți până mi-au dat un suflet. Mi-e milă de mine.

BĂTRÂNUL, se întoarce cu scaunul în mână, desperat.

GINA

D-ta ai evadat . . . și, erai bărbat — și faci pe nebunul! Intră Dinu.

DINU

Vino. flămândo. Unde ai fugit? O să plece acum. Gina tresare. Nu-ți fie frică. Orice om când iubește e sclavul — Tu ești stăpână.

GINA

Nu vreau.

DINU

Incă. Bine. Piedica e un fel de virginitate.

GINA, iučet cu furie.

Violează legile. E destul de atrăgător. Cu femeile te știam mai conciliant.

DINU

A! Infruntare serioasă! Nu mă sperii. Bătrânul îngrijat apare. Iese Dinu.

GINA, bătrânului.

Ce e de făcut? Nu găsești nimic, nu poți.

BĂTRÂNUL, se trudește.

GINA

Lasă, tată. că o să mă descurc singură. Bătrânul pleacă, se reazimă de ușe, intră iar Dinu. Fuge spăimântată ca în fața unui uliu. El are în adevăr aerul unui pirat. Gina e albă și pală gata să cadă. Dinu iese. Intră Lungeanu.

GINA

Ce să fac? Ridică ochi și vede pe Lungeanu.

GINA, se duce spre un fotoliu, cade pe el, e obsedată de ideea devenită fixă de a scăpa, e la maximum de turburare a drojdiei sufletești răscolită de împrejurările din urmă.

LUNGEANU, gata de plecare, se apropie de ea ca să ia concediu.

GINA, distrată de aceeași preocupare. îi dă mâna.

LUNGEANU

Doamnă. a fost o seară deosebit de . . .

GINA, îl privește lung, o lucrare se face în mintea ei. Îl întreabă cu glas nesigur, șovăitor.

Dumneata . . . stai tot acolo ?

LUNGEANU, tace nedumerit.

GINA, gest la frunte de a căuta să-și amintească, probabil știa din corespondența lui Dinu pe care o făcea ea.

Tot acolo . . . pe Romană . . .

LUNGEANU, uimit.

Da . . . Așteaptă dar nu mai urmează nimic. Gina în picioare în acelaș loc cu privirea în vid e dusă departe pe urma luptelor ei interioare. Lungeanu așteaptă, apoi încet, privind-o întrebător și expresiv iese. Un timp apoi Gina pare a reveni la realitate, a lua o hotărâre. Se uită împrejur, dispăre alături, apoi învelită cu o manta și o eșarpă traversează scena încet, și la ușe fuge cu o mișcare repede.

DINU

Ce e, tată ?

BĂTRÂNUL

Nimic! Eu mă culc.

DINU

Zi-mi noroc bun — Măine ești tată de Ministru.

BĂTRÂNUL

Minte multă, dragul meu.

— CORTINA —

ACTUL V

SCENA I

Scena reprezintă un birou elegant de tânăr, cu ferestre largi, cu ușa mare vitrată care dă pe un hall mic aranjat ca vestiar. Prin geamurile lui și ale odăei se vede un colț de București animat. Scara se presupune în vestibul. În scenă la stânga se vede ușa camerei de culcare a lui Lungeanu, de unde va ieși Gina. În dreapta, lângă rampă, ușa camerei de toaletă de unde va eși Lungeanu. Când se ridică cortina iese Lungeanu din odaia de toaletă într'un veston de casă, se uită spre odaia unde e Gina cu o privire expresivă. Intră servitorul cu un coș mare de flori, trece spre ușa Ginei, sunând. Apare cineva și ia coșul.

LUNGEANU

A venit d-ra Popea de sus? Servitorul aprobă. I-ai făcut toate recomandațiile? I-ai spus?

SERVITORUL

Tocmai ce mi-a spus domnul. D-nul poate fi liniștit. A priceput. E așa de recunoscătoare pentru ajutorul ce i-a dat d-nu . . . lemne . . . doctorii.

LUNGEANU, face un gest evaziv.

SERVITORUL

Va servi pe d-na cu îndemănare ca o cameristă, zice că se pricepe. Lungeanu distrat de o preocupare a lui. D-na ia ciocolata aici?

LUNGEANU, tresare din meditația lui.

Nu. în camera ei. — ai așezat cum trebuia?

SERVITORUL

Cred că d-na va fi mulțumită. Iese și intră cu două servicii elegante. Unul cu ceai pe care l pune pe mäsută lui Lungeanu. Pe celalt, după ce Lungeanu s'a uitat cu grije, îl duce la ușe, apare capul simpatic cu tample negre al unei femei mature cu șorț. — Lungeanu îi face un salut cu capul. — Lungeanu fumează și nu bea ceaiul.

LUNGEANU

Nu pot scăpa de impresia că sunt în călătoria de nuntă. Am avut-o tot timpul. Mi se pare că femeia asta a intrat în viața mea pentru totdeauna. Mi-e teamă, și cu toate astea . . . o să încerc nebunia asta. O să-i spui. Ce sărac te simți în împrejurări de astea! Când era altădată vorba de căsătorie nu aveam, cum o am acum, grija asta, că nu am destul să aduc în schimb. Nu regretam că am trăit cum am trăit. Sunt hotărât să-i cer să rămăe. Parcă am nițică speranță. și în acelaș timp am presiunțirea că atât a fost. că se va lua înapoi. Nu mă gândesc la episoadele ce se prepară. Bărbatul. Explicație! Mă gândesc numai la minutul când va ieși. Căci trebuie să vie. Ce ar fi să vrea să rămăe? Se gândește; apare Georgina cu o floare din buchet în mână. Lungeanu simte și se întoarce. E mișcat.

GINA, incet, frumos, calm.

Bună dimineața.

LUNGEANU. îi sărută mâna respectuos. Apoi prelungește o secundă sărutarea. Mișcare de adorațiune nu de fami-

liaritate, nici prelungă nici prea scurtă. Gina o trage ușor. Lungeanu și mai mișcat caută să spue ceva și spune tocmai ce nu trebuie.

LUNGEANU

Ai dormit bine ?

GINĂ, surâde luând bine lucrurile.

Da. Ca un copil. Eram obosită.

LUNGEANU

Cât incomfort vei fi avut ca să-ți faci tualeta. Mă ierți — Casa unui bărbat singur.

GINA

Casa unui bărbat elegant e tot așa de confortabilă ca a unei femei simple. — Afară de rochie. Se uită la rochia ei de bal și face un gest spre manta care e în cuer. Lungeanu i-o aduce.

GINĂ, se așează cu o mișcare ușoară pe biroul lui Lungeanu de care e rezemată.

Trebuie să fie târziu. Lungeanu vrea s'o ajute dar nu mai e nevoie. Monoclul lui s'a agățat în tulul rochiei ei. Ea râde și el mereu emoționat caută să se descurce

Ai răbdare, altfel nu faci nimic — Incet . . .

LUNGEANU

Incet, doamna mea, încet. Ton cu subînțelesuri frumoase. Ași aștepta — toată viața. — Cuvintele așa de puțin potrivite cu felul lui obișnuit, îi scapă fără voe, sunt expresia sinceră a emoției.

GINĂ, îi aruncă o privire. Pare un student romantic.

Ai șansa să te descurci mult mai repede.

Ea lucrează încet, delicat la descălcirea firelor. El însă foarte mișcat de apropiere se apleacă și îi sărută brațul ușor. Ginei îi bat pleoapele puțin, lucrează înainte. Artista va exprima cu jocul fizionomiei că gestul lui Lungeanu spontan nu a putut-o jigni ci măguli și făcând socoteala dreaptă a situației lor, ar fi din partea ei o păpușerie să se apere cu indignări sgomotoase. S'a făcut. I-a rămas însă monoculul în mâini și se joacă cu el. Intră servitorul și așteaptă temător, zice timid. Domnule.

LUNGEANU, se întoarce sever.

SERVITORUL

Am crezut de cuviință să vă spun că a venit acel sărman funcționar pentru actele lui.

LUNGEANU, către Gina.

Avea consemn; dar e un caz excepțional, un nenorocit.

GINA

Desigur . . . sărmanul! Sunt alătea suferinți. D-ta te ocupi câteodată de nenorociți?

LUNGEANU, face un semn evaziv de modestie. Se duce la un cazier lângă birou și se apleacă și caută. E în avantaj fizic cum stă pe jumătate întors ca să nu fie nepoliticos față de Gina. Gina se uită la el ca și cum îl vede pentru prima oară, comparând parcă omul din ajun cu cel dinaintea ei. Examenul pare a fi satisfăcător. Pare a se gândi la multe. Se uită împrejur.

LUNGEANU, a dat hârtiile. Servitorul iese.

GINA, continuând o idee.

Ce e greu nu e să dormi bine în așa împrejurări turburi. E să te deștepți bine. Când durerea

te duce la nebunie și nebunia cine știe unde, și te apucă ziua, lumina. în rochie de bal sau în frac în cine știe ce loc unde te-a dus beția . . . M'am deșteptat bine. Lungeanu pare mișcat de aprobarea ei. Rochia mea suportă destul de bine lumina. li sărută mâna. Se aude servitorul vorbind pe sală.

GINA

Aseară nu m'am gândit. Nici nu mă puteam gândi. Poate ai riscat pentru nebunia mea, care pentru mine era salvarea, vre-un interes. Glumet despre lucruri serioase. Adineauri ne-am agățat. Îți sunt datoare.

LUNGEANU

Nu am nici măcar meritul ăsta. Noi ăștia supra numerarii existenței nu avem interese. Noi nu avem decât datorii de furnisori. Nu-mi ești datoare nimic. D-ta ai dat.

GINA

Ne-am purtat amândoi cum trebuia. Dacă ne-ar auzi cineva complimentându-ne reciproc în împrejurările astea. — Râde — Ce curios lucru e punctul de vedere. — gânditor — Tata! cu el vorbeam odată . . . O pauză. Și cinstea ce curioase puncte de vedere are! Cu atât mai bine dacă d-ta ești datornicul meu. E mai plăcută situația de creditor.

LUNGEANU

Da. În general. E chiar singurul caz când contract o datorie care să mă fi făcut fericit.

GINA

E poate natural ca d-voastră „ăștia“ să fiți tovarăși plăcuți — camarazi buni — să aveți și calități . . . Trebuie să aveți cusururi mari în viața ordinară ?

LUNGEANU, tresare.

Știu eu ? Poate că da. Dar mie mi se pare azi, că sunt capabil de toate virtuțile.

GINA, mișcată

E drăguț ce spui. Sincer și foarte drăguț. Ți se pare ! Așa e. Ni se pare adesea că am putea. Sufletul în câte un ceas ridică greutatea mai mari ca puterile lui. Atunci ni se pare că putem ceace totuși nu am fi în stare. Și eu aseară credeam că pot. Ca să ridici greutatea trebuie exercițiu, nu încordare. Energii lente, nu impulsii. Te pomenești că m'ași apuca să te iubesc. E un accident care se produce de obicei odată în viață. Ce lupte mi-ar da sentimentul ăsta, față de felul d-tale. Soție și amantă de aventurier. E o viață sdruncinată. Sunt prea bătrână pentru necazuri noi.

LUNGEANU

Atunci ? . . . Nu vrei ?

GINA

Nu e cuvântul propriu. Nu știu. Nu am ieșit încă din amețeață. Nu m'am deșteptat. nu m'am gândit.

Gina și Lungeanu se duc spre geam ●

GINA

Îți aduci aminte când ne-am văzut noi întâi? În luciul unui pahar de șampanie . . . și se mai zice că nu sunt semne. Poate că atunci am conceput fără să știu ideea care mi s'a părut momentană, de a veni la d-ta. Întâlnirea noastră a și semănat cu un pahar spumos de șampanie.

LUNGEANU

Eu nu te-am văzut atunci, întâi. Te-am văzut odată de mult. Urcam scări la Delescu, d-ta treci prin vestibul. Te-am salutat . . . Erai cu un șorț mare alb și cu părul neted. Îi netezește părul, golindu-i fruntea. Nău te puteam deloc așeza în vreo categorie „D-l Delescu”? Am întrebat respectuos. Ai răspuns după o ezitare cu glas cuminte și curat: „Nu știu, domnule, cu părere de rău”. La ușa lui Dinu, împotriva bunei cuviinți și a obiceiului meu personal, am întors capul. Asta nu te-a impresionat deloc. „Cine drăcu o fi găscă asta albă” mi-am zis — „Pripășită aici ca la ea acasă și pe care n'am mai văzut-o”?

GINA

De ce găscă?

LUNGEANU

Fiindcă, pe când m'am întors, orice femeie ar fi avut pe buze sau în ochi o cât de slabă și de fugară impresie de vanitate . . . și albă, tot de asta . . . și pentru șorț . . .

GINA

Și ai aflat cine sunt ?

LUNGEANU, surăde.

Numai decât. Nu sunt din cei care umblu pe 10 poteci când voiu ceva. I-am spus lui Dinu : „Acum la ușe eram cât pe aci să fiu în proastă situație a unuia care nu știe cum să se poarte. Am întâlnit o domnișoară foarte prezentabilă îmbrăcată cu un șorț de ucenică“. A stat un moment să se gândească apoi mi-a spus cu o supremă neglijență „E nevastă-mea în ținută de laborator, lucrează cu tată-meu“.

Am înțeles șorțul, înfățișarea. N'am înțeles cum puteai fi nevasta lui Dinu. De atunci nu te-am mai văzut până aseară decât în treacăt. Dar aseară mi-am dat seama că nu te uitasem deloc, deși nu mă gândisem pozitiv la d-ta niciodată. Și eu cred tot așa că atunci am prins sămânța floarei care mă parfumează acum așa de violent și de dulce. Cu mare seducțiune.

GINA, are o exclamație slabă, care ar vrea să zică:— „cum se face asta că cecece spui e frumos și că nu mă pot opri de a-mi place.

LUNGEANU, înțelege.

Nu ne crede mai buni decât suntem. după ce ne-ai crezut mai răi. Poate mai întâlnești în viață vreunul. N'ași vrea să suferi. Ești prea gingașe pentru suferință. Până la urmă poate că nu e adevărat, că am păstrat imaginea d-tale și numai instinctul meu de cuceritor, mă face să-ți spun

acum tocmai cuvintele ce-ți pot place. Poate că suntem perversi până dincolo de conștiință.

GINA

Dincolo de conștiință n'avem ce căuta . . . Atunci de ce nu vrei să sufăr? Gina și Lungeanu se duc spre geamul larg prin care se vede departe peste străzile Bucureștiului.

GINA, uitându-se împrejur.

Locuința d-tale e simpatică.

LUNGEANU

Poate! Dacă spui d-ta. Cu ton pasionat. Eu n'am băgat de seamă. Stau așa de puțin acasă. Acum n'am să mai ies niciodată.

GINA, glumind.

E mult mai sigur că-ți admiri apartamentul acum. Dacă pierzi ocazia se poate întâmpla iar să nu ai timp.

LUNGEANU, cu pasiune.

Acum nu văd.

GINA

O! Cu o grije prefăcută se uită în ochii lui. Se aude servitorul vorbind ceva. Lungeanu tresare și arată spre ușe

GINA

Da nu se poate altfel. Noi uitasem o secundă. Nu se poate să nu vie deșteptarea.

LUNGEANU, turburat din ce în ce.

Nu văd nimic . . . E adevărat . . . Nici pe d-ta nu te văd. Am o pânză pe ochi care crește în

loc să se limpezească . . . Nu mă iubești deloc?
Nu pronunță cuvântul „iubești” îl respiră.

GINA, face ca-n gânditoare, nițel mișcată, apoi glumeț
și declamatoriu.

„Va, je ne te hais point”. Asta se învață la că-
lugărițe și la collève.

LUNGEANU

Rămâi . . . Aproape de ea, rugând-o.

GINA, se uită pe fereastră.

Ce privire frumoză . . . se vede cerul peste
coperișuri.

LUNGEANU

Rămâi . . . mereu.

GINA, g'umeț.

Nu știi ceva mai nou? E lung «mereu» și plin
de primejdii.

LUNGEANU

Îți jur.

GINA, face gestul de a-l opri.

Promite . . . e mai sigur.

LUNGEANU, se gândește.

Îți promit. Ceiace simt azi. e așa de mult că
ar trebui să nu te mai gândești la mâine.

GINA, pare impresionată de concepția asta.

LUNGEANU

Rămâi . . . azi.

GINA, cău ă'a scăpa de emoție. E jenat'ă dar fără a-l
respinge. Se vâd în oglindă.

LUNGEANU, cam trist.

Eu stric viziunea. — Bărbații sunt așa de urâți.
GINA, râde. Dece răzi ?

GINA

Mi-am adus aminte de Marcel Prévost „Lettres de femmes” La douairière — abatelui — despre păcatul venial.

LUNGEANU, mereu turburat.

O știu și eu. „Dar Luc și Lucienne părinte, sunt așa de drăguți în momentele acelea. Cu gura lângă urechea Ginei care se ferește ușor. Asta tot la călugărițe sau la collège ? — Fetițe . . . fetițe — Cu desmerdare.

GINA, franș, cu simplitate și curaj.

Nu, asta am învățat-o aici.

LUNGEANU, o ia în brațe încet.

Rămâi... Se șterge pe frunte, se aude servitorul vorbind cuiva.

GINA, se desface și se depărtează.

Nu se mai poate.

LUNGEANU

S'a isprăvit. Familia, toate legăturile tot ce te așteaptă afară de aci te va relua. Un minut am uitat cum trăisem ieri, și mi s'a părut că a stat viața. Că totul începe și se sfârșește de ieri până azi. Te rog, fii soția mea ?

SERVITORUL, privește pe Lungeanu fără a vorbi.

LUNGEANU, intră servitorul.

Spune !

SERVITORUL

D-l deputat Delescu vrea să vadă pe doamna.

CINA, bucuros.

Pe mine? Lui Lungeanu. Lasă-ne. E mai bine așa.

LUNGEANU, gest de a se opune, de a rămâne.

GINA

Îți mulțumesc. Acum nu mai e primejdie. D-ta ai timp să-l vezi. După un moment de tăcere emoționantă, îi dă mâna spontan.

LUNGEANU, emoționat ca de un adio.

Vezi? Poate . . .

GINA, surâde trist, servitorului.

Să poftească.

Servitorul se uită la Lungeanu. Acesta îi ordonă să se supună.

GINA. Pe când Lungeanu incet pleacă și el,
Gina spune cu vocea mișcată.

E devotat?

LUNGEANU, ieșind.

Trebue să ne iubească și pe noi cineva.

SCENA II

DELESCU, recules, obosit.

Aveam o singură teamă: că nu mă vei primi.

GINA, serios.

D-ta nu trebue să te temi niciodată. Nu-ți șade bine.

DINU

Veneam să-ți spui că m'ai învins.

GINA

Eu nu mă jucam.

DINU

Nici eu . . . Am venit să te rog să te întorci acasă. Fiecare din vorbele dintre ei accentuate cu importanța mare ce au.

GINA, tăcere lungă.

E prea târziu.

DINU, tresare, pauză lungă.

„Cu toate astea“.

Gina repede îl privește lung, apoi privește spre odaia lui Lungeanu,

DINU

Gestul d-tale neprevăzut a sdruncinat multe lucruri. Mi-a luminat multe lucruri.

GINA, amintindu-și îngrijită.

Trebuia să fii ministru ?

DINU

Nu știu. Am poruncit să nu mă tulbure nimeni.

GINA, cu interes.

Totuși.

DINU

. . . cu nimic. Și nu știu nimic.

GINA

Dar dacă a venit și te a chemat ?

DINU

Nu am aflat nimic.

GINA

Totuși asta era rezultatul . . . Scopul muncii d-tale.

DINU

Nu ți voi spune că lucrurile astea deodată mi s'au părut mai puțin importante decât le crezusem. Nu m'ai crede și eu sunt prea sceptic pentru astfel de mărturisiri. Dar gestul d-tale îmi impunea dela sine să neglijez deocamdată ambiția.

GINA, tresare.

Scandalul ? . . . adevărat! Poate compromite situația d-tale. Cu regret. Nu m'am putut gândi decât la mine.

DINU

Societatea e o lojă masonică. Fiecare atârnă de alții și de tot. E stabilită pe baza a o mulțime de concesi reciproc și a câtorva aparențe. Nu e vorba să le judeci! Trebuie să te supui lor și dacă te răsvrătești, să plătești. Resneceți cele câteva forme. Beneficiezi de toate concesiile. Fuga d-tale intră în categoria acelor forme care mi se pretind. Ași avea aerul că ți cer să te întorci pentru asta, fiindcă, în adevăr, dacă mâine ai fi înapoi, urmărește impresia Ginei, gestul d-tale ar trece imediat în ordinea acelei concesi de care avem drept să profităm. Gina surâde cu dispreț și amărăciune de această ipocrizie socială. Dar nu ar fi nici adevărat.

O pauză. și m'ași desminți. fiindcă și așa voiu renunța. cred. la politică Am ostenit.

GINA, se gândește mult.

Nu pot spune decât ce am spus și eri
„Nu vreau . . . Cu înțeles.

DINU, își mușcă buzele, apoi ironic pentru el singur.

Așa de tare mă urași? Rugasem pe Bătrânul.
. . . Va veni . . . dar e de prisos.

GINA

Tata te stimează, cu toate că sunteți de altă speță. Ce curios joc al cuvintelor de altă speță . . . Tatăl cu fiul! Ca o paranteză. Și eu poate mai mult azi ca ieri, te stimez. — Dar suntem și noi doi de altă speță . . . și . . . «nu trebuie .

DINU, după o pauză mare.

E singura condiție pe care jurasem să nu o primesc. Te rog să te întorci . . . «cu toate astea».

GINA, spontan îi întinde mâna.

Mă voiu gândi.

DINU

Îți mulțumesc.

leşe.

SCENA III

BĂTRÂNUL, GINA, LUNGEANU, SERVITORUL

GINA, după plecarea lui Dinu a rămas gânditoare, uitându-se după el. Apoi se întoarce să se uite spre odaia lui Lungeanu. Își întoarce inelele, își privește mâinile cu

un aer preocupat, distrat în acelaș timp, trist și totuși amestecat cu amintiri bune. Se ivește Lungeanu întrebător. Gina își trece mâna prân păr tresărind tristă, în acelaș timp isbucnește glasul sgomotos al Bătrânului, care se adresează în vestibul feciorului. Bătrânul cu un sans-gêne fals, cu o originalitate care ascunde grija

BĂTRÂNUL

Adu geamantanul, încet, neghiobule, încet. Cu ton binevoitor și bombănitor.

Gina emoționată la sosirea Bătrânului, tac și ea și Lungeanu. Gina se uită la Lungeanu la cuvântul «geamantan». Intră Bătrânul. Gina se svârle, spre e'.

GINA

Tată!

BĂTRÂNUL, o îmbrățișează tare, mișcat.

Iacă o vorbă bună! Vede pe Lungeanu, eu stângăcie neștiind ce să spue. Bravo, Lungene! Lungeanu jenat tace. Mi-a plăcut totdeauna arhitectura casei ăștia. Către fecior care intră cu o valiză. Binișor, nătă-răule Lui Lungeanu . . . Mă mut la tine . . .

LUNGEANU, repede, cu speranță se uită la Gina. Ea ștă preocupată, nu se poate citi gândul Bătrânului.

Cu drag mare Apoi iese — Un timp.

SCENA IV

BĂTRÂNUL, GINA

BĂTRÂNUL, după o pauză constrânsă.

Am avut consultație mare cu Mitzi. Arată geamantanul. Haine pentru tine . . .

GINA, se uită la el iubitor, grav.

BĂTRÂNUL, constrâns.

Am venit aici . . . Cu aerul lui original. Știu că Lungeanu are o casă simpatică . . . Am venit să stăm aici . . . Acolo e urât . . .

GINA, mișcată, cu lacrimi în ochi. Tace, apoi le șterge
Ce mai e acasă?

BĂTRÂNUL

Bine . . . Liniște . . . Nu s'aude musca. Ai de sus au incremenit. Bărbat-tu s'a închis în birou... Numai Codea ne-a făcut scandal.

GINA, speriată.

Ce s'a întâmplat?

BĂTRÂNUL

A fugit . . . L'am căutat nebuni . . . credeam cine știe . . . c'a murit . . . un biet zervzec . . . așa . . . singur! . . . S'a întors sdrențeros, ud, cu pălăria turtită . . . Te-a căutat . . . zice . . . pe tine. Dă din umeri.

GINA, mișcată.

Aaa !

BĂTRÂNUL, ca să înlăture emoția.

Să-l fi văzut, mureai de răs. Gest de protestare al Ginei. Și de milă. — Mila și răsul . . . Avea exact tipul care-i convine. Așa desmățat, mizerabil, cu capul ăla de degenerat . . . Gina tot tristă. Te-a căutat pe tine fără odihnă, pe uliți, pe cheiul Dâmboviței . . . Acolo l'am găsit. Eu cred că o fi căzut înăuntru . . . Ce i-o fi abătut cu Dâmbovița.

GINA, reculeasă.

Spuneam uneori lui Sandu, că îmi plac cheiurile, aspectul, liniștea lor O fi auzit. – Grav. A ținut minte.

BĂTRÂNUL

Vezi d-ta! A fost ca n răcit. Gest al Ginei. I-a trecut. E mai calm . . . dar nu vrea să mănânce. . . Ce i-a căpiat? *N'am apetit zice. ca *cucoana*. L'am luat cu mine la masă.

GINA

Tată!

BĂTRÂNUL

Ce să faci? Belele.

GINA, după o pauză, în care petrece cu gândul tot ce a fost

Ai venit să-mi spui ceva. tată?

BĂTRÂNUL, apărându-se.

Eu? Drept cine mă iei? – Doamne ferește! Astea ți le-am spus ca noutăți. Am venit așa . . . E drept că mi-a zis și Dinu. dar nu veneam eu pentru el. Sunt învățat cu tine. Mi se făcuse dor. Sunt un păcătos. nu mă pot resemna . . . M'am mai și gândit că ai plecat cu bucățica aia de rochie . . . Poate ți-era frig? . . . Casă de holteiu . . .

GINA, ușor surâs.

Nu mi a fost frig.

BĂTRÂNUL

Da . . . Nu m'am gândit că așa oaspe nu se

ține în frig . . . Noi așa! bătrânii . . . Am făcut un congres cu Mitzi și Frantz . . . da, și Frantz. El chiar a avut ideile cele mai practice. Am venit să te văd. Atât. Mai e și altceva . . . Noi doi am fost solidari totdeauna . . . Locul meu e lângă tine, cu tine, ostentativ.

GINA arată a fi coplesită de frumusețea celor ce
spune Bătrânul.

Când ai venit, tocmai mă gândeam, mă gândeam serios și cred că singură nu ași fi ajuns la capăt. Ce crezi d-ta că ar trebui să fac.

BĂTRÂNUL, cu simplitate.

Dia care planuri ?

GINA

Când ai intrat, ieșia de aci Dinu. Mi-a spus că gestul meu poate sdruncina cariera lui.

Gest de nepăsare al Bătrânului.

Nu ca reproș . . . Demersul lui a fost . . . bun . . . Bătrânul pare mulțumit. Mi a cerut să vii înapoi nu pentru carieră, de care zice că e obosit. Bătrânul e neincercător . . . La care spune că ar renunța dacă chiar m'aș întoarce. Bătrânul pare mirat. I am răspuns că : . . . „e prea târziu”. Bătrânul lasă să-i scape din mână un obiect, apoi îl ridică și bombăne ceva nedeslușit despre stângăcia lui. Mi a răspuns : . . . „Cu toate astea”. Gina se uită la Bătrân. O pauză.

BĂTRÂNUL

Tu știi că eu și bărbatul tău nu avem aceleași idei, dar în ce privește răspunsul ăsta, nu e el

mai rău decât alții. Noi întrebăm mereu pe alții de ce nu sunt ca noi. De ce nu s'ar întreba ei de ce nu le semănăm? Sunt timpuri și timpuri. Cei mulți, cei la fel formează timpul lor. Cei puțini sunt ră-tăciți din alte timpuri. Ei se trag deoparte în bi-sericutele lor, se ascund ca primii creștini, ca ultimii păgâni, ca oameni desrădăcinați. Pe când ceilalți își slujesc sgomotos liturghiile. Au fost vremi când oamenii erau meditativi, timpuri de violență și acțiune. Acum timpul e așa: fiecare să trăiască cât mai bine, dând cu coatele împrejur; fiecare să apuce cât mai mult; să și procure. „Cu toate astea“. În politică . . . în literatură . . . chiar în știință . . . în viață . . . Viață! . . . să aibă . . . să ia . . . „cu toate astea“. Mârșav? imoral? . . . Trebuie să vie urgia? . . . potopul? Cât vrei? Așa e timpul. Epoca de acum e bazată pe „cu toate astea“. Și Dinu e omul epocii lui. El cel puțin e sincer. Dar poate că alții care fură stima oame-nilor cu ipocrizia lor, nu sunt decât slugile ace-luiași — „cu toate astea“.

GINA, admirativ.

Da tată!

BĂTRÂNUL, schimbând tonul profetic. Strămbându-se

„Da tată“! Da, fata moșului. Dar învață-te să mai zici și nu.

GINA

Dece?

BĂTRÂNUL, grav.

Pentru că cine nu e mut trebuie să cunoască toate vorbele. Glumeț. Ești mută ?

GINA

Nu tată ! Râd amândoi uitând, apoi iar se reculeg. Când a venit Dinu, Lungeanu îmi ceruse să fiu soția lui. Gest al bătrânului.

GINA

Se pare că sunt ființe condamnate vieții regulate împotriva oricărei încercări de evadare. Gestul meu de ieri așa de puțin semănat cu mine, era un act de desperare, de revoltă, de beție. Bătrânul aprobă glumeț pe beție. Apoi iar ascultă grav.

Din care m'am liniștit, tocmai fiindcă l'am iăcut. Da. Simțeam că nu voi scăpa de desnădejde decât făptuind ceva. Cred că nimeni și nimic, nici o afecție, nici o legătură, nici un scrupul, nu ne poate vindeca de unele rele, decât consumându-le. Și dacă sunt oameni totuși care nu o fac, sunt acei care-și iubesc răul și nu vor să scape de el.

BĂTRÂNUL

Ar fi ceva.

GINA

Temperamentul meu nu poate păstra acea aprindere care face pe unii oameni să ducă viața lor din faptă în faptă, din aventură în aventură. O singură dată mi s'a umplut măsura. Nu simt în mine energia unei vieți libere. Lungeanu s'a purtat cavalereste și atitudinea lui îmi lasă intactă mân-

dria de mine. Ce era mai principal. Opinia mea de propria mea faptă, e salvată. Dar dacă el e făcut pentru momente de astea, căsătoria e altceva. Voi întâlni a doua oară greutatea de a-mi căuta un coșșor unde să mă ascund; voi avea iar de luptat cu «unul din ei». Cel puțin dincolo îmi deprinsesem necazul; n'am curajul experiențelor noi, și în ce privește pe Dinu mi-e milă de o carieră pentru care am muncit și eu . . . și mai ales, nu-mi place «să sfărâm».

BĂTRÂNUL

Să ne întoarcem.

GINA

Nu vreau nici o schimbare în viața mea. I-am spus-o lui Dinu. E condiția absolută. Nici o turburare, nici o încercare. Vreau să reluăm firul de unde l'am lăsat alaltăeri. Să fie cum era . . . și cer asta dela d-ta.

BĂTRÂNUL, cu energia ce are uneori.

Va fi cum vrei tu.

GINA

Vezi . . . Viața pentru cel ce are fire războinică, e o călătorie aventuroasă și e o carte veche deschisă la aceleași file care conțin toată aventura lumii, pentru cei cu fire de vatră caldă . . .

BĂTRÂNUL

Da . . . ne trezim într'o dimineață întreprinzători ca niște Kesari, dar unii suntem ca focul

cară scapără o flacără, apoi adoarme pe tăciune..
Cu tot deklamator, glumeț. Suntem oameni care stră-
lucim în umbră. Ne repezim. Tășnește un foc de
artificiu apoi ne vărăm sub cenușă.

GINA, distrat melancolic.

De unde am știi că suntem foc. dacă n'am arde
odată! . . . Mai sunt oameni așa buni ca tine
tată ?

BĂTRÂNUL

Știu eu . . . ar trebui întâi să știu cum sunt
eu. șă mi-o spue oamenii.

GINA

Să-ți spue oamenii?

BĂTRÂNUL

Ei . . . da . . . da . . . da. Noi știm cine vrem
să fim, și oamenii uneori știu cine suntem fără
voia noastră. Pauză.

GINA

Să mergem? . . . Se uită spre ușa lui Lungeanu.

BĂTRÂNUL, dă din umeri.

GINA

S'a purtat bine.

BĂTRÂNUL, comic.

Nici tu nu te-i fi purtat rău . . . sunteți quitte
— Gino! — și pe Sandu? —

GINA, gest de indiferență.

BĂTRÂNUL

Il iubeai ?

GINA

Nu! . . . Mi-era simpatic.

BĂTRÂNUL

Nu-l ierți? Ai fost severă cu el.

GINA

Nu destul de severă.

BĂTRÂNUL

Ei! . . . Nu știi încă, cât sunt oamenii de . . . vai de ei! . . . Oameni! Poate mai târziu va reveni ca un prieten vechiu. Timpul are multe leacuri.

GINA

Când suntem grădinari avari care-și ascund florile . . . și dăm una cuiva, . . . și o asvârle . . . Femeia mai ales . . . când a parvenit să cugete numai la un dar din ea . . . nu poate ierta . . . Dar rănilor de mândrie dacă-ți dai osteneală să parvii la virtutea umilinței, se vindecă . . . Poate alte răni nu se vindecă.

BĂTRÂNUL, mârâe.

Hm, Hm. Hm.

GINA, se gândește, apoi.

Și . . . iubirea iartă?

BĂTRÂNUL, aprobă.

GINA, despre Sandu.

Poate să vie . . . ieri n'aș fi zis așa. Sau poate să și nu mai vie. Indiferent. Sunt uși care-ți scapă din mână și se închid. Dece să le mai deschizi?

BĂTRÂNUL

Destinul deschide altele . . . intră alții să ne amăgească, până deschidem noi ușa din urmă . . .

GINA, cu un fel de regret.

Sau poate numai deschide nimeni. Schimbând tonul. Atât mai bine! Cu avânt. Ce bine, tată, că te am. Îți închipuești tu! — Să fiu eu acum singură . . . cu Dinu . . . cu Liza . . . Ce frig! — Ce mizerie? Te am pe d-ta . . . Amândoi . . . e o putere . . . În umbră, în tăcere. învinși, dar doi, tată . . . Ce fericire!

BĂTRÂNUL

Ssst! — Femeile! le vinde gura. Asta strigă și nu-i e frică . . . Și așa flecare cum sunt, găseșc lucruri pe care nouă ne trebuiesc ani, ca să le simțim sub pielea noastră groasă . . . și nici atunci nu îndrăsnim să le mărturisim . . . și ele . . . strigă.

Intră servitorul cu un ceai și mezeluri pentru Bătrân.

De mâncare . . . nu trebuie . . . adică n'ar strica. M'au cam obosit scările . . . Știu că are „idei” băiatul ăsta!

GINA il servește.

Da . . . Apoi reîntorcându-se la preocuparea ei și la vorbele din urmă. Ba ne e frică și nouă când dă-găm de seamă . . . Prepară ceaiul. Așa e . . . ne sculăm într-o dimineață porniți către lucruri gro-zăve. Unele merg până la capăt . . . unele se întorc din drum . . . nu cutezăm . . . am trăit prea mult într'un colț . . . Umblăm numai atât cât să

invățăm unde duc drumurile. Eu acum știu că sunt în viața mea o mulțime de lucruri care mi lipsesc, dar sunt fericită că am trecut numai pe alături de ele . . . că pot trăi fără ele. Mi-e frică de ideea că ași fi putut merge mai departe pe unde apucasem și nu m'aș fi putut întoarce. Simt . . . ce ași fi putut simți . . . Mă gândesc cu milă la cele ce au apucat să știe . . . și cu egoism că eu m'am oprit acolo unde nu doare încă. Aidem acasă. Nu sunt nici femei de iubire, nici de ambiție. Furtunile astea cer temperamente mai puternice. Eu prea am crescut în umbra geamurilor și în mijlocul epruvetelor, între doi bătrâni . . . mi-e frică! . . . Ce fericire că te am! Să ne vedem de treabă; să-i lăsăm la treburile lor. Mi-am încercat puterea . . . Când mă gândesc la Eliza, la amanta lui Dinu, la el . . . Ce greu e traiul lor . . . Ce greu e să trăiești . . . Aidem să vegetăm.

Bătrânul e gânditor.

Tată! . . . Mi se pare că după legile obișnuite am păcătuit.

BĂTRÂNUL, îi ia capul între mâini și i-l saltă.

Dă părul la o parte de pe frunte.

Ți se pare? Ți se pare, fata tati. N'ai trăit după legile lor, ca să greșești după ele. N'ai avut bucuriile lor, ca să primești pedepsele lor. Nu ți au dat, ca să le fi datoare. Ai trăit între ei după legea ta singură, ca un păianjen.

GINA

Cu toate astea . . .

BĂTRÂNUL

Noi hrănim binele și răul ne paș'e. Dar nu pot păcătui decât cei buni. Numai pe alb se văd pe-tele. Ceilalți nu păcătuiesc, fiindcă n'au virtuți. Ei trăesc numai în păcătoșie. Gina îl ascultă ca de obicei cu evlavie. Te las să bei. Mă duc să mă schimb. Ia din cuțar rochia și surăde Bătrânului. Apoi trece în camera de dormit.

SCENA IV

BĂTRÂNUL, un timp se gândește, apoi ia ceaiul. Iese din dormitor doamna care servește pe Gina și salută pe Bătrân.

Frumos afară!

D-na POPEA, tace nedumerită.

BĂTRÂNUL

D ta ești depe aci, ... Pari o femeie foarte de treabă.

D-na POPEA, din ce în ce mai încurcată.

Mulțumesc.

BĂTRÂNUL, stângaciu.

D-ta ai îngrijit de fata mea. Se caută prin buzunar.

D-na POPEA, gest viu de refuz.

BĂTRÂNUL, scoate mâna încurcat.

Da ... da ... foarte de treabă. D. Lungeanu e om foarte de treabă ... ce curios.. ce curios.

D-na POPEA

D-l Lungeanu e un suflet nobil.

BĂTRÂNUL

Da . . . da . . . Vezi d-ta . . . Ar trebui oamenii ăștia să albă un semn.

D-na POPEA

Au.

BĂTRÂNUL

Au da nu se vede. Ar trebui să putem face ceva pentru ei mai altfel ca pentru ceilalți . . . mâna o dai oricui. li dă stângaciua mâna. D-na Popea o ia cu respect și o sărută. Iese.

BĂTRÂNUL, despre Lungeanu.

„S'a purtat bine” ? Intră Georgina ținând rochia de bal în mână. Imbrăcată simplu a reluat aerul de toate zilele.

BĂTRÂNUL

Bre . . . bre . . . bre . . . Fata tatei . . . fețița tatei.

GINA

Da, cenușereasa care a desbrăcat rochia din basm, purtată o singură dată. Se uită în rochie, o pune pe scaun, pune o pălăriuță mică simplă.

BĂTRÂNUL

Bre . . . bre . . . Fata tatei a cuminte.

GINA

Da, cuminte ca și mai înainte . . . numai că atunci era cuminte fără să știe.

BĂTRÂNUL

Și acuma ?

GINA

È tot una. nu-i așa ?

BĂTRÂNUL, crede altfel.

Da . . . Tot una . . . mai greu ceva.

GINA, cu convingere.

Da mai greu . . .

BĂTRÂNUL, bate tactul cu degetele pe genunchi. Cu grije.

Mai greu . . .

GINA, distrată.

Cum zici ?

BĂTRÂNUL

Nimic . . . Pe ăsta îl iubești. Arată spre Lungeanu.

GINA

Nu. Dar am făcut experiență că așa fi putut iubi, dacă așa fi umblat mai mult prin lume. Îți poți închipui cu ceace știu despre oameni. ce faliment !

BĂTRÂNUL

Dece ? Nu e absolut sigur . . . dece ? . . .

GINA

Cred că e sigur. Am văzut care e mersul lucrurilor pentru mine.

BĂTRÂNUL

Dece ? Glumeț. N'ai zis că s'a purtat elegant.

GINA, răsând.

Da. Voi putea spune odată nepoților. Se oprește cam melancolic. Nepoților, pe care nu-i voi avea :

Am fost și eu odată de m'am plimbat prin lume — se vorbește atât de ea. Ei bine? Am întâlnit un singur cin cinslit și acela era un tâlhar. Nu-l iubesc. Știi! femeia aceea strălucitoare care spuneai d-ta odată, că se schimbase atât, că era ea și era alta? Se sculptase în ea ca într'o plastă iubirea.

BĂTRÂNUL, aprobând.

Sculptase . . .

GINA

Iubirea e o pâine, una singură, din care se fac bulgări mai mari, mai mici, cu toate dragostele de mamă, de soră, de soție . . . și e câte unul în care sunt toate la un loc . . . Acela e amorul.

BĂTRÂNUL

Zău?

GINA

Bătrânule! Cu dragoste. Tu m'ai învățat.

BĂTRÂNUL

Eu? . . . Eu, așa e.

GINA

Să fi iubit pe Lungeanu? Să mă fi ocrotit, să mă fi refugiat în el, și într'o dimineată să-i fac silă. Să mă lupt cu toate femeile ca să-mi apăr binele. Să aștept până la ziuă după perdeaua asta să se întoarcă dela Club. Se uita pe geam. Eu cred că așa . . .

BĂTRÂNUL

Cine numără foile din plăcintă . . . Nervos. Gina !
 . . . Tu acum . . . la noi . . . tu ai să te gândești
 la lucrurile astea ? Am închis uşile, urechile, gura,
 ochii . . . am suferit . . . Am luat un copil de
 pusnic, crescut între cărți și flacoane . . . și intră
 iar Cu necaz . . . iar intră viața ?

GINA, surăde trist.

Nu intră . . . nu iese . . . rămâne mereu acolo
 unde sunt oamenii . . . Doarme și într'o zi se
 deșteaptă.

Tu zici ?

Nu-ți fie frică. Aici, îmi vin ideile astea. Se uită
 iar pe fereastră. Se vede orașul furnicând. La noi
 vom trăi ca și înainte. Aide nu fii așa de sgâr-
 cit . . . numai astăzi.

BĂTRÂNUL

Gina ! Tu te-ai făcut așa deodată, mai mintoasă,
 mai făcută.

GINA, naiv, întrebător, gânditor.

E destul o noapte ?

BĂTRÂNUL, jumătate hazliu, jumătate disperat.

Eu nu știu

GINA

Mergem . . . o să vedem pe Liza, pe Frangulea
 și orașul din altă parte. Bătrânul aruncă ochii spre

camera lui Lungeanu. Pe asta n'o să-l mai vedem...
Mi se pare că lipsesc de un an. Se uită și ea împrejur, închide cușorul. Ii apare camera cea de o noapte în umbra perdelelor într'un joc de lumină. Tată, la noi e tot așa de frumos! Contrazicându-și gândul.

BĂTRÂNUL, mulțumit, dar banal.

Cum știi! De aseară până azi n'a prins nimic de veste că n'ai dormit în odăița ta.

GINA, se uită la fereastră.

La noi sunt totdeauna geamurile larg deschise ca să intre lumina. Storurile slobozite sus... Sunt sigură, tată, că o să fie ca înainte... În aceeași lumină ești la fel

Amândoi privesc spre alcovul umbrat, cu gândul că în altă lumină sau în penumbră descoperi că poți să fi altul.

BĂTRÂNUL

Noi mergem să ne vedem de treabă, dar ce putem ști. Cine mai poate intra sau ieși, ce vorbe pot cădea sau lipsi? Putem judeca și lucra. Atât și suntem datori. Noi umblăm și altul ne poartă... Parcă știam ieri, ce-a fost azi?

GINA

Poate că n'o să mai fie niciodată nimic?

BĂTRÂNUL

Vorba aia... Nu poate fi totdeauna pomană. Viața e un calic bătrân.

GINA

Sau un tânăr risipitor. Are două capete Post

și praznic. Știi, tată, idolii ceia cu două capete?
Simbole . . . leite! ca și ăsta. Ia un „coupe-papier“
după birou.

BĂTRÂNUL, îl învârteste în mână.

— Unul care râde și unul care plânge.

GINA

Numai că sunt deopotrivă.

BĂTRÂNUL

Și în viață posturile sunt mai lungi.

GINA

Tot egale în principiu . . . dar distribuite inegal.
Ele curg și fiecare apucă . . .

BĂTRÂNUL

Cât îl ajută pumnul.

GINA, ia cuțitașul.

Am să iau eu fleacul ăsta

BĂTRÂNUL

Furi!

GINA

Nici chiar. Iau mai puțin decât am dat.

BĂTRÂNUL, se uită cum pune Gina cuțitașul în
sacul de mână.

Ale dracului socoteli mai vin uneori.

GINA

Ce e?

BĂTRÂNUL

Traista dracului . . . Povestea ia . . .

GINA

Mi-o spuneai tu când eram mică și îmi plăcea,

BĂTRÂNUL, își freacă mâinile.

Tată-tu era un ursuz — râdea și el . . . Nu lua pe dracu'n traistă.

GINA

Nu așa. Declamă. „Și a luat cu el pământ din locul acela“.

BĂTRÂNUL

Ca să nu uite.

GINA

Un semn . . . ca să-mi aduc aminte că am greșit.

BĂTRÂNUL

Parcă mi-e foame . . . Numai de s'ar fi gândit acasă. Să nu rămânem flămânzi între două mese.

GINA

Mitzi și Frantz? Niciodată. Ei sunt fondul existenței.

BĂTRÂNUL

Toate păsările cerului și toate dihăniile pământului ne sunt folositoare . . . Mișele . . . nebunii, Aluzie la el. tâlharii . . . și chiar femeile.

GINA, se uită la ceas.

BĂTRÂNUL

Nu ne-am grăbit . . . Hm! . . . nici nu trebuia . . . acolo tot o să stăm.

GINA, gânditoare.

Da . . . E ora când lucrez. Grav. Să mă înveți mai mult, ași vrea să lucrez mai mult. Pe lume sunt două lucruri . . . când îți lipsește unul . . .

BATRÂNUL

„Iubirea ? . . . Trebuie să ai munca, pentru a fi vrednic de a te chema om.

GINA

De iubire sunt vrednici puțini.

BATRÂNUL

Și munca e tot iubire.

GINA

Da . . . dar nu e Iubirea. . . Nervos. Tată, acolo trebuiesc schimbări, numai poate merge ca înainte Dacă mă atinge vreunul, mă insultă ?

BATRÂNUL, energic.

Nu se poate. Bărbată-tu a promis.

GINA, printre dinți.

A promis ? !

BATRÂNUL, violent

Ași vrea să văd. Sunt și eu acolo.

GINA

Nu acum. Le-a fost frică la loți : dar mai târziu când se va învechi promisiunea, când le va trece frica. Glumeț. E mai bine să luăm depe acum un ton mai. Arată sus. Ța să se facă obicei.

BATRÂNUL, înălțându-se comic

Să luăm

GINA

Să lucrăm! Să nu ne turbure nimeni!... e prea frumos. Cu și fără convingere.

BĂTRÂNUL, aer de a se îndoi că viața asta va mai ajunge Ginei.

GINA

Să plecăm!

Pornesc amândoi spre ieșire. Gina cu ton glumeț, declarând: Parcă suntem Oedip și Antigona.

BĂTRÂNUL

Așa se lovește.

Amândoi ies discutând: Ba eu Oedip... tu Antigona

GINA

Unde mergem?

BĂTRÂNUL

Draga mea, când pleci la drum, nu știi niciodată unde ai să ajungi.

GINA, o idee bruscă.

Dacă fug? Dacă m'am învățat să fug? E greu până începi un lucru, pe urmă intră năravul în tine, cum intră defectul în mașină.

BĂTRÂNUL

Ce putem noi? — Incercăm... și iese ce vrea Dumnezeu.

GINA

Să trăim amândoi ca până acum!

BĂTRÂNUL

Să trăim.

GINA

Fiindcă nu putem trăi fără unul din noi, să fi tu acela . . . ca înainte întocmai.

BATRÂNUL

Nici un lucru, Georgina, nu mai poate fi întocmai ca înainte.

GINA, gânditoare les. Apoi Gina singură se întoarce, se mai uită odată prin odăe. Vede rochia ei de bal uitată.

Pare a avea o idee subită.

BATRÂNUL, de afară.

Ce e ?

GINA

Nimic! — O idee de femeie.

la rochia. o pune pe scaunul dela birou. Găsește o hârtie, scrie două vorbe în fugă și pleacă. Trece un timp. Intră Lungeanu. Nu vede pe nimeni. Gest de regret. Se duce spre ușa odăei de culcare, apoi spre ușa de ieșire. la geam . . . Se întoarce la birou . . . pune mâna distrat pe lucruri, face o țigară . . . dă din umeri . . . punând mâna pe speteza scaunului, dă de rochie, pe când găsește biletul, gest aproape simultan. Citește : «Îți las rochia mea de o noapte». Gest pe jumătate schițat de a duce rochia la buze. Intră feciorul. Lungeanu ia rochia și o duce cu precauțiune în alcov. Se întoarce. Feciorul îi întinde pălăria; haina și bastonul. Se îmbracă. La ușa ca și Georgina se mai întoarce odată.

FECIORUL, respectuos. încet, cașicum simte mâhnirea neobișnuită a stăpânului.

Să aștept pe domnul diseară ?

LUNGEANU

Nu . . . Nu mă întorc.

CORTINA

— FINE